

Městská knihovna v Praze

A pak už jen tma

Petra Batók

Praha

2018

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

41 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

A pak už jen tma

Petra Batók

Znění tohoto textu vychází z díla [A pak už jen tma](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Labyrint v roce 2008.

§

Text díla (Petra Batók: A pak už jen tma), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 ze 7. 2. 2018.

OBSAH

honza.....	9
jarka	10
honza.....	11
věra.....	12
evi.....	13
jarka	14
honza.....	16
věra.....	17
jarka	18
evi.....	19
věra.....	20
jarka	21
evi.....	22
jarka	23
honza.....	24
evi.....	26
honza.....	27
jarka	29
evi.....	30
věra.....	31
evi.....	33
věra.....	34
evi.....	35
věra.....	36
jarka	37
honza.....	39
jarka	40
honza.....	42
jarka	44

evi.....	46
honza.....	48
jarka	49
evi.....	51
jarka	52
věra.....	54
evi.....	56
věra.....	58
honza.....	60
jarka	61
evi.....	63
věra.....	64
radan.....	65
evi.....	66
honza.....	67
jarka	68
evi.....	70
věra.....	72
honza.....	73
evi.....	74
jarka	75
honza.....	76
evi.....	77
věra.....	78
jarka	79
věra.....	80
honza.....	81
evi.....	82
věra.....	84
jarka	85
věra.....	86
evi.....	87

jarka	88
honza.....	90
věra.....	92
evi.....	93
jarka	94
honza.....	95
jarka	96
evi.....	97
jarka	99
evi.....	101
věra.....	102
honza.....	104
věra.....	106
jarka	107
honza.....	109
věra.....	110
evi.....	111
jarka	113
věra.....	116
honza.....	118
jarka	120
honza.....	122
evi.....	123
radan.....	124
věra.....	126
jarka	127
honza.....	129
závěr pro čtenáře-začátečníky.....	131
závěr pro průměrného čtenáře.....	132
závěr pro erudovaného čtenáře	133
poděkování.....	134

„Nikdo tam nebyl. Její slova se rozplynula. (...) Ale třebaže zmizí, noc je jich plná; oloupeny o barvu, bez oken, existují s větším důrazem, vydávají to, co přímé denní světlo nedokáže přenést – trápení a napětí ve věcech shromážděných tam v temnotě...”

Virginia Woolfová: Paní Dallowayová
(přeložila Kateřina Hilská)

honza

Jako malej jsem měl doma různý zvířátka. Morčata, křečky, papoušky... Papoušek byl nejlepší, protože uměl mluvit. Uměl si taky otevřít klec a chodil za mnou jako pejsek. On vlastně vůbec nelítal, jenom když se chtěl dostat na skříň, trochu směšně popolítnul, nešikovně jako slepice. Uměl pár slov, ale většinou si hudral něco nesrozumitelného lidským hlasem, když za mnou důležitě pochodoval po pokoji, zelený křídla složený na zádech.

Nešlo mi psaní. Teda ve škole. Dost se mi kvůli tomu smáli, i sestra. Vždycky po škole jsem s mámou seděl u stolu v kuchyni a mořil se s úkolem, zatímco ostatní kluci byli dávno venku a hráli si. Máma při tom psala dopis, běhala po kuchyni, vařila, uklízela, nevím co ještě. Nebo si ke mně sedla se zrcátkem a škubala si obočí. Občas u toho sykla a já se leknul, že jsem se zase přepsal. Máma byla moc krásná. Měla dlouhý vlnitý vlasy, hezky vlnitý, ne takový ty malý kudrlinky, co nosily všechny učitelky.

Toho papouška, co uměl mluvit, jsem si jednou vzal s sebou na pavlač. Sám si otevřel klec a vyšplhal na ni, něco mi vykládal papoušcím jazykem a já jsem mu tiše odpovídal. Najednou odvedle vyšla sousedka a práskla dveřma. Papoušek nadskočil a pak jsem ho poprvé viděl letět, doopravdy letět. Kroužil kolem pavlačí a hledal mě. Já ho volal a on křičel, byl tak vedle z toho lítání, že se vznesl moc vysoko, a za chvíli už jsem ho neviděl.

jarka

Neudělala to poprvé. Jenže tehdy jsem ji při tom nachytala. Brácha byl u babičky, byl ještě hodně malej. Já jsem zůstala doma, protože druhý den byla škola. Dlouho jsem si četla sama v pokoji a pak jsem zjistila, že už je deset. Normálně jsme museli mít v půl devátý zhasnuto. Ale já měla hlad, měla jsem pocit, že na mě máma zapomněla. Věděla jsem, že už je doma, slyšela jsem cvaknout dveře a v obýváku se svítilo.

Vzpomínám si jenom, že měl pihovatej zadek a tmavý vlasy. Ležel na mámě, která na mě zírala z pohovky. Nemohla popadnout dech.

Musela jsem bejt hodně malá, vůbec jsem netušila, o co jde. Nevím, jestli tehdy ještě byli s tátou, ale asi je to fuk. Oni spolu, co pamatuju, nikdy doopravdy nebyli. Kromě toho pihovatýho zadku (beze slova zmizel) si taky pamatuju, jak měla máma rozmazaný šminky a jak smrděla a vůbec, vybavuju si pocit hnusu, dlouho to ve mně zůstalo, vlastně dodneška.

honza

Nejradši mám kocoura. Sestra ho dostala od nějakýho svýho ctitele. Chvíli ho vodila ven na procházky v takovejch kšírkách, ale kocour to nesnášel a odmítal za ní chodit. Akorát nahlas mňoukal, tak si z ní celej barák dělal legraci. Takže milý zvíře skončilo u mě, já ho měl rád.

U nás se mu říkalo prostě Kocour, protože ho kromě mě nikdo moc nemusel. Jarka byla našťvaná, že má od něj chlupy na svetru, a mámě se věčně v kuchyni pletl pod nohama a loudil.

Jednou jsem se vrátil po delší době z chaty, kde jsem byl s babičkou na prázdninách. Měl jsem radost, že zase vidím Kocoura, že je živý a zdravý. Nikdo se o něj nepostaral tak jako já. On se ale ode mě odvrátil a nechtěl se nechat ani pohladit. Když jsem si pak v předsíni sázel do truhlíku luční kytky, co jsem si přivezl z chaty, přišel za mnou a sledoval mě. Když to bylo hotový, sedl jsem si na holou zem a čekal, co Kocour udělá. Zvedl se a začal očuchávat květiny, všechny je obešel, každou chvilíčku oňuchával a strkal do ní čumáčkem, jako by jim dával pusinky. Přitom mě nenápadně sledoval a kamarádsky přivíral oči. Lehnul jsem si na podlahu čelem k němu. Popošel blíž, opatrně mě očichal a přátelsky mě bincnul čenichem do nosu. Pak se mi uvelebil v posteli na polštáři, kde spal celou dobu, co jsem byl pryč. Od toho dne jsem ho tam nechával spát a sám jsem si bral polštář z pohovky.

věra

Dcera je tvrdá, neuvěřitelně tvrdá. Nechápu, jak moje dítě může být takové. Jednu chvíli to byla milá a hodná holka, a pak, ze dne na den, se z ní stala bytost s úzkými rty, která má ustavičně zapotřebí všechno komentovat a kritizovat. Přitom toho moc nenamluví, ale stačí, jak se na vás podívá, a už víte, co chce říct.

Tuhle jsem jí řekla, ať jde s košem. Odsekla mi, že půjde večer. Chvíli jsme se dohadovaly. Byla na mě drzá. Neudržela jsem se a vrazila jí facku. Ona zatnula rty a taky mi jednu vrazila. Než jsem se stačila vzpamatovat, popadla klíče a koš a práskla za sebou dveřmi.

Když se narodila, měla jsem hroznou radost, že mám holčičku. Měla takové blondáté vlásky, které se jí kolem oušek točily do prstýnků. Taky byla chtěné dítě, moc jsme si ji přáli, já i manžel. Oblékala jsem ji jen do růžové a byla na ni moc pyšná, protože měla nádherný obličej s obrovskými modrými očima. Ve školce mívali často vši, tak jsem ji musela brzo ostříhat, abych je mohla líp vyčesávat. Mám takové podezření, že s těmi prstýnkami jsem jí ustříhla všechno, co na ní bylo princeznovské. Že právě tehdy začala zlobit.

Syna jsem měla o něco později. To už jsme s mužem moc nevycházeli, on chtěl za každou cenu emigrovat, a já se zařekla, že neodejdu z města, kde žije moje matka. Potřebovala jsem její podporu, její každodenní telefonáty a návštěvy, které se taky stávaly příčinou hádek. Honzík byl slabý, přišel na svět předčasně a porod byl dost těžký. Odmalička býval nemocný, takže jsem s ním doma strávila spoustu času. Jarka se musela brzy naučit být samostatná, abych Honzovi mohla věnovat potřebnou péči. Možná jsem měla Honzíka proto, aby se o nás manžel začal víc zajímat.

Nevím, kdy jsem začala pít. Mám pocit, že pití tu bylo odjakživa. Nebo to byla osamělost, která s sebou do bytu přitáhla první flašku, kterou jsem si otevřela. Aby mi bylo líp.

evi

Neměla jsem lehké začátky. Všechno jsem si odjakživa musela vydřít, nikdo mi nedal nic zadarmo. Po svatbě jsme dlouho bydleli s tchyní. Vdávala jsem se dost mladá a ona nade mnou měla absolutní moc. Muž byl lékař, velmi dobrý lékař, a ustavičně nebyl doma. Přihlásila jsem se do večerní školy, abych si doplnila vzdělání a unikla dusivé domácí atmosféře. Dcera si mě proto moc neužila, v podstatě ji vychovala babička, a já jsem jen přihlížela.

Manžel sice vydělával dost peněz, jenže domácnost jsem stejně táhla ze svého. On nebyl lakomý, nejspíš si ani neuvědomoval, že by mi měl něco dávat, a já jsem se mu styděla říct.

Škola, práce, pak domácnost. Jako sotva dospělá jsem byla v jednom kole a nikdy jsem z něj nevypadla. Večerní škola, to byla proti tomu legrace. Nechodila jsem sice po hodinách do vinárny jako ostatní, ale i tak jsem si tam našla dobré přátele, především kamarádky. Co jsme se spolu nasmály! Přes den jsem byla v práci, dělala jsem za almužnu pomocnici na zubním a dost jsem se naběhala. Z práce do školy a pak hned domů, holka už spala a Vladimír ještě nebyl doma, tak jsem si sedla k oknu a potichu kouřila, aby o tom nikdo nevěděl.

jarka

Táta emigroval, když mi byly čtyři. Pamatuju si na velkého chlapa s bradkou, kterou mě jednou lochtal na břicho tak dlouho, až jsem se počurala (stala se z toho jedna z těch rodinných historek, co se vyprávějí všem návštěvám). Někde mám schovaný pohlednice z ciziny, ale schválně se na ně už pár let nekoukám. Od té doby, co je přestal posílat. Nejspíš se přestěhoval někam, kde žádný pohledy neprodávají.

Tátu jsem měla strašně ráda. Slovo „táta“ jsem uměla říct dřív než všechno ostatní. Vytáhla jsem tím údajně mámu, když jsem chodila po bytě, ukazovala postupně na nejružnější věci a lidi včetně ní a vždycky jsem řekla „táta“.

To Honzík byl vždycky mámy miláček. Nevím, jestli kdy tátu viděl nebo jestli si ho vybavuje z fotek. Moc se o něm spolu nebavíme, na to víme oba moc málo a máma na něj odmítá s náma vzpomínat. Až mi bude osmnáct, řeknu jí, že mám právo o něm vědět víc. Třeba neutekl jen tak. Třeba musel. Budou to asi veselý narozeniny.

Jednou za náma přijela teta Dana s dcerou. Adéla byla sice o pár let starší než já, ale bejvaly doby, kdy jsme si spolu moc hezky hrály. I teď jsme si rozuměly, jenže já bych nejradši zas vytáhla panenky, zatímco ona už chodila na diskotéky.

Dana (nebyla doopravdy naše teta, ale odmalička jsme jí tak říkali) byla inženýrka a chodila vždycky silně navoněná. Máma měla vůči ní komplex, protože se sama kvůli komunistům nedostala na vysokou. A tak vždycky schválně mluvila o těch komunistech, aby se Dana cítila blbě, že se na tu školu dostala.

Máma s Danou seděly v kuchyni u láhve vína, pak v obýváku u další láhve a dál už nevím, protože jsem šla spát.

V noci mě vzbudil křik. Adéla stála v obýváku nad Danou a mojí mámou a nadávala jim, že jsou ožralý. Říkala jim hnusný věci, že jsou zlitý jak prasata a že se tam válejí jako dvě čubky. Čekala jsem, že bude

děsnej mazec. Strašně jsem se bála. Ale když jsem škvírou ve dveřích nahlédla do pokoje, viděla jsem Danu, jak na dceru nechápavě mžourá. Moje máma se snažila něco říct, ale jazyk se jí pletl, takže jen něco těžce převalovala v puse.

Překvapilo mě, že to vůbec jde, mluvit takhle s mámou. A zapamatovala jsem si to.

honza

Když jsem byl poprvé doma úplně sám, vůbec jsem se nebál. Věděl jsem, že můžu vždycky zavolat babičce, ale nijak jsem po tom netoužil. Byla by z toho vyděšená. Věčně je ze všeho vyděšená a vždycky mi chce cpát prášky. Já nesnáším prášky. Máma jich má doma plnou igelitku a bere si je, i když ji nic nebolí. Babička je nejspíš dostává v práci. Taký nesnáším injekce. Když jsem byl ještě mrně, jednou mě přivedli na odběr a sestra, která mi měla brát krev, byla taková celá křivá a ke všemu na vozíčku. Strachy jsem šlel, všichni mě museli držet. Od té doby mi bere krev jen babička. Nějak si to zařídila.

Když jsem byl tenkrát doma sám, nebál jsem se, ale bylo mi smutno. Chodil jsem se proto čas od času ptát sousedky, kolik je hodin. Máma pak z toho měla zle, protože už asi bylo moc pozdě a sousedka na ni ráno ječela, že zavolá sociálku. Od té doby mě radši vždycky dávala k babičce, když mě nemohla hlídat sestra. Ale to už je dávno.

Když jsem doma sám teď, je mi nejlíp. Mám tu Kocoura, morče, andulku a rybičky. Měl jsem taky křečička džungarského, ale jednou jsem přišel domů a křečík ležel v akváriu mrtvej. Máma mi pak vysvětlila, že vypadnul Jarce z ruky, když ho ukazovala kamarádce. Šel jsem se Jarky zeptat, jak se to stalo. Mně se mohla klidně přiznat, že jí vypadnul, já bych se na ni nezlobil. Jen jsem chtěl vědět, jestli nebyl nemocnej nebo tak něco. Jarka se strašně rozčílila a křičela, jak si vůbec můžu dovolit ji z něčeho takovýho obviňovat, že to byla určitě máma, protože nemá ráda myši. Běžela pak za ní a strašně na sebe řvaly. Nejradši bych utek, věděl jsem, že to je kvůli mně, že jsem se radši neměl na nic ptát. Ječely, ještě když jsem se zamknul v pokoji a přemýšlel o tom, jak by jim třeba bylo hezky, kdybych nebyl.

Ale ve skutečnosti jsem se spíš litoval – představoval jsem si, jak by babička brečela a jak by se máma s Jarkou u mého hrobu udobřily a tak. Je zvláštní představovat si, jak by najednou všichni měli víc místa k životu a víc peněz. Akorát nevím, co by čekalo moje zvířátka. Kocour by musel z domu, to je jasný.

věra

Nevím. Prostě nevím. Nevím, co dělám pořád špatně, že mám tak ne-skutečně průměrný život. Kdysi na začátku jsem byla krásná a chytrá, tak chytrá a tak krásná, že jsem neměla opravdové kamarádky, protože mi všechny záviděly, až moc na to, aby se z nás staly důvěrnice. Tak chytrá a tak krásná, že jsem neměla dlouho kluka, protože se všichni báli, že budu mít přehnané požadavky. Tak krásná, tak chytrá. Tenhle refrén si někdy zpívám potichounku před spaním, když sedím sama u skleničky a připadám si tak zvláštní a tak elegantní, tak chytrá, tak krásná, když projednou pustím z hlavy tu zatracenou skutečnost. To ti to víno tak chutná? zeptal se mě jednou malej. Nechutná mi, vůbec mi nechutná. Piju ho jako hořkou medicínu, protože pomáhá. A proč bych si nedala? Jsem matka dvou krásných dětí a úspěšná úřednice. Tak chytrá, tak krásná, úspěšná úřednice. Úúúúřednice. Ú-řed-ni-ce. Jako když něco ředím. Ředím U. Uředím se k smrti jako správná úúúřednice.

Ú-ú-ú, kdybys mě tak viděl, tati, tu svoji krásnou a chytrou holčičku, jak si to metelí v rozšmajdaných polobotkách do samošky a pak domů, dvě, tři flašky koukaj z tašky, ú-ú-ú. Tak krásná, tak chytrá, a tři flašky koukaj z tašky, ú-ú-ú. Splním si všechny povinnosti, děti na mě kulí očka, jak to zvládám.

Jenom nesmí přijít matka. Matka sedí a kouká a nic nepije. A když se léčím tou skleničkou, když se vzpomínám a jsem to zase já, zírá na mě jak vejř a kdepak ú-ú-ú, jedna výčitka za druhou. Na to vážně nejsem zvědavá, stačí mi ta kulatá očička, jak křičí: dej mi jíst, dej mi pít... jak mě vysávají. Tak krásná, tak chytrá... a jak mě vysávají.

jarka

Připadá mi, že se tady brzy něco stane, a nehodlám u toho bejt. Máma chlastá: někdy doma, někdy v hospodě, a mně tvrdí, že nepije. Nevím, jestli lže, nebo jestli je na ní znát každá sklenička. Vždycky, když vycítí, že jí nevěřím, dušuje se, že měla jen dvě deci. Ale leze to z ní, jako by vyžáhla daleko víc. Šlape si na jazyk a občas je sprostá. Zkoušela jsem jí říct, že by se taky mohla trochu starat o bráchu, že nebyla ani na třídních schůzkách. A ona na mě vyjela, že ji ten idiot nezajímá, že je tak blbej, že bude jednou šukat ovce.

Brácha je sice trochu pomalejší, ale blbej není. Prostě si zalez mezi zvířátka, kytky a knížky, víc ho nezajímá. Je to pro něj lepší. Já nemůžu kvůli němu zůstat doma, protože to se ustavičně hádám s mámou a někdy se i pereme. Když zjistím, že je vožralá, když vidím ten tupej a odulej ksicht, mám rudo před očima a nedokážu se ovládnout. Když někdy leží večer oblečená na podlaze, mám chuť do ní kopat a kopat, ale pokaždý ji jen odvlíknu do postele, aby si toho brácha nevšimnul. Jinak v podstatě bydlím u babičky. Je to strašně pohodlný, akorát že jí vadí, když jdu večer ven. Ale já tam s ní nemůžu sedět a donekonečna poslouchat, jak je jí líto, že máme takovou mámu. Já prostě vždycky musím někam na ulici, na diskotéku, mezi lidi.

evi

Manžel zemřel, když dceři ještě nebylo ani deset. Nezanechal závěť ani peníze na hotovosti, vkladní knížky měl uložené u maminky, a ta mi je zapřela. Ale zůstaly jsme bydlet u nich. Co jsem měla dělat? Někdo musel malou hlídat, abych mohla dodělat večerní školu a začít slušně vydělávat, abychom se postavily na vlastní nohy.

Dcera mě dostala z nejhoršího. Měla jsem pro koho žít. Nebyla hezké dítě, byla taková vážná a ustavičně se mračila. Věděla jsem, že měla tatínka radši než mě. Tak jsem se jí ho snažila všemožně vynahradit. Dělal jsem pro ni všechno, nikdy nemusela s ničím pomáhat. Do ničeho jsem ji nenutila. V pubertě byla dost svéhlavá – až tehdy jsem zjistila, jak je rozmazlená, ale už se s tím nedalo nic dělat. Moc dobře se učila, takže jsem jí nechávala v podstatě volnost. Vyrostla z ní krásná žena, krásná a cílevědomá. Vdala se, aniž byla soběstačná. Vzala si doktora, odborníka na tropické choroby, který býval často služebně pryč, takže si žila dál jako za svobodna pokaždé, když odjel. Aspoň jsem si užila vnoučata, věčně jsem je hlídala.

Zpočátku byla Věra nešťastná, že je pořád sama, ale pak zjistila, jaké to má výhody. Moc ho milovala, to vím. A ještě dlouho potom. Ani netuším, kdy jsem si uvědomila, že už se zeť nevrací z dalekých cest. A netuším ani, kdy si to uvědomila ona. Nechtěla o tom s nikým mluvit, nevím, jestli to zasáhlo víc její city, nebo její hrdost.

věra

Jaké by to bylo, utéct do jiné země a dělat, že jsem svobodná a bezdětná? Ocitnout se třeba v Paříži nebo Římě, procházet se po hlavní třídě a nechat se sbalit nějakým chlapem v obleku, co by mluvil francouzský nebo italsky, a tak by se mě na nic nemohl zeptat, protože já bych mu nerozuměla, a tak bych šla, kam by chtěl on, a on by mě chtěl vzít všude, protože by mě miloval a vážil by si mě.

Včera jsem měla po půl roce sex. Bylo to divný, přestože ten chlap byl pěkný. Měl strašně špatný zuby. Ty zuby se mi tak hnusily, že jsem se s ním vůbec nechtěla líbat. A on si myslel, že si s ním jako hraju, a tak mě chtěl jako znásilnit. Ale já jsem to beztak chtěla, a on by to asi neudělal, kdybych řekla, že nechci. Naštěstí to bylo rychlý, protože když už byl ve mně, už jsem zase nechtěla, jenže na to už bylo v tu chvíli pozdě. Když jsem dorazila domů, musela jsem se hrozně dlouho sprchovat a vypít hodně vodky, ale ten pocit hnusu ve mně zůstal. Akorát nevím, proč jsem se cítila zneužitá, když jsem vlastně chtěla využít já jeho.

Když jsem vycházela z koupelny, trochu jsem upadla a z pokoje vylezl Honzík. Stál ve dveřích a koukal. Já jsem na něj zničehonic začala řvát, co čumí, a začala jsem ho mlátit. Tloukla jsem ho pěstma, a on se vůbec nebránil. Jenom tak koukal, a tím mě vytáčel ještě víc.

jarka

Ten večer jsem se měla s Tomem poprvé vyspat, ale nevyšlo to. Slibovala jsem mu to dlouho a sama jsem to taky chtěla vyzkoušet. Začala jsem se s ním totiž strašně nudit a říkala jsem si, že tohle by nám mohlo pomoci. Že je to prostě další věc, která se dá dělat ve dvou.

Ale k ničemu nedošlo. Líbali jsme se a mazlili. Jenže jakmile mi stáhl kalhotky, začala jsem se strašně stydět. Pak se pořád o něco snažil a mně se to fakt nelíbilo. Nakonec začal bejt sprostěj, takže jsme se pohádali a já se zvedla. Ať si to dělá, s kým chce, říkala jsem si cestou domů. Já to bejt nemusím. Já chci mít někoho, s kým si budu povídat, někoho, komu bych položila hlavu na rameno a kdo mě bude chránit. Ne někoho, kdo je nadrženej tak, že mu to leze na mozek.

Domů jsem přišla dost pozdě. Už na chodbě jsem slyšela křik. Máma řádila v předsíni nahá a mlátila bráchu hlava nehlava. Honza se nebránil, byl hrozně bledej a nemoh popadnout dech. Máma měla na stehně velkou modřinu, ale od Honzy to bejt nemohlo, ten by nikoho nepraštil. Nejspíš sebou někde sekla.

Ani nevím, jak se mi to povedlo. Vlítla jsem mezi ně a mámu odtrhla, vlastně jsem ji chňapla za rameno a mrskla s ní na druhéj konec předsíně. Nevím, jak jsem to dokázala, protože je dost těžká. Máma se tam schoulila do klubíčka a pak zmizela zpátky v koupelně. Povedlo se mi bráchu uklidnit, on se uklidní brzy a všechno rychle pochopí, i když si někdo myslí, že je hloupej.

evi

S Věrou se něco děje. Pije už celá léta, to vím, ale teď začíná zanedbávat děti a tahá se po nocích. Když se od ní Jarka vrátí, pokaždé v noci pláče. Ráda bych ji nějak utěšila, ale když ta chuděrka zjistí, že o tom vím, začne se vztekat. Jarka na matce nesnáší její vznětlivost, ale bohužel právě tu podědila po ní. Někdy si dovoluje i na mě, nesmím jí vůbec nic říct. Tak se jí aspoň snažím dávat, co můžu. Musím se těm dětem obětovat, abych jim všechno vynahradila.

Nejvíc je mi líto Honzíka. Chtěla bych je mít u sebe oba, ale on má doma ta svoje zvířátka a nechce se od nich hnout. Víím, že se o Věru stará. Začal sám vařit a uklízet. Když to Jarka vidí, nadává, že by se měl radši učit. Ale sama nemá trpělivost, aby mu s tím pomohla. Proto za ním občas zajedu a učíme se spolu biologii, tu on umí beztak nazpaměť. A slovíčka z angličtiny a diktáty mu dávám. Nedávno jsem se tam zdržela, a tak mě malý přemluvil, abych u nich přespala. Věra přišla dlouho po půlnoci, a když mě uviděla, že spím na pohovce, začala vyvádět jak šílená, že ji ustavičně špehuju. Když jsem jí řekla, že moc pije, vyhodila mě v košili za dveře. Pak po mně hodila ještě boty a kabát a já musela v tom marastu shánět taxíka. A to jsem jí chtěla jen pomoci. Kdo jiný jí má poradit, když ne vlastní matka?

Bylo to zvláštní. Když jsem se vrátila domů, zdálo se mi o manželovi. Mluvil se mnou, jako by byl naživu, byl tak krásný a svěřoval se mi, jak je mu beze mě smutno. Když jsem se vzbudila, nedokázala jsem přestat brečet, jak byl na mě milý – a jak se ke mně chová vlastní dcera. Přitom jsem jediná, kdo jí pomáhá. Co kdybych umřela, koho by potom na světě měla? Zůstala by sama, jako jsem zůstala já. Jako jsem byla sama vždycky, protože tak hezky jako v tom snu na mě můj muž nikdy nepromluvil.

jarka

Nemám ráda, když na mě někdo šahá, hlavně máma. Vždycky tak divně smrdí. Třeba to není smrad, třeba je to vůně, ale mně to nejspíš připomíná něco ošklivýho. Zvedá se mi z toho žaludek. Když otevřu dveře od bytu, je to tam. Když otevřu skříň, je tam toho ještě víc. Uleví se mi, když můžu vyjít zas na čerstvej vzduch.

Ráda se toulám po Praze, hlavně v noci. Nezdá se mi to vůbec nebezpečný. Jdu klidně ze Žižkova až k babičce. Babičce tvrdím, že jsem šla s kamarádkou. Nevím, co si o tom myslí. Asi že se tahám s klukama. Ale já se tahám sama. Sama se sebou. Někdy za tu cestu stačím probrat všechny svoje problémy. Nejlepší je, když je mi trochu zima a trochu prší. To mě nutí přidat do kroku a pak zalízt do horký vany a babička mi vaří čaj a mně je moc dobře, že se někdo o to moje „sama“ stará.

Napadá mě, jestli se někdy dokážu doopravdy zamilovat. Tomáše jsem určitě nemilovala, to bych snad poznala. Ráda čtu o lásce a příjemně se mi u toho sní. Dřív jsem takhle ráda četla životopisy slavných žen, protože jsem věděla, že jednou budu taky slavná. Dobře jsem se učila a všichni říkali, že mám talent. Hezky jsem kreslila, chodila jsem i do kroužku a učitelky mě chválily.

Už mě přestalo bavit bejt ve všem nejlepší. Pak jsem totiž udělala jednu drobnou chybičku a máma mi vynadala. Jednou mě seřezala za dvojku z diktátu. A to jsem měla dvojku jako jediná ze třídy, ostatní měli trojku a hůř, jedničku nikdo. Ted' jí to někdy dělám naschvál. Anebo třeba dostanu jedničku, a mámě řeknu, že mám trojku, aby nemohla říkat, že taky bejvala takhle chytrá a že to mám po ní. Právě proto si myslím, že bejt chytrá není žádná výhra. Máma má IQ kdovíkolik, a chlastá a pak dělá ostudu po baráku. To radši budu blbá.

Jo, máma je ted' trochu jiná. Řekla bych, že si někoho našla. Ale stejně chodí domů opilý, tak asi žádná sláva.

honza

Máma si myslí, že to Jarka neví, ale já si myslím, že to ví. O Slávkovi se stejně dřív nebo pozdějc doví. Někdo jí to donese. Máma se s ním seznámila někde na výstavě, kam ji zavlékla teta Dana. Vlastně je seznámila, protože je to její kolega z práce. Máma mě k němu dvakrát vzala, říkala, že chce, abysme spolu dobře vycházeli. Slíbili mi morče a velký akvárium s rybičkama, co má Slávek doma. On se totiž bude muset stěhovat, protože ten byt patří jeho bejvalý ženě. Myslím, že se chce nastěhovat k nám. Nevím, jak máma vysvětlí Jarce, že se k nám Slávek stěhuje. Ale ona u nás Jarka stejně skoro nespí, tak jí to možná ani nebude vadit.

Babička je v nemocnici s infarktem. Párkrát jsem tam za ní s Jarkou byl. Máma jde ale radši za Slávkem než za ní, říká, že na to nemá čas. Babička už vypadá líp, i když byla předtím strašněbledá. Jarka jí vaří a nosí jí jídlo do nemocnice, aby nemusela jíst ty blafy, co jí tam dávají. Mně to úplně jako blafy nepřipadá, minule jsem tam snědl hrnek guláše a chutnalo mi to. Máma teď dělá doma hlavně vaječný omelety a karbanátky z polotovarů. Jarka mi nabízela, ať chodím na jídlo k ní, když teď vaří pro babičku, ale mně je mámy líto, že by doma byla sama. Je sice často u Slávka, ale hodně je taky doma. Čte si detektivky a pije u toho pivo. Dost ztloustla. Babička jí to řekla a máma s ní pak nemluvila. Nejdřív na ni křičela, ať se podívá na sebe, a pak dělala, jako že ji nevidí. Babička šla domů a sousedka ji seřvala, že nedověřela výtah. Pak dostala ten infarkt. Je mi jí líto, ale když ona mámě vždycky řekne něco, co ji naštve. Jen to řekne, už vím, že máma vyletí. A taky nás ustavičně komanduje: udělej tohle, nedělej tamto. Myslím, že je hodně nešťastná z toho, že dědeček umřel, a chtěla by, aby máma byla pořád malá holka.

Kocour se někde popral. Občas ho pouštím večer ven, on se vždycky k ránu vrátí a mňouká mi u okna. Takže nikdo neví, že byl přes noc pryč. Včera taky mňoukal, takže jsem si ho vzal do postele a šli jsme spát. Ráno

jsem měl zakrvácenej celej polštář. Nahonem jsem ho vypral a odpoludne jsem běžel ze školy, abych zahladil stopy. Polštář byl ještě vlhkej, ale musel jsem ho rychle povlíknout, aby si toho máma nevšimla. Jenže dneska ráno pěkně smrděl zatuchlinou, tak jsem ho nechal přes den na okně, aby vyvětral.

evi

Dneska mi Věra přivedla představit Slávka. Musela jsem je pozvat na nedělní oběd, dělala jsem svíčkovou a Věrka se mohla zbláznit, že se scukly knedlíky. Slávek se choval velmi slušně, to ano, ale stejně se mi nezdál. Tvářil se jako hrozný intelektuál a vykládal vtipy, kterým jsem se musela smát ze slušnosti, protože jsem jim nerozuměla. Zato Věra se jim smála jako pubertáčka, myslím, že se to pro ni nehodí, vždyť je to matka dvou dětí. Ustavičně do mě ryla a Slávek nevěděl, jak má reagovat, aby mě neurazil. Pak se mě zastal a Věra zmlkla.

Jarka měla být s děvčaty na výletě. Když jsme dopíjeli kávu, objevila se ve dveřích. Ulevilo se mi, že na tu návštěvu nebudu sama. Ta chuděrka ale byla tak vyjevená, jako by ani netušila, že máma někoho má. Já jsem se jí o tom obědě nezmínila, když jsem věděla, že bude pryč.

Nakonec to dopadlo celkem dobře. Slávek nepřestával řečnit, Věra dělala chytrou a Jarka jen tiše seděla a oba sledovala. Čekala jsem, že začne vyvádět, ale chovala se velmi slušně, a ke konci se s ní Věra dokonce vytahovala. Bylo mi líto Honzíka, že je doma tak sám. Klidně ho mohli vzít s sebou, ale ona dělala, jako by mě ten pán přišel požádat o její ruku. Jen aby ji nechtěl připravit o byt.

honza

Ten polštář nakonec zplesnivěl. Nenapadlo mě, že peří tak mizerně schne. Naštěstí si toho máma ještě nevšimla. Vzal jsem si Jarčin polštář a ten svůj zastrčil na dno peříňáku. Kocour na něm stejně nechtěl spát, jak smrděl. V peříňáku už to čpí tak jako tak, protože si tam máma schovává prázdný flašky. Je to jedna z jejích oblíbených skrýší.

Čím dál častěji u nás přespává Slávek. Ne že by mi vadil, ale radši se zavřu do pokoje a čtu si, než abych poslouchal jeho poučování. Snaží se chovat jako můj táta, a tak mě pořád napomíná a něco mi vysvětluje. Někdy se přistihnu, že na něj koukám, jako bych ho poslouchal, a myslím přitom na něco jinýho. On se mě pak na něco zeptá, já neodpovím a on se podívá na mámu takovým tím pohledem, jako že se mnou nic nenadělá, když jsem tak hloupej. A nejspíš jsem fakt hloupej, protože ve škole mi to teď vůbec nejde, hlavně matika, kterou nemůžu probírat s babičkou. Stanlová, kterou jsme na matiku dostali, hrozně huhňá a za každým slovem dělá eee, a mě nebaví se na to soustředit. Matiku stejně nepotřebuju, protože bych chtěl dělat zahradníka. Bejt celej den mezi kytkami a rozumět jim. Umím už některý latinsky. Strašně rád si prohlížím atlas a zkouším podle obrázku říct správně název. Škoda že nikam nejezdíme na venkov, to bych to všechno viděl ve skutečnosti.

Jako zahradník bych taky mohl mít Kocoura pořád u sebe, i v práci. A úplně nejvíc by se mi líbilo, kdybych byl bohatej a moh mít statek, kde bych choval opuštěný zvířata. Něco jako útulek, ale bylo by to tam hezký. A půjčoval bych psy dětem, co je nemůžou mít doma. Takovej kluk by tam třeba přijel v neděli odpoledne, půjčil by si na hodinu psa a pak by ho vrátil. Za to by tam třeba vyčistil kotce nebo vyhřebelcoval koně. Koně bych tam chtěl chovat určitě. Ve skutečnosti jsem ještě žádnýho neviděl, ale mám atlas koní a jsou to nádherný zvířata. Kvůli nim čtu kovbojky, protože jsou tak vznešený, že slouží třeba jen svému pánovi, a všechny ostatní shodí.

Včera mě Slávek poslal pro pivo. Bylo mi hrozně trapně, je mi jednáct a moc jsem nevyrost, tak mi máma napsala cedulku, že mě jako posílá. V hospodě byl hnusnej vzduch, všichni na mě divně koukali a někdo se hlasitě chechtal, takže jsem si tam zapomněl koupit nanuka, na kterýho mi máma dala.

Myslím, že by mě nemuseli posílat do hospody. Dost doma uklízím a často ještě v noci větrám v obýváku, když jdou spát. Nesnáším kouř z cigaret a nemám rád, když máma kouří. Nemám rád, když si barví vlasy a když se moc maluje. Nemám ji rád. Teda v poslední době. I když trochu ji asi musím mít rád, když nebydlím u babičky. Jenže i máma je teď jiná. Vždycky chlastala, ale pak s ní aspoň byla sranda a hrála si s náma na divadlo a zpívala v paruce a tančila kankán s mým plyšovým medvědem. Ted' chlastá, a žádná legrace s ní není, a Jarka je pryč a v jednom kuse tu prudí Slávek.

jarka

Uvažuji o tom, že bych se vrátila domů. S babičkou je těžký vydržet dlouho, vyžaduje ustavičnou pozornost a já se jen těžko dokážu učit, když se mnou chce co chvíli mluvit. Myslím si, že se máma hodně zlepšila, co je se Slávkem, a taky si na mě před ním nedovolí.

Slávek je hodně zajímavý, vlastně se mi líbí (až na ty brejle). My jsme nikdy nikam nechodili ani nejezdili, a on toho tolik viděl a zažil. Taky hodně čte. Doporučil mi jeden román od Jarmily Loukotkové a já už jsem od té doby přečetla snad všechny. Fascinují mě příběhy ze starýho Říma. Tenkrát lidi nespíš taky řešili všední starosti, ale i tak byl život o tolik zajímavější! Povídala jsem si o tom tuhle se Slávkem a máma zuřila, protože čte jen detektivky, a zkoušela mě zesměšnit, jenže Slávek ji usadil. Bere mě docela vážně, když si se mnou povídá, mám pocit, že ho zajímá, co si myslím. To je asi jedinej v mém okolí.

Rozhodla jsem se, že na sobě začnu pracovat. Chci toho hodně přechíst a jít někam na brigádu, abych si vydělala nějaký peníze a byla trochu nezávislá. Babička mi to vymlouvá, má strach, že se mi někde něco stane, jako obvykle.

Minulej čtvrtek jsem počkala na Honzíka před školou a pak jsem ho vzala do cukrárny. Radoval se jak malej. Doma se ničeho nedočká. Chtěla jsem zjistit, jak to tam teď vypadá, ale nic moc jsem z něj nedostala. Když jsem začala o mámě, převedl řeč na zvířata. Slávka zřejmě vůbec nemá rád. Není to takovej ten náhradní táta, co by si s ním hrál a bral ho na výlety. Ráda bych mu to nějak vynahradila, ale sama to s ním moc neumím. Přemejšlela jsem o tom, že bych si ho jednou vzala k sobě, až budu mít vlastní byt, ale on by asi stejně nešel.

Zajímalo by mě, jestli má nějaký kamarády. Ze školy šel sám, většinou chodí rovnou domů. A tam už číhají máma se Slávkem a chlast, aspoň tak jsem to pochopila. Tak nevím, jestli je to lepší. Nevím, jestli to někdy bude lepší.

evi

Včera odpoledne za mnou byla dcera. Chtěla po mně peníze, a když jsem jí je nedala, byla sprostá. Nevím, kde se v ní bere ta zloba. Nikdy nebyla takhle vulgární. Tvrdila, že mě muž celý život podváděl a já že jsem tak hloupá, že mi nic nedošlo, zatímco ostatní všechno věděli. Je mi jedno, co říká, jsou to beztak samé nesmysly. Tenkrát tomu vůbec nemohla rozumět, a teď už vůbec ne. Po té hádce ve mně ale zbyl pocit hnusu, kterého se nedokážu zbavit. Jak na mě může být tak hrubá, na svou vlastní matku, která jí všechno v životě obětovala? To kvůli ní jsem zůstala sama, sama na všechno, i na ni. Darovala jsem jí každou korunu, každou volnou chvíli, každou myšlenku.

Myslím, že až umřu, teprve pak všechno pochopí a ještě bude litovat, že se tak chovala. Včera to totiž nebylo poprvé. Nesmím jí vůbec nic říct, a ona zatím vede takový život. Tahá se s chlapem, co z ní jediné ždírná peníze, courá s ním po hospodách a nechává doma samotné dítě, o Jarce ani nemluvě, ta bydlí se mnou. Ona je moje jediná naděje, to pro ni má ještě smysl žít.

věra

Už podruhé mi v práci strhli prémie. V něčem jsem se překoukla, na něco zapomněla. Ale pořád ještě jsem mnohem lepší než ta kráva, co mi je strhla. Ta už nadělala průserů, jenže chrápe se šéfem a ten na ni nedá dopustit. Navíc je na mě vysazenej, původně chtěl totiž spát se mnou, ale já jsem se mu vysmála. Ted' mají konečně záminku, dostala jsem napomenutí za alkohol na pracovišti, přitom tam chlastají úplně všichni, a nejvíc ti nahoře. Měla jsem co dělat, abych jim to nevmetla do ksichtu, naštěstí jsem se stačila ovládnout, ještě ano, ty kriplové postkomunistický mi za to nestojí. Ale příště jim řeknu, co si o nich myslím.

Slávek stejně tvrdí, že bych neměla chodit do práce. Až bude mít hotovou tu věc, co na ní dělá, dostane balík peněz. Pak se těm blbcům vysměju. Zatím ale musím něco vydělat, on má vždycky najednou hodně peněz, a pak dlouho nic, museli bysme strašně šetřit. Už aby byly děti velký a taky něco vydělaly, my se potom třeba přestěhujeme do Švýcarska, Slávek tam rozprodá svoje obrazy a plastiky někde na výstavě a budeme si konečně žít jako lidi.

Prozatím ho musím v podstatě živit. Vždycky splaší peníze akorát na nějaký pití. Ale je mi s ním strašně dobře, najednou mám komu se svěřit a koho obejmout. Ta blízkost druhýho člověka, to, že mě někdo obejmě, je pro mě důležitější než sex.

I když sex je pro mě taky hodně důležitěj. Myslela jsem si, že na to už nemám roky, ale ted' si to užívám snad víc než zamlada. Tolik se nestydím a ráda experimentuju. Slávek je zkušeněj, možná až moc. Radši se nevyptávám. Stačí, že z něj občas něco vypadne. To pak tajně žárlím a užívám se, on to vidí a utahuje si ze mě. A já si na ty druhý, co měl přede mnou, vzpomenu vždycky v tu nejmní vhodnou chvíli. Třeba když jsme v nejlepším, pomyslím si, jestli vlastně nemyslí na jinou, když má zavřený oči. A okamžitě si to přestanu užívat, sama si to zhnuším a pak jen předstírám, že mě to baví.

Baví mě to asi nejvíc, když jsem opilá. Tehdy nemám zábrany a dokážu se uvolnit. A tak zvláštně se mi motá hlava, když je to hezký, dostanu se úplně někam jinam, na nějakou jinou planetu. Cítím jen ten pohyb a ty zvuky a odnáší mě to pryč. Někdy se mi ale udělá špatně.

evi

Jarka na mě začíná být dost nepříjemná. Snažím se jí ve všem vyhovět, všechno dělám pro ni, ale sklízím jen nevděk. Nemůžu jí už ani nic říct. Třeba si myslím, že by měla v zimě nosit pod kalhoty punčocháče. Po každé, když jí to povím, vylítne jak čert z krabičky nebo mi odsekne.

Někdy přijde a brečí, a nechce mi říct proč. To můžu vylítnout z kůže, když někdo brečí pro nic za nic. Ale když jí zkusím něco naznačit, vzteká se. Jako její máma. Ale říct bych jí to nemohla.

Když se s ní takhle pohádám, mám pocit, že už nemám proč žít. Možná už si všichni přejí, abych umřela. Když mi odsekávají, vzpomenu si na vlastní babičku. Té jsem musela vykat a tatínek jí líbal ruku. A na mě si každý otevře hubu. Moje babička mi nikdy nic nedala, a já jim dávám všechno. Někdo říká, že je to chyba, ale já bych za ně dejchala.

Někdy vzpomínám na svoji matku. Podobám se jí? Myslím, že ne. Nechci být taková, jako byla ona, protože maminka ke mně byla dost chladná. Věrka mi ji občas připomíná. Taky jsem si snad nikdy nevšimla, že by děti objala, pohladila. Je na ně jako ras, a ony ji mají stejně rády, přestože by to nikdy neřekly na rovinu. Ale já to vidím. A trochu závidím.

věra

Kurva, kurva, kurva. Jak jsem si Slávka nastěhovala do bytu, tak ho teď nemůžu dostat pryč. A navíc to vypadá, že děti drží při něm. Všichni mi vyčítají, že chlastám. A co mám asi tak dělat? Děti na hovno, chlap na hovno, práce na hovno. Minulej tejden jsem ráno nevstala, protože mi bylo blbě. Vlastně mi ráno bylo blbě, tak jsem vstala a něco jsem vypila, aby mi bylo líp. A zase jsem usnula a potom volali z práce, takže jsem to položila a máma jim pak nějak zavolala, že je mi strašně zle, a zařídila mi doktorku, která mi napsala neschopenku. A tak jsem byla celej tejden doma, někdy sama, ale většinou se Slávkem. A on se mnou vůbec nechtěl spát, zasranej impotent, a pořád tvrdil, že bych měla přestat chlastat. Tak jsem ho vyhodila a byla z toho pěkná scéna, protože večer přitáhnul ožralej a já už jsem spala, takže jsem neslyšela, že dělá na chodbě bordel. Děti byly u matky a sousedi zavolali policajty, ale on je ukecal, chrápal celou noc na rohožce a ráno brečel, že beze mě nemůže bejt, že na něj nemám bejt tak hnusná a že jsem nádherná ženská, jen by mě chtěl mít občas střízlivou, a tohle všechno říkal a táhla z něj vodka a bylo vidět, jak je mu blbě. Nechala jsem ho prospat a čekala, co jako bude, ale on chtěl jen najíst, a spát se mnou, to ne, že je prej unavenej.

evi

Už poněkolkáté jsem ji kryla v práci. Zařídila jsem to s doktorkou, aby jí něco napsala. Stojí mě to dost peněz, člověk musí přinést nějakou pozornost. Dneska můžou každého vyhodit z práce i za něco menšího, než je tohle. Volala mi známá, dělá ve stejném podniku. Mají na ni políčeno, dělá problémy, pije i v práci a pak v opilosti nadává ostatním. Pije jich tam víc, ale na ní je to nejvíc vidět.

Když to Věře řeknu, křičí na mě. Nenávidí mě, a já nevím proč. Ted' k nim jezdím skoro denně. Vařím, nosím jí prádlo do prádelny, platím složenky, mnohdy ze svého. A za to sklízím jen nevděk a urážky.

Minulý týden jsem u nich odpoledne smažila řízky. Věra přišla z práce, a když uviděla, co dělám, začala se do mě navážet. Nakonec prohlásila, že takový nedopečený chcípáky nikdo jíst nebude, a hodila je do záchodu. Musela jsem zase utéct, snad by mě i bila. Nevím, po kom je ta holka tak agresivní. Já chci pro každého jen to nejlepší a pro ni se vyloženě obětuju.

věra

Ten hajzl! Hnusnej, špinavej, upocenej, vožralej, hnusnej hajzl. Zakomplexovanej skrček, svině všech sviní! S takovou chutí bych mu rozkopala držku. Taky to jednou udělám. Normálně si zaplatím Ukrajince, aby si na něj někde počkali. Na to Slávek nikdy nezapomene, postarám se, aby si musel zařizovat nový zuby! Bude mít zlámaný pazoury. A naplivu na něj, až se bude někde válet ve sračkách.

jarka

Máma je v nemocnici. Když šla večer z hospody, někdo ji přepad, ob-
ral o peníze, zlatý prstýnky a řetízek, a ještě ji zbil, protože se bránila
jak šílená. Dovedu si představit, že toho zloděje urážela tak, že jí
s chutí rozkopal obličej. Babička mi to nechtěla říct, ale nakonec jí nic
jinýho nezbylo. Chodí za ní. Honzík taky. Ale já nechci vidět její
opuchlej ksicht. Myslím, že to už je vrchol, nechat se v opilosti takhle
zrasovat. Babička se mi snaží v jednom kuse vyprávět, jak mámě je,
ale já ji vždycky zarazím. Mám svejch starostí dost, chodím prodávat
do večerky, abych nebyla babičce na krku. Jenom dvakrát tejdně, ale
mám dost na to, abych mohla jít po škole s holkama na kafe nebo na
skleničku. Nemám se špatně, nic mi neschází, ale nechci si říkat o kaž-
dou korunu.

Už bych měla školu za sebou. Ještě nevím, co budu dělat dál. Nedo-
vedu si představit, že bych dřepěla někde v kanceláři. Nejradši bych si
otevřela malý knihkupectví a tam bych vařila lidem kafe, aby si mohli
pohodlně prohlížet knížky, jako to měla zařízený Meg Ryanová v Lásce
přes internet. I když samozřejmě vím, že to není možný. Nejspíš budu
někde někomu dělat sekretářku. Ale chtěla bych mít malej byt, klidně
mrňavou garsonku. A tam bych měla barevný stěny a spoustu svíček
a nábytek z masivního dřeva. Pálila bych si tam vonný tyčinky, to u nás
doma všichni nesnáší. A až bych přišla z práce, sedla bych si do velkého
pohodlného křesla, pustila si nějakou muziku a jen tak vegetovala a uží-
vala si to, že jsem tam sama.

Asi budu vždycky sama. Budu chodit hodně mezi lidi a zvát k sobě
kamarádky, ale zůstanu sama. A kdybych přece jen s někým chodila,
budeme bydlet každé zvlášť a budeme se navštěvovat a něco podnikat,
ale nikdy nechci s nikým bejt tak, abych na něm byla závislá. Nechci se
s nikým hádat, s nikým dohadovat, chci se rozhodovat sama za sebe
a sama za sebe bejt zodpovědná. Nechci poslouchat věčný babiččiny

radý, protože si sama nedokáže poradit, a nechci poslouchat ani mámi-
ny příkazy, protože sama nesplní, co slíbila. Mámu do té své garsonky
pustím jen pod podmínkou, že bude střízlivá a nebude na mě sprostá.

honza

Slávek se odstěhoval. Asi ho to tady se mnou nebavilo. Nejdřív se snažil tvářit, jako že se o mě teď bude starat, ale pak jsem přišel ze školy a on byl pryč. Babičce jsem to nejdřív neřek a byl jsem tu dva dny úplně sám. Bylo to strašně fajn. Hrál jsem si na Popeláka – to je sameček od Popelky – a na to, že je to můj byt. Uklidil jsem, převlíknul postele, vypral záclony. Všechno to tu krásně vonělo. Pak přišla babička a strašně mi vynadala, že jsem jí nedal vědět, že jsem tu sám. Vyčítala mi, že ji nemám rád, když se k ní takhle chovám, a že ona by mi dala první poslední a tyhle ty věci. Já chápu, že měla starost, ale neměla by říkat, že ji nemám rád, když to není pravda. Ale to ji mám přesvědčovat, že ne, že to tak není, to ji mám utěšovat, nebo já nevím co?

Ještě že tu mám zvířátka. Jinak bych musel k ní. Ale mně se z domova nechce, mám to tu rád. Řek jsem jí, že když nebudu každý den krmit vodní želvu, tak chčípne, a že stojí několik tisíc (mám ji od Slávka, myslím, že víc jak sto padesát nestála). Tak aspoň přemluvila Jarku, aby se vrátila domů. Babička u nás bude tak napůl, bude sem chodit hlavně odpoledne a občas tu přespí, abysme jako nebyli sami. Já vím, že ona ví, že se o sebe dokážeme postarat. Ale ona o nás chce pečovat za každou cenu.

jarka

Je to fajn, že nám pomáhá, ale nemusela by to tak hrotit. Když nemám hlad, hned tvrdí, že to přeháním s dietou (žádnou nedržím). Když si nepřidám další porci, zjišťuje, jestli nejsem nemocná. Honzíkovi věčně dává nějaký prášky a on je bere, aby jí udělal radost. Taky se přejídá, aby měl klid. Pak nemůže v noci spát, jak je mu těžko.

Venku je sychravo a mně je pořád zima. Jsem ospalá. Když si přes den na chvilku lehnu, vzbudím se za tmy. Předevčírem byl krásnej den. Cestou ze školy jsem příšerně promokla. Když jsem přišla domů, klepala jsem se po celým těle. Nikdo tam nebyl, tak jsem si udělala čaj s medem, dala si horkou sprchu a lehla si do postele. Vzala jsem si i Honzíkovu deku a zabalila jsem se. Měla jsem rozečtenou knížku od Jane Austenový, román, kde se dva nejdřív nenávidí, a pak se vezmou a všem vytřou zrak. Četla jsem asi do dvou do rána a potom jsem se nemohla vzbudit. Celej den jsem ve škole snila o tom, že jsem lady někde na anglickým venkově, nebo zase o tom, jak přece jen potkám někoho, kdo mě pochopí. Pak jsem seděla ve večerce u pokladny a pozorovala každýho chlapa, co přišel nakoupit. Ale jen co se na mě někdo zadíval trochu dýl, odvrátila jsem se. Připadá mi, že přebejvám v takový bublině, kde se mě nic zvlášť nedotkne. Nechce se mi moc mluvit ani myslet, hlavně se mi nechce komunikovat. A babička mě k tomu nutí, pořád mi něco říká a chce, abych jí odpovídala na otázky. A já nechci. Baví mě komunikovat jediň s bráchou, a to tak, že on se stará o ty svoje zvířátka, chodí kolem nich a povídá si s nima. A já ho při tom sleduju. Nevím, jestli je to přímo komunikace, ale je mi v tu chvíli dobře a jemu to nijak nevadí. Když se na mě podívá, ráda bych s ním mluvila doopravdy, jenže mě nenapadne jiná otázka, než jak bylo ve škole. Honza si musí myslet, že o něj vůbec nemám zájem.

Mám pocit, že se nedokážu s nikým dorozumět. Jako kdybych chtěla něco říct, a vyšlo ze mě úplně něco jinýho, než jak jsem to myslela. Vů-

bec se nechci bavit s lidma o tom, kolik je hodin a jestli bude zejtra pršet. Chtěla bych přijít k cizímu člověku a zeptat se ho, jak se mu daří, co teď dělá a co dělal předtím. Připadá mi, že jakmile se dám s někým do řeči, zjistím, že má za sebou něco zajímavýho, smutnýho nebo neuvěřitelnýho. Proč spolu lidi nemluví o tom, co je vážně zajímavá? Třeba kdyby si takhle řekli navzájem všechno, co vědí, tak by se nakonec na něco přišlo. Ale třeba je to něco, co bysme ve skutečnosti vůbec neměli vědět. Je to nějaká pravda, kterou se nejspíš nemáme dozvědět, a tak to někdo zařídil tak, že se spolu lidi baví jen povrchně a ve skutečnosti se jeden o druhýho nezajímají. Kdyby se začali doopravdy vnímat, zrodila by se z toho taková vlna porozumění, že by vyslala signál do vesmíru a nastala by nová doba. Tak na takový blbosti já myslím.

honza

Kocour se zatoulal. Podle mě by sám od sebe nezabloudil ani neodešel. Mám podezření, že mu něco udělal Slávek, aby se nám pomstil. Byl v poslední době takovej divnej, než se odstěhoval. Nejdřív si hrál na tatů a chtěl mi kontrolovat úkoly. A pak s náma přestal mluvit a nakonec se vypařil. Máma se po něm pořád ptá, když za ní jdeme na návštěvu. Babička mi ale zakázala, abych jí říkal, že už u nás nebydlí. Prej šel asi za nějakou jinou ženskou a mámu by to strašně naštvalo, když leží v tý nemocnici.

Máma mimochodem vypadá strašně. Má úplně černý oko a kouká jen malou škvírkou. Nesmím před ní říkat, že vím, že ji přepadli. Zakázala babičce, aby mi to řekla. Jenže babička všechno vykecá. Já sám jí už ani nezakazuju, aby o mně něco povídala, protože je to stejně k ničemu. Když mi bylo osm, počural jsem se jednou v noci do postele, protože se mi zdál sen, že sedím na záchodě. A babička to pak vykecala úplně všem známejm a ty jí poradili, ať mě vezme k psychiatrovi, že se mnou asi není něco v pořádku. Tak to utíkala říct mámě, ať mě tam vezme, a máma ji strašně seřvala, že jsem úplně normální, ale ona že je magor. Když u nás teď přespává, jde mi každý ráno ustlat postel. Možná si to ani sama nepřizná, ale nejspíš hledá, jestli jsem se zase nepočural.

Babička si totiž dokáže vsugerovat, že má pravdu. I když sama ví, že nemá. Kolikrát mi něco řekne, a za dvě minuty tvrdí, že to jaktěživo neřekla. Prostě si to v hlavě vymaže, a tím pádem už to nesmí existovat ani pro ostatní. Přitom vidím nebo slyším, že si ve skutečnosti uvědomuje, že to řekla.

Máma zkrátka vypadá opravdu hrozně. Vlastně už ví, že je Slávek pryč. Buď na to přišla sama, když se v nemocnici ani neukázal, nebo jí to vyslepičila nějaká kamarádka. Posledně poslala babičku pro kafe do automatu a mezitím si mě přitiskla k sobě (smrděla dezinfekcí), houpla mě jako mimino a šeptala mi, že teď už budeme jenom spolu, bez

chlapů, babičku že pošleme pryč a přemluvíme Jarku a pojedeme společně někam na dovolenou, tam, kde nás nikdo nezná, a budeme se opalovat a koupat se v moři, a strašně brečela. Jenže já jsem jí nevěřil, i když jsem brečel s ní. Věděl jsem, že až se vrátí domů, bude zase protivná. Ale napadlo mě, že dřív byla přece hodná, ještě když tolik nepila. Asi jsem jí i něco řek, protože se zarazila a chvíli se na mě dívala, jako by na mě chtěla začít křičet. A pak chtěla ještě něco dodat, ale vtom se vrátila babička.

Babička pak vyzvídala, co jsme si s mámou povídali. Řek jsem jí na to, že to máma povídala mně a že kdyby chtěla, aby to babička věděla, tak by to pověděla i jí. Babička se urazila, že ona nás má tak ráda, a my že umíme být jenom zlí a nevďeční. A pak začala vypočítávat, kolik toho pro nás a pro mámu udělala, a já jí na to zase odpovídal, že to přece vůbec dělat nemusí, že se o sebe dokážeme postarat. A potom se babička rozbrečela v autobuse a taková stará paní ji začala utěšovat a babička se jí začala svěřovat, jak velký má trápení, a před všema těma lidma jí vykecala i to, co nesměla říct ani mně.

jarka

Byla jsem za mámou. Šlo těžko předstírat, že o ničem nevím, a proč taky. Bylo to stejně divný. Máma byla úplně jiná. Zdálo se, že chce být na mě hodná. Omluvila se mi za to, jak se v poslední době chovala. Říkala, že je jí hrozně špatně, ať jí koupím něco k pití, třeba pivo, že by si to vypila někde na chodbě. Že potřebuje jen vyrovnat hladinku a pak že už pít nebude. Ale teď že je jí hrozně špatně.

Někdo zavolal sociálku. Babička s tou paní dlouho mluvila v pokoji a podle všeho ji něčím uplatila. Nejspíš taky brečela. Každopádně se pak ta paní usmívala, když odcházela, a přála babičce ve dveřích hodně štěstí.

A máma potom jela na léčení. Vezla ji tam sanitka rovnou z nemocnice. Šli jsme se s ní ještě rozloučit a babička jí nabalila několik obrovských tašek. Za tři měsíce, co tam bude, se může radikálně změnit počasí a kdoví, kolikrát se mezitím podívá domů. Když jsme se vraceli z nemocnice, vymluvila jsem se, že něco mám, a šla jsem se projít po Praze.

Centrum mi teď přijde neskutečně krásný, co se všude restituují a opravují domy. Pokaždý jdu a snažím se vcítit do role turisty, kterej je tu poprvé. Vždycky si musím dát něco ze stánku, na Václaváku mají hamburgery za šestnáct korun se zelím a se sýrem, dávají to do ubrousku, ale i tak se vždycky celá popatlám. Říkám si, kdybych zrovna potkala toho pravýho a on by na mě mrknul, jak mi teče tatarka a zelí po bradě a kečup mi kape na tričko, pomyslí si, že je to humus, otočí se a pomaže pryč. A já toho ani nebudu moct do smrti litovat, protože si ho vůbec nevšimnu, jak si budu tu sekanou cpát do pusy. Na Staromáku mají zase párek v rohlíku. Akorát že dají hořčici vždycky jen na jeden konec a zbytek je suchej. Jenže dát si něco ve stánku je můj rituál.

Občas chodím ven s Mílou, to je kamarádka ze školy. Známe se docela krátce. Ona je o rok veš. Potkaly jsme se na olympiádě z matiky, protože jsme se zasekly na stejným příkladě. Ona vypadá jako strašná

šprtka, taky je dost chytrá. Zato chodí s jedním starším chlápkem, jmenuje se Michal a vlastně je mu asi pětáctyřicet, takže se k ní moc nehodí. Dělá mu milenku a on jí věčně něco kupuje a strká jí peníze, i když ona se pořád oblíká jako třídní šprtka. Jenom když s ním někam vyrazí, patřičně se vyfikne. Je to asi trochu úchylka, když ve škole vypadá tak, že se jí smějou, a že když chce, padá chlapům čelist. Ona totiž miluje pohádku o Popelce a taky miluje Dana Límana ze třetíáku. Řekla bych, že sní o tom, jak ho jednou potká někde v baru, kam chodí s Michalem, a Dan ji nepozná a zamiluje se do ní.

Ale i kdyby ji chtěl, tak by to nebylo na dlouho. Míla s tím Michalem spí, a to dost často. Dělalí spolu všechno možný, ale něco mi přijde dost úchylný. Občas u ní přespím a ona mi o tom před usnutím vypráví. Mám z toho zvláštní pocit. Na jednu stranu mě to vzrušuje, na druhou mi to dost vadí. Myslím to tak, že když někde vidím chlapa, co se mi líbí, zkouším si představit, co by po mně mohl chtít, a v tu ránu mě přejde chuť na seznamování. Já vím, melu o tom pořád dokola, jednou že někoho chci, a pak zase že ne. Ale rozhodla jsem se, že to nebudu řešit. Prostě se budu snažit žít co nejlíp sama a pak se uvidí. Bylo by fajn mít svůj byt, svůj život, nemuset nikomu vysvětlovat, když někam jdu a tak. Dan se mi taky líbí, ale je to přesně jeden z těch kluků, co vždycky jeli jen po blondýnách s hadrama za tisíce. Dřív jsem těm holkám záviděla, teď asi ještě víc.

evi

Vůbec jsem Věru nepoznávala, když odjížděla. Čekala jsem, že nebude chtít, že bude na všechny dštít síru. Ale ona byla smířená. Zlomilo ji, když jsem jí líčila, jak chtěli vzít děti do ústavu. Prosila mě, ať všechno zařídím, ať to vysvětlím v práci, a nabádala mě, jak se mám chovat k dětem, zrovna ona! Jen nevím, jak to zvládnou finančně. Něco mě napadlo, ale Věra by hrozně zuřila, kdyby na to přišla. Ještě si to rozmyslím, mám ještě co prodat a nějaké přídavky na děti taky určitě přijdou.

S dětmi to není tak jednoduché, jak jsem si myslela. Jsou uzavřené, moc se s člověkem nebaví, každé si dělá to svoje a na nějaké veselí nemají pomyšlení. Mrzí mě to, hlavně Jaruška bývala takové sluníčko, taky byla chytrá a bezvadně se učila. Zato teď, když dostane špatnou známku, nesmím jí nic říct. Odsekne mi, že je to její věc, její život, její škola. A přitom jsme dřív bývaly kamarádky, neměla přede mnou žádné tajnosti. Honzík byl zase dřív takový mazel, hned seděl u babičky na klíně a loudil pohádku. Teď je zalezlý jako pavouk. Jednou jsem mu zalila kytky, když byl ve škole, a to bylo poprvé, co na mě byl opravdu nepříjemný. Kytky si prý odjakživa zalévá sám, protože ví, co přesně potřebují. A ať se příště laskavě zeptám, až mu zase budu chtít pomáhat. To „laskavě“ pronesl takovým tónem, jako by říkal „neopovažuj se“. Když byl malý, skákal mi na klín jako kočka. Měla jsem vždycky strach, že přepadne, a nechtěla jsem mu to dovolit, ale on byl umíněný jako beránek a nedal si nic vymluvit. Vyskočil mi na klín, hned zase lezl dolů, a vzápětí znovu. A když jsem s ním zašla třeba do cukrárny, skákal mi na klín a všichni kolem koukali – vždycky jsem se styděla a lidi se smáli, že z něj jednou bude akrobat.

Kdepak akrobat, teď je Honzík neohrabaný. Řekla bych, že z něj bude vědátor, ale on má takové problémy s psaním, že by se asi na žádnou školu nedostal. Snad aspoň Jaruška, jenže jak se má učit, chudák holka, v takovém prostředí.

Těch prvních čtrnáct dní byly děti strašně zaražené, skoro vůbec jim nebylo do řeči. Měla jsem pocit, že mi dávají za vinu, že je máma pryč. Vysvětlovala jsem jim, že je to pro její dobro a že je to jen na tři měsíce. Koukaly na mě a mlčely. Pak Honzík prohlásil, že máma stejně nepřestane pít. Že jí říkali horem dolem, aby přestala, a ona si nedala říct. Proč by měla poslechnout někoho jiného, když neposlouchala je?

Pak přišly první dopisy od Věry. Dětem velmi stručné, že se má dobře a že si našla přátele. Jako kdyby jim psala z letního tábora. Mně psala víc dopodrobna, že je to tam hrozné, že je jí zima, že musí brzy vstávat a fyzicky pracovat. Že jsou tam strašné typy, vychlastané prostitutky a vychrtlí fetáci, smradlaví bezdomovci a že si s nikým nerozumí. Bylo mi jí líto, ale nevěděla jsem, jak jí pomoci. Kdyby byla v Praze, zašla bych za primářem s obálkou a vymohla nějaké výhody, ale v těch končinách nikoho neznám, ani přes manžela, a je to moc daleko, abych se tam vypravila jen tak na výlet.

Třetí týden jsem vzala po škole děti do centra, prošli jsme se kolem řeky, krmili jsme labutě a nakonec jsme zašli na pohár. Viděla jsem, jak jim nejdřív přišlo nevhodné se bavit, ale když zkoušeli dávat labuti rohlík z ruky, začali se konečně usmívat. Strašně je to chytlo, i Jarku. V cukrárně si dali koktejl a bublali brčkem ve skleničce. Dělal jsem, že je okřikuju, a pak jsem na ně prskla taky. Jenže to neumím, tak jsem si jahodovým koktejlem pobryndala vepředu celou halenku, a oni se řehtali ještě víc.

Postupně z nich spadla tíseň. Myslím, že to je moje zásluha. Hodně jim dovolím, možná je rozmazluju, ale děti si to zaslouží. Musím jim nějak nahradit aspoň matku, když je otec opustil. Tohle všechno by měli zaříditi rodiče. Jenže já jsem si s Věrou taky moc neužila, skákala jsem mezi prací a školou a na tohle opravdu nebyl čas. Dneska si to vyčítám, snad by mě měla radši, kdybych jí byla dala víc. Snažím se jí hodně pomáhat i teď, obstarávám spoustu drobností, třeba opravy bot, běhám se složenkami na poštu a často přinesu velký nákup. Smůla je, že si toho vůbec nevážím, všechno bere jako samozřejmost a chtěla by pořád víc.

honza

Je mi divný, že se mi po mámě vůbec nestejská. Když jsem byl na táboře, bylo mi smutno moc. Často na ni teď myslím, jak je jí mezi cizíma lidma, a občas mě napadne, jestli tam nebude chtít zůstat. Asi je to hloupost. Babička říkala, že se jí tam moc nelíbí. Ale mně se možná tak úplně nestejská, protože jsem se v podstatě smířil s tím, že tam zůstanu. Prostě buď přijde, nebo ne, mně je teď dobře s babičkou. S mámou mi taky bylo docela dobře, ale jinak. Když ji to popadlo, měl jsem celkem klid. Mohl jsem si dělat, co jsem chtěl, byt byl jen můj a mejch zvířátek. Ted' tam vládne babička, všechno chce dělat sama. Je hezký, že pro mě občas přijde do školy, i když se stydím před klukama.

Je to ale stejně divný, bez mámy – trochu nám schází a zároveň je tu mnohem větší klid, nikdo nekřičí, dokonce ani Jarka ne. Teda občas zase brečí, ale vždycky jen večer do polštáře. Je teď taky jiná, všichni jsme nějaký jiný, jako bysme na něco čekali. Ne na mámu, ale třeba na něčí narozeniny. Připadá mi, že se občas chováme tak, jako bysme byli rodina, ale já vím, že nejsme. Radši bych, aby babička dělala babičku, a ne aby si hrála na mámu.

Jarka se teď pořád snaží se mnou bavit. Jenže já nevím, co bych jí měl vykládat. Někdy je to divný, ale zrovna v pátek večer tu babička nebyla a my jsme se nejdřív dívali na film a pak jsem dostal hlad a ségra mi usmažila vajíčka. A pak si dala taky. K tomu jsme si v kumbálu vyhrabali okurky a v mrazáku zmrzlinu a všechno jsme to zbaštili a vzpomínali jsme na žrací dny, který jsme dřív dělávali s mámou. Když ještě byla fajn a měli jsme čas, zašli jsme třeba v sobotu ráno na nákup a každej mohl dát do košíku, na co měl chuť, a pak jsme celý den jedli a jedli, co se nám zachtělo. Takže nebyl žádný oběd ani večeře, protože jsme furt jedli a hráli člověče, nezlob se nebo mastili kanastu až do noci. A někdy jsme zase mívali válečí dny, kdy jsme leželi všichni tři v posteli, blbli a povídali si. Ale když máma chlastá, tak tohle nejde, protože na všechno odsekává, a když dělá legraci, chce tím někoho ztrapnit. A taky smrdí.

jarka

Je to umělý, ale je to hezký. Jako reklama, kde se všichni tváří hrozně šťastně. A ten maník, co tam hraje, třeba doma bije manželku a ta herečka, co mu tam čuchá k podpaží, je ve skutečnosti lesba. Ne že by se to dalo srovnávat, bít manželku a bejt lesba. Ale s obojím jsou nejspíš problémy. Přemejšlela jsem, jestli náhodou taky nejsem lesbička. To by vysvětlovalo, že jsem se ještě nezamilovala. Je fakt, že koukám hodně po holkách, ale spíš na to, jak jsou oblečení a tak. Jednou jsem byla na diskotéce, sledovala, jak se tam kroutí, a zkoušela jsem si představit, že s některou něco mám.

Jednou jsem se z legrace líbala s Mílou. Docela se mi to líbilo, voněla a byla taková měkká a mazlivá. Začala mi šahat na prsa a já jí, ale nic moc to se mnou nedělalo. Ale je fakt, že jsem se cítila mnohem uvolněnější. Věděla jsem, že po mně nebude nic dalšího chtít, nebude mě do ničeho tlačit. S ní to asi taky nic moc nedělalo, protože jsme o tom už nikdy nemluvily. Jsme dál kamarádky, jako by k ničemu nedošlo. Kdybych se takhle líbala s klukem, nikdy bych nebyla takhle uvolněná.

Kluci si mě teď víc všímají. Babička se mnou ráda chodí do sekáčů. Mě to moc nebaví, vždycky mi tam nutí pruhovaný trička a podobný obludnosti. Ale najdou se tam i dobrý kousky, chodím hodně v černý, což se babičce nelíbí, ale je ráda, když si něco vyberu. Nakoupila jsem si spoustu volnejch černejch hadříků, třeba širokou černou sukni až na zem, vezmu si k tomu spoustu stříbrnejch řetízků a namaluju si černý oční linky. Když jdeme večer někam tancovat, namaluju se červenou rtěnkou. Je to možná nuda, chodit pořád v jednom stylu, jenže já si tak připadám záhadná a sexy. Vypadám asi trochu drsně, ale líbí se mi odlišovat se od ostatních. A přitom poctivě píšu úkoly a připravuju se na písemky. Taky zjišťuju, co mě na učení baví. Ty věci se začínají v hlavě propojovat a dávat větší smysl, všímám si, jak to všechno navzájem souvisí. Často si říkám, že skončím jako vzdělaná stará panna, ale tako-

vá, co všechny ohromuje svou inteligencí i krásou. S krásou je to horší – všichni říkají, že jsem hezká, ale zase tak zvláštní nejspíš nebudu.

Zabývám se sama sebou, zatímco máma maká někde mezi feťákama a chodí na skupinový terapie. Asi si tam připadá stejně jako já mezi lidma. Neví, jaký jsou a jaká by před nima měla být ona. Když vyrazím mezi cizí lidi, je fajn, že můžu znova vytvořit obraz sebe sama, proměnit se celá od základu tak, jak se mi to zrovna líbí. Prostě se třeba začnu chovat jako drsňačka, a oni mě za takovou považují. Pravda asi vyjde najevo, ale určitě pocit z člověka přetrvává.

Jsem teď lhostejná k tomu, co si o mně lidi myslí. Stejně mě nikdy nepoznají. V baráku na mě koukají soucitně, a za zády si šeptají: to je dcera té spířarky, co tady vždycky hulákala, nebo něco podobného. Vždycky se před nima snažím tvářit sebevědomě a budit dojem, že je všechno skvělé a že se mi daří bezvadně. Dost mi vadí, že se s nima babička vůbec baví. Vždycky, když začne mluvit o mámě, dožene ji to k slzám. To se jim líbí. Prahnou po krvi, nemoci a smrti je vzrušují. Každá anomálie je rozptýlí. A máma se Slávkem jsou celkem slušná atrakce.

evi

Asi jsem trochu sobecká, ale v podstatě mi vyhovuje, jak to teď s námi se všemi je. Věra je pod dozorem a nemusím o ni mít strach. Děti zase denně vídám a dohlížím na to, aby byly veselé a jedly jaksepatří. Prospívají moc dobře, mám z nich radost. Věře posílám balíky a myslím, že už je mnohem spokojenější. Řekla bych, že se se vším smířila. Jen doufám, že si odtamtud nepřiveze nového Slávka.

Zdálo se mi totiž v noci, že se Věra vdávala. Já nejdřív myslela, že je to pohřeb, protože tam stála celá v černém, včetně závoje. Kráčela sama setmělým kostelem, taková bledá a křehká. Bála jsem se, že dojde k rakvi, jenže u oltáře na ni čekal muž v bílém obleku. Já jako bych na něj taky koukala přes závoj – nemohla jsem rozeznat rysy v obličeji. Kolem běhali Honzíček s Jaruškou a byli očividně šťastní. V chrámu bylo národa jak na půlnoční.

Vzbudila jsem se celá zpocená a nemohla se zbavit dojmu, že to měl být někdy pohřeb. Bála jsem se usnout. Co kdyby ten sen pokračoval? Do rána jsem přemítala, co to mohlo znamenat. Někde ve skříni mám snář, budu ho muset vyhrabat a podívat se do něj. Kdoví, jestli to nemělo být varování.

jarka

V noci se mi zdálo o tom, že vyrůstám někde v odlehlý vesnici v horách. Nejdřív jsem byla malá, a pak si mě zavolali starší z vesnice, aby mi řekli, že už jsem dospělá. Ale vypadala jsem ani ne na dvanáct. Abych vyrostla, musela jsem projít nějakýma rituálama. Spočívalo to v tom, že jsem musela přihlížet nejruznějším věcem: nemoci, násilí, smrti, sexu. Moc si nevzpomínám, jak a co všechno mi ukazovali. Zažívala jsem příšerný pocity. A jak jsem tomu přihlížela, rostla jsem a vyspívala.

Z toho snu jako bych se pak nemohla probudit. Ještě v autobuse a potom ve škole jsem se koukala na lidi tak, jako by byli součástí toho snu, a přišlo mi, že jsou tam všichni jen proto, aby mi něco ukazovali, a ne proto, aby žili.

Začala jsem se litovat. Když tady byla máma, všechno jsem to prostě zažívala a snažila se s tím nějak vyrovnat. Teď možná tak trochu vidím, jaký to mohlo bejt, kdyby nepila. O víkendu přijela a byla opravdu úplně jiná, možná taková jako předtím, než odjel táta, taková hodná a maminkovská. Když se s náma vítala, brečela, já jsem začala brečet taky a babička se za chvíli přidala. Brácha na nás koukal a nic neříkal, ale měl taky radost. I doma se máma chovala dost zvláštně, jako host. Chodila po bytě a chválila, jak je všude uklizeno a že jsme tam přidali tohle a tamto. Než odjela, museli jsme jí napsat něco do deníku, kterej si povinně vede. Tak jsme ji tam chválili, byla opravdu moc fajn.

Večer jsme si sedly – máma, babička a já – a povídaly si o tom, jaký to tam je. Chviléma jsem jí skoro záviděla, když vyprávěla, že bydlí v záměčku s nádhernou zahradou, kterou pomáhá udržovat a tak. Musí tam teďka bejt nádherně. Jenže tam mají přísněj režim, brzo vstávají, brzo chodí spát, přes den samá práce, skupiny, přednášky, dílny. Je tam spousta mladejch holek, jako jsem já, většinou feťачky. Mámu mají rády, protože se s nima baví o chlapech a o kosmetice a nepoučuje je. Máma o tom mluvila nadšeně, ale když jsme něco pochválily my, byla

podrážděná, že si nedokážeme představit tu buzeraci. Ale stejně si myslím, že jí to prospělo: hodně zhubla a je opálená, vypadá po dlouhý době jako normální zdravá ženská.

věra

No dobře, tak jsem alkoholička. Už mě o tom přesvědčili, taky už vím proč a jak. Ale hlavně jsem zjistila, že je to nemoc, za kterou vlastně nemůžu a na kterou můžu brát léky, abych ji překonala. Jenže to tady stejně nikomu nevysvětlím. Kdyby mě bolelo v krku, tak by mě litovali, zatímco takhle jsem za vyvrhela. Teda ne, to bych byla trochu nespravedlivá, starají se tu o mě jako v horském penzionu, matka vyvaňuje a děti pořád skáčou kolem mě. Matka ustavičně něco vykládá, a co víc, promlouvá mi do duše, a to je vážně k nesnesení. Moje duše je po tom měsíci tak rozebraná, že už ani není do čeho mluvit. Vlastně ještě před pár nedělema bych ji poslala někam, ale teď do sebe nechávám hučet a jsem ráda, že jsem doma, že se můžu válet u televize a že mám kotletu s hranolkama a se spoustou tatarky, že zase vidím děti. Zároveň už se div netěším zpátky – sice tam do nás taky pořád někdo hučí, ale do nás, nejenom do mě, je nás tam víc, co jsme na tom stejně. Vlastně já jsem tam ještě za hvězdu, poprvé léčená, a tak báječně spolupracuje, podívejte se, panečku, na Věru, jak se snaží. A milá Věra se snaží, to si pište, po dlouhý době se má o co snažit, ono je totiž lepší se snažit o jeden plus, o červený puntík než o to, aby člověk mohl nějak žít a nepoblít se z toho. Nebo jenom trochu.

Když jsem tam, myslím na to, abych už byla doma, a když jsem tady, chci být tam. Co tady mám? Děti, ty mám strašně ráda, jenže nevím, co si s nima mám povídat. Zeptám se, jak je ve škole, a to je všechno. Víc mě nenapadne, jako bych pro ně byla cizí. A pak jim ještě můžu říct – jdi s košem, uklid' ten bordel na pohovce. Ale mí známí, ty si na mě teď nevzpomenou – pro ně jsem debil, co skončil v léčebně, někdo, s kým se už nenapijou a nepobaví.

Trochu mi tu chybí Slávek. Už jsem obřečela, že se mi vůbec neozval, že nenapsal ani řádku. Že jsem ho celou dobu živila. Teď na něj mám jenom vztek a taky žárlím, vždycky se mu líbily mladý holky. Vykládal

mi, jak mu studentky samy lezly do postele, když je učil. Možná se jenom vytahoval. A možná už tam nějakou má.

Zdají se mi tady v Praze divný sny. Bloudím po nějaký obrovský budově, je moderní se spoustou chodeb a prosklených dvoukřídlejších dveří, ale všechny jsou zamčený. Je to jako na základce, kam chodí Honzík, jen mnohem větší. Vím, že jsem se v té budově zasekla, že musím bleskurychle najít východ, než odejde i ten poslední člověk a zamknou mě tu. Vidím přes to sklo ven: je tam krásně, kolem je zelená tráva a za ní se tyčí paneláky, ale nevím, kudy se tam dostat. Pak se pokaždý probudím, aniž se dovím, jak to dopadlo. Anebo věčně někde někam utíkám, někdo mě nejspíš honí, jenže je daleko za mnou, protože ho nevidím. Ale jakmile se ohlídnu, jsou přede mnou zničehonic schody a já po nich padám dolů, dolů, a přesto nikdy nedopadnu na zem. Vždycky se vzbudím.

evi

Když se tak na Věru dívám, přemýšlím, proč jsme tohle neudělali už dávno. Mohla se léčit už před tolika lety, a k tomuhle nemuselo vůbec dojít. Ale ono se na to dřív tak nekoukalo, pokud vím, tak ženy vůbec tolik nepily, nebo se o tom přinejmenším nemluvalo. Pořád jsem se utěšovala, že je všechno v pořádku, i když mi ostatní naznačovali pravý opak.

Ted' si člověk vyčítá, co všechno by udělal jinak, ale ono je to beztak zbytečné, už se stalo, a nedá se to vrátit. Tak si říkám, že aspoň pomůžu těm dětem, když nikoho nemají, aby na tom jednou třeba byly líp. Jenže ony už toho ode mě moc nechtějí. Někdy mívám pocit, že toho dělám příliš, a ono to stejně není nikde vidět, nikdo to neocení. Snad aspoň Bůh to všechno vidí a jednou mi řekne: Evi, dělalas to dobře, víc jsi udělat nemohla. Nebo ty děti, až dorostou – Honzík to ještě nechápe, ale Jaruška snad už ano –, si možná řeknou, jak byla babička hodná a jak se jim snažila nahradit mámu. Myslím, že to by každá neudělala, jenom těch peněz, co to stálo, a sama jsem zůstala, a přitom bylo nabídek! Vždycky jsem byla pro každou legraci, a to se mužům zamlouvalo, já mívala odjakživa hodně kamarádů, ale ne jako dneska, že spolu všichni hned spí: my spolu chodili do kina a na výlety a byla švanda.

Jenže když byla Věra mladá, to bylo peklo. Ona se myslím držela stranou, ale z toho, co mi vždycky říkala o svých kamarádkách a těch jejich večírcích, mi bylo vážně všelijak. Možná je dobře, že nešla studovat, kdoví, čeho by se tam ještě navyváděla. Ale našli jsme jí pěknou práci, byla vždycky v kanceláři a za dámu, nemohla si stěžovat, i když to ona ráda.

Vlastně po jednom takovém večírku si doma podřezala žíly. Myslela si, že ji nikdo nenajde, protože to bylo pozdě v noci. Ale já jsem ji vždycky čekala. Nemohla jsem usnout, dokud nebyla doma. Chodila

jsem ustavičně k oknu a i potom jsem přesně věděla, kde právě je, podle vrzání dveří.

Když jsem slyšela, že nevychází z koupelny, zašla jsem tam. Seděla na podlaze a krvácela z levé ruky. Pravou už si nepodřezala, nejspíš byla moc opilá. V nemocnici jsme službě na příjmu uvedli, že krájela chleba a sjel jí nůž. Škoda. Kdybychom byli už tehdy řekli pravdu, mohli ji vzít do Bohnic a léčit. Třeba by teď nebyla tam, kde je. Třeba by byla normální.

věra

Oni mě tam hodně nutí přemýšlet o minulosti. Mně se to moc nelíbí, protože si nevzpomínám, že bych se někdy cítila šťastná, snad kromě doby, kdy jsme začínali s manželem. Všichni si myslí, že je to póza, ale já to tak cítím. Ani teď nemám dojem, že by to bylo aspoň o kapku lepší. Oni mě třeba vyléčí, i když to prý nikdy nebude napořád, jenže co potom? Pak se znova přihlásí o slovo můj život, moje otravná práce. Nikdo z těch blbců kolem mě nezmizí. Asi to není jen ve mně, to ať mi nikdo neříká, já tomu stejně neuvěřím. Připadám si na tomhle světě jako mimozemšťan, jako kdyby ten, co mě sem šoupnul, zmáčknul špatné tlačítko a vysypal mě kousek vedle. Já už jsem se přece tolikrát snažila, ikskrát jsem chtěla začít žít nový život. Prostě jsem ráno vstala a bylo krásně, tak jsem si řekla: odtěďka to bude všechno jinak. A bylo – až do doby, než jsem natrefila na prvního blbce, který mi to zkazil, který mi připomněl, že tu nemám co pohledávat. A pak jsem si šla koupit flašku.

Jenže jsem si pořád říkala, to bude v pohodě, i když jsem prázdné láhve schovávala v prádle, protože jsem dětem slíbila, že už nebudu pít. I když jsem místo třídních schůzek zašla na pivo. Přišlo mi to dobrý, spíš jsem se tím bavila, a pak ještě víc, když mi to někdo zkoušel vyčítat. To byla první fáze – ze všeho jsem měla srandu a všechny včetně sebe jsem zesměšňovala.

Další fáze je agresivita. Bít do toho, co mi překáží, odstranit tu překážku a dělat, co se mi zachce, rvát na děti a řezat do matky, do těch hloupejch ovcí, co jenom bečí a bečí.

Agresivní jsem byla a jsem i na sebe, v duchu na sebe prskáám ná dávky v jednom kuse. Co u mě jinému projde, to sobě neodpustím. Vždycky jsem totiž byla nejlepší, i teď v léčebně jsem ve všem první. Vyhledávám příležitosti k tomu, abych mohla závodit. Když člověk závodí, soustředí se na cíl a nic jiného nevnímá. Jezdila jsem dřív na ly-

žích, vždycky jsem z holek dojela jako první a kluci mě štváli, pokud byli rychlejší, jenže to se dalo nějak zdůvodnit. I tady závodím: závodím o puntíky, sama se sebou, jestli jich v tomhle tejdnu získám víc než v tom minulým a o kolik budu lepší než předtím.

Ale když doma se závodit nedá. S kým? A jak? A proč? Tam je to čím dál víc stejný. Jen když sbalím mladýho chlapa, je mi o něco líp, a když se opiju po míň pivech, je to taky dobrý. Učí mě, abych se bez toho obešla, ale já nevím, jestli chci. Teda, ted' chci, ted' je to závod, konečně to má nějaký smysl, jedu do Prahy na dva dny a nenapiju se, přestože bych mohla, přestože do toho nikomu nic není. Ale můžu se tam vrátit a dál žít ze dne na den, od puntíku k puntíku?

honza

Všechno začíná znovu a jinak. Mám kamarádku, možná je to moje holka, to ještě nevím. Jmenuje se Tereza. Já jsem vůbec nestál o kamarádku. Ještě aby si ze mě někdo utahoval, že si hraju s holkama. Ale ona za mnou přišla sama, je z vedlejší třídy, a s těma jsem se nikdy moc nebavil. Sháněla někoho, kdo má křečka, aby jí poradil, jak se o něj starat. Dostala ho k narozkám od babičky, no zkrátka jsme se dali do řeči a bylo to strašně fajn, úplně jiný než s klukama, protože ti si chtějí vždycky na něco hrát, zato s ní si stačí jen tak povídat a ona mě poslouchá, i když občas zadrhávám, hlavně ze začátku, když někoho neznám.

Je mi z toho nějak smutno, že jsem s ní nezačal kamarádit dřív a že jsem za ní nepřišel sám. Ona se na mě vždycky usmívala, ale mně to přišlo normální, já se taky na každýho nemračím.

Nejlepší je, že na ni myslím, i když není se mnou, jak by se třeba teď tvářila a co by asi řekla. Ona má moc fajn rodiče, párkrát jsem u nich byl a ona u nás taky, ale to nebyl nikdy nikdo doma. Nevím, jak by ségra s babičkou reagovaly, babička by určitě říkala, že je to moje nevěsta, a já bych se propadnul hanbou. Když jsme u nás, vždycky pozorujeme zvířátka. Koupil jsem si nedávno do akvária kraba, docela velikýho a červenýho. Sledujeme, jak požírá šneky, mám je tam přemnožený a asi mu chutnají. On si vždycky chytne šneka, rozlouskne mu ulitu, spolkně ho a vyrazí na dalšího. Já jsem si vždycky ty šneky nechával, i když byly přemnožený, protože mi bylo líto je vyhodit. Ale tohle je něco jináčího, tohle je jako koloběh života. Je vlastně hnusný zírat na to, jak někoho žerou, ale stejně se díváme.

jarka

Takže jsou teď všichni hrozně spokojený, babička jezdí za mámou a máma sem, Honzík má nějakou kamarádku a myslí si, že o tom nevíme. A já jsem zase strašně ospalá a unavená, nějak nemám o nic zájem. Hodně spím a hodně jím, babičce se to moc líbí, protože tloustnu, a to je podle jejího gusta. Mně je to vlastně fuk, stejně nechci žádnýho chlapa, a když budu tlustá, tak mě aspoň nebudou otravovat. Už nemám ani romantický nálady nad knížkama, baví mě číst jedině o historii, žádný romány. Otravuje mě, když mi Míla zase líčí, kde a co Michalovi lízala. Ten chlap je podle mě uchyl a nechápu, co na něm ta holka má. Přitom je tak chytrá. Čas od času si sedneme někde v koutku, povídáme si a je to super, ona je přece jen taková nakažlivá optimistka. Ale hodnoty vidí úplně někde jinde, já jsem asi nějaká divná. Vždycky si plánujeme, že až nastoupíme do práce, pronajmeme si spolu byt a budeme si žít po svém. Akorát teď nějak sama nevím, co je to vlastně po mým. Asi bych tam v jednom kuse jedla a spala. Přebejvám v takový bublině, kde se nedá nic jinýho dělat, jen čekat, že se nějak rozprskne.

Máma se vrátila a je v pohodě. Hodně se teď o nás stará. Jenom se někdy chytne s babičkou, protože ta se o nás chce starat taky. Už abych bydlela sama.

Máma si našla novou práci a je tam hrozně spokojená. Dokonce chce začít dálkově studovat, všichni kolegové ji v tom podporují a šéf by jí na to dával volno. Připadám si teď starší než ona, protože máma se do všeho vrhá s obrovskou energií a do mě reje, že jsem jak želva, věčně zalezlá v krunýři. A já mám chuť jí říct: na co si to hraješ, chvilku nechlastáš, a už jseš king, a všichni máme na všechno zapomenout a poslouchat tě, jako by se nic nestalo? Ale přijde mi, že kdybych to řekla, tak by se rázem všechno zhroutilo a mohli bysme rovnou celá rodina spáchat hromadnou sebevraždu, protože nás strašně drží pohromadě to, že máma nepije.

Brácha si dokonce přivedl tu Terezku. Je to takové telátko, pořád nábožně poslouchá, co jí říká, a on je samozřejmě štěstím bez sebe.

Máma uvařila činu a všichni jsme se Terezky vyptávali, co dělají rodiče a kolik má ještě babiček a jak je starej bratříček a jestli už mu vyrostly zoubky. Bylo to všechno vlastně hrozně hezký, jenom já už jsem asi nějaká cynická, že jsem to v duchu hrozně krutě komentovala a všem jsem se nám v hloubi duše vysmívala. Myslím, že se máma přetvařovala úplně stejně, i když v poslední době si u ní nejsem ničím jistá. Když pila, měli jsme ustavičně strach a byli ve střehu, bylo to hnusný a nesnesitelný, jenže člověk aspoň věděl, na čem je. Ale tahle pohoda, to je snad ještě horší. Jsem den ode dne napjatější, asi pořád čekám, že se to všechno vrátí – číhám, kdy to zase vypukne.

Vlastně jsem teď za problémovou já. Máma normálně dělá, co by normálně dělat měla, takže mluví i do mejch věcí. Ale to já právě nesnesu. Nemůžu ji brát jako autoritu, pro mě to prostě žádné vzor není, a odmítám se jí podřizovat. Nemůžu ji brát ani jako kamarádku, protože jí jednoduše nevěřím. Snažím se o to, ale když mi něco říká, podvědomě hledám, co je za tím a jak se to zase pokazí. Asi jsem zkažená, nadosmrtní divná, nesnášenlivá a nesnesitelná. A co, třeba je právě tohle nejlepší řešení, protože aspoň všichni víme, na čem jsme.

Nejhorší je, když mi chce promlouvat do duše babička. Proč zrovna mně? Já přece tuhle situaci nezavinila, já ne. Kdyby byla máma normální, taky se k ní budu normálně chovat. Že se teď pár tejdů snaží, to ještě neznamená, že si před ní kleknu. Je to těžký: na jednu stranu mám radost, že se jí daří, a chci tomu věřit, na druhou stranu chci, aby mě z tohohle hromadného štěstí vynechali.

evi

Dala jsem si inzerát. Zkusila bych se s někým seznámit. Jaruška už u mě nebydlí a mně je samotné smutno. Ani k nim už nemůžu tak často na návštěvu a nechci jim pořád volat, když vidím, že je to otravuje.

Vybírat si z odpovědí je svým způsobem zábava. Čím se mám řídit? Výškou a váhou? Vždyť je to směšné, já už stejně s nikým nebudu nic mít, tak proč by se mi měl líbit? Podle vzdělání, majetku, počtu dětí? Zkoumám písmo, ale moc se v tom nevyznám. Kdo nešetří místem na papíře, nešetří prý ani penězi, ale co z toho, jestli bude velkorysý? Mám všechno, co potřebuju. Mám sklony vyřazovat ty dopisy, kde jsou pravopisné chyby. Jenže co kdyby právě takový člověk byl hodný a milý? Uvidím, už mám domluvenou první schůzku, tak jsem zvědavá, co se dostaví za dědka.

věra

Nehodlám to už řešit. Je to za mnou. Jenže ostatní to nechápou. Nesnáším narážky matky, která cítí potřebu to donekonečna rozebírat. „Do toho cukroví bys neměla dávat rum“ a „Jen aby to děti neměly po tobě“ – to jsou ještě docela slabý hlášky. Pořád mi musí do všeho lézt. Prohledává mi věci, jako by tam hledala prázdný flašky jako dřív. Ale já už je tam neschovávám, a tak nevím, proč mi tam leze. Jestli začnu někdy znova pít, bude to kvůli ní.

A pak děti. Honzík je teď zlatíčko, nemůžu mu nic vytknout, učí se už sám, a docela dobře. Zato Jarka jako by mi pořád cosi vyčítala. Když po ní něco chci, vždycky po mně tak pohrdavě koukne... Nevím, jestli na ni mám být tvrdá, nebo s ní být radši kamarádka. Zatím zkouším to druhé, v léčebně jsem s holkama v jejím věku skvěle vycházela, tak proč by to nešlo teď? Jenže tamty holky si něčím prošly, něčím jako já, byly otevřené a věděly, co to je kamarádství. Dala bych za ně ruku do ohně.

Oproti nim je Jarka rozmazlená ublížená slečinka, která si myslí, že zažila něco hrozného, ale ve skutečnosti nezažila vůbec nic. Nepromluví se mnou, člověk aby z ní páčil, co dělá a jak se má. Když jsem pila, byla ke mně příjemnější. Možná čeká, že se jí budu nějak omlouvat, ale nevím za co. Vždycky všechno měla, a že jsem pila, nebyla moje vina. Nemám dojem, že by jí něco chybělo, matka se o ni dobře starala. Nebudu se jí doprošovat. Prostě to buď půjde, nebo ne.

radan

V Praze, 12. srpna 1993

Vážená paní Evo,

zaujal mne Váš inzerát v ANNONCI, proto se Vám ozývám. Jmenuji se Radan a je mi 68 let. Jsem vdovec, manželka zemřela před patnácti lety. Jsem člověk, který je rád ve společnosti, přesto se mi zatím nepodařilo najít dámu, která by mne doprovázela. Váš veselý inzerát mi napověděl, že byste to třeba mohla být Vy. To asi oba nejlépe posoudíme při osobním setkání. Pokud byste se chtěla se mnou seznámit, prosím zavolejte mi nebo napište, kontakt najdete na přiložené vizitce. Budu se těšit.

*S úctou
Radan*

evi

Opravdu je směšné, podle čeho se člověk rozhoduje, komu odepíše. Tamten napíše příliš mnoho (koho zajímá, že má maminku na Šumavě a dcera je třikrát rozvedená?), někdo zase příliš málo. Radan toho napsal žalostně málo, ale rozhodlo několik věcí. Má zvláštní jméno, ocenil, že můj inzerát byl veselý, a je to doktor. Podle titulu sice právník, ne lékař jako můj manžel, ale už to značí jistou úroveň.

Nevím, co od toho čekám. Na tamty věci jsem moc stará, takže o to nejde, ale asi už nechci být na všechno sama. Cítím, že se mi vnoučata vzdalují. Věře vyloženě překážím, nesmím říct ani slovo, okamžitě se na mě naštve. V tom se tedy nezměnila. Myslím, že by si měla uvědomit, co všechno jsem pro ni v životě udělala. Ono to nebylo úplně snadné, starat se v mém věku o dvě děti. Taky jsem jí tam ustavičně něco posílala, a něco to stálo. Musela jsem prodat skoro všechno zlato, co jsem měla. Nejde o to zlato, ale každý kousek pro mě představoval nějakou vzpomínku. Najednou jsou pryč a moc mi nezbývá, ani nějaká jistota, kdyby se náhodou něco přihodilo. Schovávám si nějaké peníze na pohřeb, protože jeden nikdy neví, co se může stát, vždyť už nejsem nejmladší. Možná je dost směšné dávat si v tomhle věku inzeráty. Neumím si představit, že bych se musela starat o nějakého dalšího člověka. Na druhou stranu bych stála o nějakou oporu. O někoho solidního.

honza

Chtěl bych, abysme jeli všichni na dovolenou. Myslím máma, babička, Jarka a já. Když jsem jim to navrhnul, líbilo se to jenom babičce. Jarka prohlásila, že to nepřipadá v úvahu, a máma jenom zatnula rty. Večer mi pak vysvětlovala, že na to nemáme peníze a že si to nechce nechat zaplatit od babičky. A že se jí vůbec nechce s babičkou někam na dovolenou, protože by ji tam buzerovala. Tereza ale jezdí s rodičema každéj rok a já už se chci konečně taky podívat někam k moři. Chtěl bych vidět ryby pod vodou a taky korály, hvězdice a kraby. A delfíny, velryby nebo želvy, jenže ty prej člověk normálně nepotká. Chtěl bych Terezce přivýzt nějaký dárek.

Nakonec jsem se domluvil s babičkou, že pojedeme spolu do Bulharska. Jarka se sice chvíli tvářila, že by jela s náma, ale máma řekla, že by nejdřív musela ve škole pořádně zabrat, aby mě dohnala v prospěchu. Ségra se nafoukla a už se o tom odmítla bavit. Já si ale myslím, že by jí to prospělo. Je teď pořád protivná a ani se mnou už se nebaví. Je nafoukaná, ale nevím na co. Je pořád otrávená, nic ji nenadchne, nic ji nebaví. Dřív jsme si občas povídali. Kde jsou ty časy. Někdy je na mámu tak drzá, že si říkám, že by měla dostat nafackováno. Třeba by ji to probralo.

Jednou jsem Jarce řek, že by měla začít cvičit. Nejdřív na mě vyjela, úplně mi tím připomněla mámu, než šla na léčení. Pak se stejně rychle uklidnila a rozbřečela se, že neví, co s ní je, že na mě nechtěla bejt hnusná. Dokonce si ke mně sedla a svěřovala se mi, že by taky docela ráda cvičila, ale že nemá kamarádku, která by s ní chodila, a samotný se jí nechce. Myslím, že ví, že se s ní něco děje, ale nejspíš sama neví co. Anebo je to kráva.

jarka

Už mě to fakt nebaví. Všichni mají pocit, že mi můžou do všeho kecat. Jsi moc tlustá, jsi moc zamračená, jsi moc... Jsi málo... Hlavně babička mě ustavičně komanduje, jak jsem bledá a proč se nenamaluju a proč nenosím veselý barvy a že bych neměla jíst sladký. Vždycky, když mi tohle někdo řekne, jdu a nacpu se. Nelíbí se mi, že jsem tlustá, ale snad se kvůli tomu svět nezboří.

Jedna holka ze třídy mě pozvala na vodu. Očividně jí někdo scházel do dvojky a vyčerpala už všechny možnosti, jinak by to nezkusila. Je to klasická hyperaktivní blondýna, ale abych nebyla hnusná, ona je vážně hodně chytrá. Taky je hezká, a proto není mezi holkama moc oblíbená. Ale ani kluci ji nijak zvlášť nemusí, protože je tak chytrá. Asi pojedu, protože jsem na vodě nikdy nebyla a je to šance aspoň někam vypadnout. Jede se v době, kdy bude brácha v Bulharsku, ale jen na pět dní. Na jednu stranu se těším, že budu aspoň chvilku mimo naše hnízdo líných vos, na druhou stranu už vidím, co tam asi bude za typy a že mezi ně zase nezapadnu. No co, tak budu aspoň sedět v kánoí a vnímat krajinu, oni ať si dělají, co chtějí.

Myslím, že se máma zase schází se Slávkem. Nebejvá teď večer doma, i když nic nezanedbává. Nebo má někoho jinýho, ale o tom dost pochybuju.

Uvažuju, proč mi leze tak strašně na nervy. Bejvaly časy, kdy jsme si rozuměly. Když je mi smutno, vzpomínám, jaký to bylo, když táta odešel. Brácha byl ještě malej a máma často brečela, vždycky si mě vzala na klín a brečela mi do vlasů a dávala mi pusinky. A šeptala mi, že teď už budeme jenom spolu, že budeme mít jedna druhou a že si budeme pomáhat. A pak se napila a byla na mě hnusná. To si taky pamatuju, ale to bylo až pak. Když jsem byla malá, měla jsem dlouhý světlý vlásky, máma mi z nich pletla copy a říkala, že až vyrostu, budu jako barbína. Je to taková kýčovitá vzpomínka, jedna vedle druhý, jak mě máma češe, jak

chová bráchu, kterej byl v peřince tak sladkej. A pak vzpomínka, která vypadá jako fotka: jak celá rodina slavíme Vánoce, ještě když byl táta s náma. Na týhle fotce je i babička s dědou, i když máma tvrdí, že v té době už musel bejt děda dávno po smrti.

Možná je na mě alergická jen proto, že ji tak pozoruju. Nedá mi to, ale občas nakouknu do koše s prádlem, dozadu do komory, do skříně s osuškami. Všude tam bejvaly skřýše, kam schovávala prázdný flašky od vína, piva a kořalky. Všechny skříně jsme vysmějčili, všechno vyprali, ale já tam ten smrad pořád cejtím. Sleduju, jak mluví, jak křičí, jak gestikuluje. Vždycky jsem poznala, že pije. I když jsem jí uvěřila, že si nedala ani lok, stejně jsem se pak přesvědčila, že měla upito. Vždycky, když se má vrátit domů, čekám, s čím zase vyrukuje. Už je to pár měsíců, co je doma, ale já vím, že se to vrátí. Vždycky to tak bylo.

evi

Je to zvláštní. Když je teď dcera v pořádku, jako bych najednou neměla co dělat, jako bych se ocitla úplně sama. Děti mě nepotřebují a je to tak správně, mají svou matku. Ale přece jen mívám občas pocit, že je to nevděk.

Nemůžu jim zase tolik křivdit, protože tuhle mě přišel navštívit Honzík, jel s tou malou slečnou „na výlet“. Odpadlo jim nějaké vyučování, tak jeli k nám do akvaristiky, která je prý nejlepší široko daleko! Musela jsem se smát, když mi nadšeně líčili, co tam viděli za rybičky a že Honzík té malé zařizuje doma akvárium. Vzala jsem je do cukrárny, Honzík se choval jako džentlmen a pro všechno nám běhal a cítil se hrozně dotčený, že jsem se mu smála. Když on je pořád tak malinký, ta jeho kamarádka je skoro o hlavu větší než on! V tomhle věku je to asi normální, holčičky vyspívají rychleji. Já se v tomhle moc nevyznám, vždycky byly kolem mě spíš holky – a manžel, i když byl lékař, byl v intimních věcech spíš stydlivý.

Je to vážně zvláštní. Když dneska vidím, jak se všude mluví o sexu a kolik toho už dneska ví i Honzík, říkám si, že mu nepřijde divné o tom mluvit. Když jsem vstupovala do života já, znala jsem všechno spíš z té biologické stránky, protože jsem zdravotnice. Tušila jsem, že je manžel zkušený, a chtěla jsem se od něj co nejvíc dozvědět. Byl o tolik let starší, a ano, asi jsem od něj očekávala, že mi částečně nahradí otce. Že mi vysvětlí věci z mužského pohledu, že trochu proniknu do jejich způsobu myšlení. Dávala jsem mu otázky, na které nechtěl odpovídat. Kolik měl přede mnou milenek? Jaké byly? Jsem lepší? Vypadáme tam dole všechny stejně? A liší se muži v něčem zásadním? Co zažívá, když se mě dotýká? Bolí erekce? Nebo ejakulace? Musela jsem ho přivádět do strašných rozpaků. Je to zvláštní, ale ještě dnes se stydím, když si na to vzpomenu. Jenže koho jsem se měla zeptat? Možná by bylo lepší, kdyby mi tehdy odpověděl.

Po jeho smrti jsem nechtěla nikoho ani vidět, i když jsem byla strašně osamělá. Po čase se samozřejmě stalo, že jsem někoho tu a tam měla. Vypadala jsem pořád dobře a muži v mém okolí měli snahu mě utěšovat. Ale vždycky, když k tomu mělo dojít, připadalo mi, jako bych vlastně nic neznala, nic nevěděla. Museli mě vést znovu od začátku a já jsem se jich potřebovala ptát na tytéž otázky.

Ted' si dávám ty inzeráty. Vybírám si staré pány, které by už tyhle věci nemusely zajímat. Nechci znovu začínat od začátku, nechci se jich na nic ptát. Chci stát na pevné zemi. Mluvit, bavit se, diskutovat. Ale o něčem normálním, ne o těch věcech. To v žádném případě.

věra

Slávka jsem potkala na zastávce tramvaje. Prodal auto. Dřív bez něj neudělal ani krok, i kdyby v sobě měl litr vodky. Na zastávce jsem si ho nejdřív nevšimla a on nejspíš dělal, že mě nevidí. Vypadal dobře, trochu ošuntěle, ale to mu právě slušelo. Pokukovala jsem po něm a on po mně, asi mě taky nemohl poznat. V kostýmku, nalíčená, dost jsem zhubla, protože chodím pravidelně cvičit. A taky nepiju alkohol, ten má v sobě spoustu kalorií, ačkoli se tvrdí, že spaluje tuky. Nakonec jsme se stejně dali do řeči, šli jsme na skleničku (pila jsem colu) a nakonec k němu. Říkala jsem si, tuhle noc a dost, teď vedu nový život a notorik bez peněz, co mlátí ženský, do něj nezapadá. Ale nešlo to. Zjistil si na mě číslo a volal mi do práce, čekal tam na mě, nechával mi na recepci kytky, až si o tom začali v kanceláři šuškat. Tyhle pozornosti mě dostaly, to musím přiznat. Choval se ke mně jinak a sliboval, dokonce přede mnou chvilí ani nepil, abych do toho zase nepadla.

Nespadla jsem do toho, ale když jsem s ním, občas si něčeho ucucnu. Mám to pod kontrolou, nepiju doma ani v práci, ta jedna sklenička bílého mi přece nic neudělá. Nechci to zažít znova, být bez práce a jít všem na nervy. A taky ta závislost na matce.

Jen musím přijít domů až k půlnoci, aby mě neviděly děti. Ty na mně poznají všechno, i jednu skleničku, to si ještě dobře pamatuju. Hlavně žádný scény. Tohle je jen moje věc.

honza

Máma začíná bejt znova nervózní. Ne že by někdy byla klid'as, ale určitě zase pije. Nemůžu to říct ségre, protože by se s ní začala okamžitě hádat. Hlavně se to nesmí dozvědět babička, ta by se do toho zase pletla. Vzbudil jsem se jednou v noci, když se máma vrátila od Slávka (už spolu zase chodí) a byla úplně nametená. Šla spát oblečená a ani si nevyčistila zuby. Když jsem ji ráno upozornil, co jsem viděl (nikdo jinej nás neslyšel), pokoušela se mi namluvit, že se mi to určitě zdálo. Ale já už si nenechám líbit, aby na mě zase řvala. Sotva si na to jen vzpomenu, nemůžu popadnout dech. Bejvalo mi hodně špatně, když máma vyváděla, a babička mi musela dávat prášky, abych se uklidnil. Ted' je konečně pokoj, i ve škole se mi přestali posmívat. Dokonce jsem dostal pár jedniček. Tereza mi pomáhá s češtinou a anglinou a já jí zase s matikou. Nechci, aby mi to máma všechno zkazila.

Ted' zapírá. Pak bude slibovat. Potom jí všichni uvěříme. A nakonec na to doplatíme. Už zase začíná nasazovat na babičku. Ta se ted' schází s takovým starým doktorem (chodí spolu do opery a na večere) a máma si ji dobírá, že starý hrdličky brzy chcípnou. Ať chcípne ona, jestli nám chce zase všechno kazit.

evi

Radan u mě přespal ve vši počestnosti na pohovce. Sama jsem mu to nabídla, protože jsme protáhli návštěvu, on by musel domů taxíkem a to stojí moc peněz. I takhle za mě hodně utrácí. Koneckonců se známe už dost dlouho a nejsme malé děti. Těšila jsem se, že mu ráno udělám snídani a pak si budeme celý den užívat pohody. Ale dopadlo to úplně jinak.

V noci ke mně vtrhla Věra, že prý se pohádala se Slávkem. Nejdřív ječela v předsíni. Musela vzbudit všechny partaje. Pak vtrhla do obývacího, kde se chudák Radan nahonem snažil navlíknout si kalhoty. Nestáčila jsem ji zadržet. Radan docela vtipně zareagoval, slušně se jí představil a s omluvou se vytratil. Mohla jsem se studem propadnout, ještě nebyl ani za dveřmi, a Věra už ječela, že si sem tahám chlapy a provozuju doma kdovíjaké sprostárny. Musela být pod parou. Zeptala jsem se jí, co pila, a ona, že nic. A řvala dál. Tak jsem ji vyhodila, ať si táhne za těma, co ji ožrali. A ona, že jde do hospody, když si to tak přeju, ale ať si laskavě uvědomím, že je to všechno moje vina.

Když vypadla, rozplakala jsem se. Bylo mi jasné, že Radana už v životě neuvidím. Přitom se mi ze všech těch, co jsem v poslední době potkala, líbil nejvíc. Každý mluvil jen o sobě a vytahoval se, ale on dovedl naslouchat. Byl takový decentní, i trochu odměřený. Připomínal mi tím mého muže.

Za chvíli zvonek a za dveřmi Radan, nechal si u mě kabát s peněženkou a klíče, a tak přešlapoval za rohem jenom v saku a doufal, že Věra brzy odejde. Přišel zmoklý (uprostřed léta taková sibérie!), já tam stála v negligé a rozčuchaná, pozvala jsem ho dál, uvařila jsem grog a celý zbytek noci jsme si povídali a smáli se, jako by mezi námi něco povolilo, jak jsem ho viděla prve v trenýrkách a on mě teď v noční košili. Jen jsem musela zbytek noci myslet na to, jak asi dopadla Věra.

jarka

Mám pocit, že můj život potřebuje úplně radikální změnu. A možná že ta změna už nastala. Od té doby, co mě Veronika pozvala na vodu a já jsem na to kejvla, se ke mně holky ve škole chovají trochu jinak, nebo se mi to aspoň zdá. Včera jsem s nima byla místo oběda v cukrárně na zmrzlině. Bavily se sice o hloupostech, ale bylo to fajn. Taky mi říkaly, že si myslely, že bych s nima nikdy nikam nešla, že mě měly za nafoukanou intelektuálku. Já, a intelektuálka! Vždyť mám teď trojky odshora dolů! Považovaly to údajně za můj „pohrdavý postoj vůči konvenčnímu vzdělání“. Mají mě za kdovíjak chytrou. To mě dost pobavilo. Prej je to i tím, jak málo (s nima) mluvím. Začínám se na tu vodu těšit, třeba se ze mě stane skautka nebo ochránářka a zaujmu konečně nějakou užitečnou životní postoj, nějaký názor na něco.

Míla má ze mě legraci, protože to ona je ta temná intelektuálka, která se schovává za maskou šprta. Cukrárnu s holkama označila za „mainstreamovou záležitost“ a pozvala mě na swingers party. To je totiž jejich nová aktivita, její a jejího milého starouše. Pak to zase odvolala, dodala, že určitě přijdu o panenství se ztepilým blond vodákem u táboráku za tklivého pění: „Poplujem spolu tam dolů tou peřejí.“ Kdybych ji neznala, řekla bych, že mi závidí.

Máma pije, ale zatím málo. Pokouším se to ignorovat.

honza

Máma si mě poslala pro pivo. Řekla, že ho má na vlasy. Nechtěl jsem se s ní hádat, tak jsem šel. Nejradši bych se domů ani nevracel. Pak si hned jedno otevřela a napila se. Vysvětlovala, že klidně může, že už je vyléčená. Že už to nikdy nemůže dopadnout tak jako předtím. A pak byla veselá a další flašku už nenačala. Schovala ji do sporáku. Pak jsme si hráli, jako když jsem byl malej. Jedno pivo snad nikoho nezabije, ale stejně z toho mám divnej pocit. Nejradši bych to probral s Jarkou, jenže ta by se s mámou z fleku pohádala a máma by pak na mě byla naštvaná, že jsem to prásknul.

Když to na ni neřeknu, třeba si se mnou bude zase brzy hrát. Nebo zase přestane, až budu v Bulharsku s babičkou. Jasně. Až se vrátím, bude všechno dobrý.

evi

Od té noci se u mě dcera neukázala. Zato jsem měla jinou návštěvu. Přišla Jarka a byla úplně běsná. Věra jí slíbila nějaký výlet s kamarádkami, a teď jí řekla, že na to nemá peníze. Jarka řádila, křičela, že je máma propila, a tekly jí slzy proudem. Takhle jsem ji ještě nezažila. Slíbila jsem, že jí vypomůžu. Nemůžu se sice vydat ze všeho, ale mám ještě nějaké věci po manželovi, které by se daly prodat. Obrazy, zlato, křišťál. K čemu mi to je, když holka bude nešťastná? Věra zase pije a kdoví, jak to zase skončí.

Peníze jsem sehnala a Jarka si to všechno zaplatila, ale stejně nikam neodjela. Když se ráno vzbudila – to ráno, kdy měly vyrazit –, našla Věru na podlaze. Já jsem se o tom dozvěděla až zpětně, byla jsem s Honzíkem v Bulharsku. Bylo nám divné, že nám nikdo nepřijel naproti na letiště, a tak jsem zavolala z budky Věře. Doma byla jen Jarka, která měla být dávno někde v jižních Čechách. A rozplakala se, jen co zvedla telefon.

věra

Spím povídám jet bez mýho svolení nemůžete nějaký krabičky mně je zle copak to nechápete já nechci co po mně to je mi zle chci spát asi budu zvracet do toho nešahejte na mě nic vám neřeknu kde žít nechte dceru nemám nikoho nedám vám nic jsem vyhodila a seru co je vám žádám vás do háje nikam u prdele necháte mě na to posloucháte mě parchanti vůbec nic chcípnout já odmítám s váma já mě chcípnout já vám jim neříkej to je moje dcera kams to dala nedávej jim nic nech je moje spím trhni si nechte mě protože nechci protože jsem chtěla tady bejt všechno s váma nedám NECHCI.

jarka

Už jsem byla připravená vyrazit. Měla jsem dost trému, dlouho už jsem nejela vlakem a vůbec jsem nevěděla co a jak, když se spí pod širákem. Přiznávám, že jsem si zabalila i noční košili.

Máma ráno spala ve dveřích od ložnice, jako myška. Měla na sobě jen spodní prádlo a silonky. Chtěla jsem ji vzbudit, aby šla do práce, ale nemohla jsem ji probrat. Vždycky jenom pootevřela oči a něco zamumlala. Nejdřív jsem byla znechucená, že se zase ožrala, a chtěla jsem odejít na nádraží. Pak jsem ale uviděla na stolku prázdný platíčka od léků.

Nejdřív mi blesklo hlavou, že zmizím a budu dělat, že jsem si jí jako nevšimla. Byla to snad vteřina. Představila jsem si, že přijedu za pět dní a budu strašně překvapená a strašně zoufalá. A jak přijede babička a bude taky brečet a jak si budou učitelky ve škole šeptat, že jsem musela prožít šok, že jsem našla mámu po pěti dnech mrtvou, že je to hrůza, ale nesu to statečně. Byla bych zajímavá, všichni by na mě byli hodní. Byla bych strašně obětavá, starala bych se o bráchu, kterému bych vytvořila domov, kde by byl konečně klid.

Byla jsem naštvaná, strašně naštvaná. Byla jsem vzteklá. Zatímco jsem čekala na sanitku, měla jsem sto chutí šoupnout ji na chodbu, ať si ji tady seberou, a zmizet. Odjet s lidma na řeku, spát pod širákem a večer si opejkat buřty na ohníčku. Hnusila se mi máma, hnusil se mi náš byt. Připadalo mi, že není úniku. Že tu budu takhle sedět do soudného dne. Že jsem prokletá.

věra

Byli na mě hrozně hnusní. V záchrance i v nemocnici. Ustavičně mi připomínali, že mám děti a jaká je to ode mě podlost, že jim tohle dělám. Ale já jsem to neudělala jim, udělala jsem to sobě. Jak to, že se mě nezeptali proč? Každý soudí, a neví co a koho.

Cos nám to udělala? To byla ostatně matčina první otázka. Co jsem jim sakra udělala? A co udělali oni mně? Co udělali pro mě?

Chtěla jsem umřít, a oni to berou, jako bych někomu polila vínem večerní róbu. Trapas, ostuda, naschvál, nepřístojnost. Něco, co po mně musejí uklidit. Flusanec na koberci, to je ta moje sebevražda.

Taky jsem Jarce pořádně vynadala, když přišla. Mělas mě radši nechat chcípnout, řekla jsem jí. A ona se tak neupřímně zasmála a zeptala se mě, proč jsem si teda ty prášky nevzala o den pozdějc, protože bych už doma byla sama a měla na to chcípání hromadu času. Nečekala jsem takovou reakci, tak hnusnou a cynickou. Měla jsem chuť ji zmlátit, jako když byla malá a odsekla mi, jenže jsem byla zesláblá a ona nade mnou stála, pohrdala mnou a podezírala mě, že jsem se nechtěla zabít. Byla najednou tak sebejistá.

Zakázala jsem jim, aby přivedli Honzu. Věděla jsem, že vypadám hrozně, a nechtěla jsem ho děsit. On je asi jedinej, komu by mě bylo líto, jedinej, kdo by mi chyběl a kvůli komu bych toho třeba litovala, kdyby se to povedlo. Jedinej, kdo mě má rád.

honza

Kocour měl strašnej průjem. Byl jsem s ním u veterináře. Málem mi odtamtud zdrhnul. Doktor mu předepsal nějaký prášky a bílou vodičku, kterou mu dvakrát denně stříkačkou vpravuju do krku. Nesnáší to a utíká přede mnou, jen co mě zmerčí. Jako bych za to moh. Nejhorší je, že jak v sobě nic neudrží, vydělá se všude po bytě. Ještě že tu není máma, ta by řádila. Když přijdu ze školy, všechno okamžitě umeju, ale někdy ani nedokážu najít, kde se vydělal. Strašně to tam smrdí. Babička tvrdí, že by bylo nejlepší ho dát utratit. Aby se prej netrápil. Vysvětlovala mi to s takovým hodným výrazem, přímo kat dobrodinec. Jarka pak za mnou šla a utěšovala mě, abych si to tak nebral. Čekal jsem, že bude ječet, protože jí kocour potento i jeden svetr, co měla ráda a nechala ho ležet na pohovce. Ale nevyváděla. Slíbila mi, že se mnou půjde ještě jednou k tomu veterináři a zjistíme, co se dá dělat. Kocour už se jenom motal po bytě, nežral a jenom pil, zatímco babička šlela, že od něj něco chytne.

Veterinář si ho nakonec nechal na pozorování. Něčím ho omámil a napojil ho na kapačku, aby do něj dostal živiny. Nebyl to ten, co tam slouží vždycky, ale nějaký mladej. Říkal, že jsme přišli za minutu dvánáct. Mně teda přišel až moc mladej na to, aby uměl léčit zvířata, jenže co jsem měl dělat? Chtěl jsem tam zůstat, ale nešlo to.

Doma sestra ještě sebrala ty prášky a vodičku, co jsme Kocourovi dávali, a vrátila se do ordinace. Chtěla je ukázat tomu doktorovi, jestli nám předtím nepředepsali něco špatnýho. Nechala mě doma, že mám psát úkoly, ale stejně jsem hned volal Tereze, abych se jí se vším svěřil.

evi

Věra už si zase začíná diktovat. Dozvěděla se, že z nemocnice půjde rovnou do Bohnic, a klade to za vinu mně. Je pravda, že jsem s tím souhlasila. Ale divím se, že je zapotřebí něčí souhlas, když se někdo pokusí o sebevraždu.

Takže Věra si naporoučela různou kosmetiku, nové prádlo, župan, noční košili a tisíce dalších hloupostí. Když přijdu, ze všeho nejdřív kouká do tašky, co jsem jí přinesla. Co se jí srovnal žaludek, ustavičně by jedla. Jenže když přinesu chlebíčky, má chuť na řízek. Když přinesu ovoce, hodí mi ho na hlavu, a podruhé mi zase vynadá, že žádné nene-su. Koupím drahou kosmetiku, a ona mě peskuje, že chtěla jinou. Dě-lám, co je v mých silách, ale nikdy to není dost.

Když jsem jí minule řekla, co mě návštěvy u ní stojí peněz (ono se to nezdá, ale je to pořádná díra do rozpočtu), ječela na mě, co jsem toho zdělila po manželovi a že mám po něm vdovský důchod. Jako bych ji o něco ošidila, jako by měla málo!

Nevím, co čekám. Asi trochu vděku za to, co pro ně všechny dělám. Beze mě by ty děti byly už dávno v ústavu.

Radan mě prosí, abych za ní tak často nechodila. Táhnou vždycky těžké tašky a jsem z ní celá špatná. Když máme potom spolu schůzku, pokaždé se rozpláču. On se na to nemůže koukat, ale taky vidím, že se nám do toho nechce plést.

Jenže on nikdy děti neměl. Vždycky, když mi radí, abych se o Věru tolik nestarala, namítám, že to přece nemůže jako bezdětný pochopit.

Mateřská láska je strašlivý závazek. Byť je na mě Věra sebevíc sprostá, nemohla bych ji opustit. Ani fena si nenechá jen tak sebrat štěňata. Možná bych to měla brát trochu s nadhledem, i když to asi nedokážu. Nemůžu se na ni vykašlat, hlavně teď ne.

Když jsem Věru vyprovázela před rokem z léčebny, děkovala jsem její doktorce s pláčem, že mi ji uzdravila. Dala jsem jí zlatý prsten. Ona

ho nechtěla, varovala mě, že alkoholismus se vyléčit nedá a že bude nejspíš jen otázkou času, kdy dcera začne znovu pít. Ale já jsem tomu nevěřila, když jsem viděla, jak živé má Věra oči a jak je zase činorodá. Jenže to už je minulost. Začínáme nanovo.

věra

Vím, že jsem strašně protivná. Ale mám pocit, že jim to patří. Za to, že mě vrátili k životu. Když jsem si vzala ty prášky, se všema jsem se v duchu rozloučila a před usnutím jsem myslela na každého zvlášť a taky na to příjemný, co jsem s nima prožila. Bylo mi tak hrozně hezky a měla jsem pocit, že jsem zažila hrozně moc pěkného. Bylo to příjemný, jen tak usínat a vědět, že je to poslední věc, kterou v životě dělám, moje poslední povinnost. Že pak už budu volná, definitivně volná. Že se všeho zbavím – rutiny, příbuznejch, Slávka, bytu, kterej potřebuje vymalovat. Takovej krásnej pocit to byl, to uvolnění, smíření.

Mimochodem, byl za mnou v nemocnici Slávek. Namol, a to mi přišlo vhod. Poslala jsem si ho pro chlast. Domluvili jsme se, že mi bude nosit buď colu s rumem, nebo džus s vodkou, aby nikdo nevěděl, že piju. Dávají mi teď oblbovací prášky, takže ani nepoznají, když budu trochu pod parou. A jak se napiju, je mi mnohem líp. A dá se to pak všechno snýst.

V Bohnicích mě snad dají na normální pavilon, a ne na protialkoholní. Chtěla jsem se zabít, trpím údajně endogenní depresí. A mám z toho srandu. Teda chvílema. Je to osvobozující, když člověk ví, že to může kdykoli ukončit. Teď už to není jen představa, jaké to asi je, když člověk umírá. Je to krásné, protože je to osvobození. Prostě cvak – a nejsi. Nemusí tě to nikdo učit, nikdo tě u toho nekontroluje, nemůžeš to podělat. A nikdo ti do toho nekecá. Ani matka ne.

jarka

Zamilovala jsem se. Myslela jsem si, že to neumím. Je to krásný a je to děsný. Jsem z toho na nervy. Vídáme se skoro každý den, snažím se vždycky vypadat dobře a tvářit se dobře a dobře odpovídat. Zkrátka bejt dost dobrá. Je to strašně náročný a musí na mně bejt poznat, že mi to asi moc nejde.

Je to ten veterinář. Poprvé jsem si ho vůbec nevšimla, byl takovej nevýraznej, obyčejnej a studenej. Aspoň tak mi to připadalo. Pak jsem tam začala docházet pravidelně. Kocourovi selhaly ledviny, musel chodit denně na injekce a napojovali ho na hadičky. Dělal se mi z toho špatně, když se mu doktor snažil trefit do žíly na oholený pacičce, beztak už rozpíchaný od minula. Ale pak jsem začala sledovat jeho ruce při práci. Měl široký dlaně a prsty samej šrám. Předloktí bylo silný a vypracovaný, a když si občas vyhrnul rukávy, byly vidět svaly protkaný modrejma žilkama. Ne jako u kulturisty, spíš jako u mramorový sochy. A když jsem mu koukala na ty ruce, jak jsou krásný, tak mě to přivedlo do rozpaků a podívala jsem se mu do očí, a to bylo ještě horší, protože měly zvláštní zelenohnědou barvu a skoro bez ustání mě nenápadně sledovaly.

Takže nakonec jsem vždycky přinesla kocoura, stoupla jsem si k oknu a pozorovala vlaštovky, co měly hnízdo naproti pod okapem. A Vlád'a si všimnul, že se chovám divně, a nejspíš ho napadlo, že je to kvůli Kocourovi a že mě musí utěšovat. Jednou mi uvařil kafe, a zatímco Kocour cucal hadičkou glukózu, povídali jsme si. Musela jsem bejt úplně rudá, chvíli jsem se hrbila a schovávala se v hrníčku, a pak jsem se zase snažila vypadat suverénně a zapůsobit.

On mi připadal o tolik starší než já, jako vzor úspěšnýho mladýho muže, co zakládá rodinu a v hlavě má jen samý vážný věci. Přitom je mezi náma jen devět let. Ale hlavně to byl úplně cizí člověk. Jak vůbec může holka s někým chodit, když ho vůbec nezná? Když mě pozval na rande, měla jsem chuť dát mu vyplnit dotazník, abych dopředu věděla, co je zač a o čem se s ním mám bavit. O tom, co nás teď nejvíc trápí, asi ne.

věra

Šoupli mě na sedmičku. Nejdřív ovšem na detox, protože jsem si ještě do sanitky koupila flašku. Když do Bohnic, tak teda s plnou parádou. Byla jsem tam s hroznýma typama, s takovýma těma chudákama, co už se nejspíš nikdy pít neodnaučí.

Ted' je ze mě oficiálně opilec. Je to nejspíš ostuda, ale mně to tak nepřijde. Půlka z těch, co nade mnou v tuhle chvíli ohrnujou nos, dělá horší věci: fetujou, mlátí ženu nebo děti, vysávají rodiče, někoho zneužívají. Jsou to pokrytci.

To já, když si to tak ráno vykračuju po chodníku směr večerka, jsem daleko lepší, daleko šťastnější. Slunce vykukuje nad střechy a na ulicích, lesknoucích se po nočním dešti, potkávám jen málo lidí. Z pekárny voní čerstvé koláčky a houstičky a všichni úředníci si v práci dávají ranní kávičku a cigárko. A já si vykračuju, nastavuju obličej sluníčku a vyhýbám se na chodníku čerstvejším hovínkům a na rohu už to nevydržím a otevřu vodu a zhluboka si loknu. A je mi krásně a na všechny se usmívám a nikomu neublizuju.

A je to jenom moje věc.

evi

Ted' je zase klid, když je Věra tam. Ustavičně sice něco vyžaduje a dvakrát týdně jí tam nosím plné tašky, ale jde o to, že se člověk nemusí bát, že mi o půlnoci zazvoní ožralá na prahu. Když vyrazím do Bohnic, jede Radan obvykle se mnou. Mají tam nádherný park, kde si potom vždycky sedneme na lavičku, dokud se nevypovídám z té návštěvy. Bývá mi z toho opravdu všelijak. Když se zklidním, zamíříme domů nebo někam na nákupy. Uvažujeme, že bychom si pořídili pejska a chodili ho společně věncit. To člověka aspoň přinutí chodit, já už se vleču hodně ztěžka, proto by mi to prospělo.

Už mezi námi proběhlo tamto. Bylo to trochu směšné a trochu tragické, ale moc něžné a citlivé. Potom přišel Radan s tím, abych se k němu nastěhovala. Mohli bychom držet oba byty, on by je platil, a jednou by se do toho mého nastěhovalo jedno z mých vnoučat. Ale nechce se mi něco takového podnikat, starý člověk je přece jen zvyklý na svůj klid. Navíc u Věry nikdy nevím, kdy přijde nějaká jobovka. Musím být připravená na všechno a nemůžu ty děti nechat jen tak, vždyť jim ted' nahrazuju mámu. Navíc Jaruška dělá letos maturitu a snad půjde i na vysokou, chytrá je na to dost.

Jen mám strach, aby ji ten její přítel nepřivedl do maléru. Vypadá jako slušná známost, i když mi přijde divné, že se zajímá o tak mladé děvče. Podle něj je Jaruška emocionálně vyspělá, ale jen aby ji k něčemu nenutil. Aby na ni nebyl zlý, aby ji nemlátil, nebo aby někde nedejbože neměl manželku a děti. Nebo aby na nějaké neplatil alimony.

jarka

Mám pocit, jako by se teď všechno točilo kolem mě. Babička s Radanem pořád mluví o maturitě a jak je pro život důležitá. Mají strach, abych kvůli Vlád'ovi nenechala školu. Pak se kolem mě točí samozřejmě Vlád'a a ještě pár kluků a taky holky, protože jsem zhubla (ale bez diety), začala jsem se zase slušně učit a docela mě to baví. Přijde mi teď všechno snazší a taky jasnější, průzračnější.

Přihlásila jsem se na dvě školy, tak uvidíme, co z toho nakonec vyjde. Abych řekla pravdu, nechce se mi dál učit. Nejradši bych vyrazila někam do světa, Vlád'a byl takhle přes prázdniny v Americe a v jednom kuse o tom mluví, jenže se mu tam znova nechce. Asi by tam nemohl dělat to, co umí, a mýt okna už nikomu nehodlá.

Začínám zase vyšilovat z mámy. Jako na potvoru, když všechno ostatní klope, musí zase dělat problémy. Pouštěj ji z léčebny na víkendy, jednou za čtrnáct dní. To je tak akorát, aby se na ni člověk začal těšit. A ona pak přijede, a všechno je jinak, než jsem si představovala. Minule jsem dělala na její počest řízky, a ona ztropila scénu, že jsou málo usmažené a tuhé. Tohle nechápu. Mně když někdo vaří, jsem za to vděčná, a vůbec bych si nedovolila to kritizovat. Ani u babičky, která dělá všechno hrozně mastný, takže mám pak břicho jako kámen. Když na to zavedu řeč, má vždycky stejnou odpověď: no jo, ty vlastně držíš tu dietu. To mě vždycky naštvě, protože žádnou dietu nedržím a ikskrát jsem jí to vysvětlovala. Nemůže pochopit, že jsem zhubla jen tak: štěstím, klidem nebo sexem, každé tomu říká jinak. Pokud to nechápe, tak ať mi aspoň věří a nehledá na všem nějaký hnidy, jako je hledá na Vlád'ovi. Ne, že by se zeptala, jak se mám, jak mi s ním je, jestli ho mám ráda. Místo toho z ní vždycky vypadne: a nemlátí tě, nechce po tobě peníze, není to prokristapána nějaký úchyl? Strašně mě to deprimuje. Chtěla bych, aby byla šťastná, že já jsem šťastná. Dřív jsem jí všechno říkala, ale to už teď nějak nejde.

Často věci překrucuje, vykládá si je po svém. Já řeknu A, a ona slyší E a vyvodí si z toho R. Možná zestárla, možná se opotřebovala, ale možná taková bejvala odjakživa. A já jsem si to uvědomila až teď.

honza

Vím, proč je máma tak protivná, když je doma na víkend. Má totiž spočítaný, že když se v sobotu trochu napije, tak v neděli nic nenadejchá. Oni totiž dejchají do balónku jako řidiči, když se mají vrátit z víkendovky zase do léčebny. A v neděli je pak zase nesnesitelná, protože ví, že už si dát nemůže, jinak by ji nevzali zpátky. Jenže proč tam chce, když stejně chlastá? Když ji vidím, jak vždycky zrudne, napuchne, jak se jí plete jazyk, nejradši bych jí nakoupil spoustu flašek, ať to do sebe nalije, ať se uchlastá a hlavně ať už dá pokoj. Když se naleje hodně, aspoň spí. Ale když pije málo, myslí si, že je ohromě vtipná. Všechny a všechno komentuje, ze všeho má legraci a dělá, že je kdovíjak chytrá a lepší než všichni ostatní. Naposled se mi vysmívala, že se učím. Vy-měknul jsem a začal jsem na ni řvát: „To mám radši chlastat jako ty, abych byl dokonalej?!“ Pro ni bylo daleko lepší, když jsem byl malej blbeček, co se nedokázal naučit číst, to mě měla ráda. Jenže když něco umím, jsem jí k smíchu.

Někdy bych fakt rád utek. Baví mě číst o kovbojích a zálesácích – ne že bych těm historkám věřil, ale líbí se mi, že jsou tak volní. Že žijou v krásný přírodě. Že jezdí na koních. Že jsou celej den venku a nejsou na nikom závislí. Máma by na to řekla, že jsou to pasáci krav, nevzdělaní trotlové. A snažila by se mě zesměšnit.

Taky se mi posmívá, že jsem malej. Ale v mém věku prostě kluci malí jsou, zdaleka nejsem nejmenší ze třídy. Trochu jí sklaplo, že si Jarka našla toho doktora a že o sebe teďka dbá. Dřív se do ní taky v jednom kuse navážela, že je tlustá. Já vím, že americký filmy jsou hloupý a že to není podle skutečnosti. Ale vypadá to, že se tam mají lidi rádi, taky si to říkají, fandí si navzájem a pomáhají si. A když se někomu něco povede, tak ho ty druhý pochválí a obdivují. U nás si jeden druhýho nevšímáme, dokud se nestane nějaký průšvih. Proto si máma tak dovoluje. Ví, že jí to projde. Babička se o ni stará a nosí jí tam kupu věcí, a máma si

klidně chlastá. Jarka se snaží třeba uklidit, když má přijet, a nedomlouvá si rande, ale to máma nikdy neocení. Rozhlídne se a začne hledat chyby.

Přerovnali jsme jí třeba věci ve skříni, vytahali všechny prázdný flašky, všechno vyprali, vyžehlili a složili. Mělo to být překvapení. Seřvala nás všechny, i babičku, která o tom chudák ani nevěděla. Vždycky si najde důvod, aby mohla řvát, prudit, vyčítat. Je jako velká tlama, která jen chlastá, žere a řve.

Kdyby máma umřela, ještě když jsem byl malej, mohl bych teď na ni vzpomínat, jak byla krásná a milá a jak nás všechny měla ráda. Nevím, jestli jsem si skutečný vzpomínky nesmíchal s těma americkějma filmama, ale řek bych, že dřív nás taky objímala, hladila a hezky na nás mluvila. Ted' nás má za parazity, jak z ní už párkrát vypadlo. Ona si prostě vždycky přijde, všechno zkritizuje, zkazí všem náladu, udělá všude bordel a zase vypadne. A my se z toho pak tejdén vzpamatováváme. Já nevím – možná přeháním, přece nás musí mít ráda, vždyť jsme jí nic neudělali. Přece existuje možnost, jak se vrátit do normálu.

Připadá mi, že jsem se hodně změnil. I lidi to říkají. Prej jsem rychle dospěl. Nahlas hodně nadávám a v duchu se hrozně lituju. A hodně obviňuju mámu.

Terezka mi vždycky říká, že je to všechno v mý hlavě. Že když budu chtít být veselej, budu i šťastnej. Ale kdyby to tak bylo, byli by šťastní všichni. Tak proč nejsou?

věra

Všechny ty nudný přednášky, všechny ty jejich trapný skupiny znám už nazpaměť. Můžu jim předzpěvovat. Nebaví mě to celý absolvovat znova a znova. Uvažuju, že podepíšu revers. Mám pocit, že mi to tu stejně nic nedává, že tu ztrácím čas. Když budu chtít, zvládnou alkohol sama. A když chtít nebudu, stejně se mnou nic nenadělají.

Vím, že je to pro moje dobro, že alkohol škodí. Nepopírám, že jsem alkoholička. Ale je to jen moje věc, a přitom se mi do toho všichni ustavičně pletou. Nejvíc matka. Zrovna ta si má na co stěžovat. Jí to ohromně vyhovuje, když piju.

Může mi to vyčítat.

Může se starat o moje děti.

Může se cítit užitečná a nenahraditelná.

Může mít pod kontrolou celou moji domácnost.

Konečně vždycky ví, kde jsem a s kým.

Konečně se cítí výjimečná.

Konečně mě vlastní.

Jaký by to asi bylo, kdybych odtud odešla a nikomu nic neřekla, kdybych se stavila doma pro pas a pro peníze a odjela někam do ciziny? Anglicky umím slušně, i v Německu bych se domluvila. Našla bych si tam bydlení a práci, úplně jinou práci, než dělám tady. Musela bych se spolehnout sama na sebe, a pokud bych neuspěla, skončila bych na ulici. Zabydlela bych se tam a pak bych si k sobě vzala Honzíka, naučil by se jazyk a šel by do pořádné školy, začalo by se úplně nanovo.

Proč prostě nejde smazat, co bylo, a žít jinej život, bez vzpomínek, bez výčitek. Jeden život jako demo, jen si rychle vyzkoušet, čeho se má člověk vyvarovat. A druhý pak natvrdo. Ted' už bych věděla, jak na to.

evi

Já věděla, že to takhle dopadne. Věra je doma, podepsala to, aniž nám něco řekla. Zničehonic se tu objevila. Musela jsem okamžitě odjet, jak se na mě zase rozštěkala. Dovolila jsem si hodně: zeptala jsem se jí, jak chce to pití zvládnout doma, když očividně ani léčebna nezabírá. Musela mít už něco v sobě, protože mi nadávala, že jsem babizna a co mi je do toho, protože pro ni stejně nic nedělám, jen ji zavírám do léčebny, abych se jí zbavila.

Já, zrovna já pro ni nic nedělám! Začalo mě píchat u srdce, když jsem od ní jela, radši jsem si vzala taxíka. A co dělá ona pro mě? Nenastal už snad čas, kdy by dítě mělo začít oplácet, co pro něj rodiče udělali? Jsem stará, sotva chodím, už nevydělávám, a ustavičně jí z důchodu všechno platím.

Že prý se mě o to neprosí, ale co by si počala? Skončila by na ulici, kdybych nedohlédla na to, aby byla zaplacená činže. Nemůžu ji prostě nechat jen tak, i když mi to všichni radí. Nech ji, aby se v tom pořádně vymáchala, opakuje Radan. Až jí přijdou upomínky a budou vyhrožovat soudem, začne se o to starat sama.

To se lehko řekne, ale těžko provede, zvláště když jsou tu ještě ty děti. Kdybych tu nebyla, kdoví, kde by skončily. Třeba Jarka básní o tom, že chce jet s Vladimírem do Ameriky. Vůbec se mi to nezamlouvá, taky jsem jí to jasně řekla. Jsou teď případy, že holku prodají do bordelu, seberou jí pas, a co mu pak dokážete. Takovou holku už jaktěživo nikdo nenajde.

jarka

Doma zase vládne atmosféra nenaplněnejch očekávání. Čekali jsme, že se máma aspoň na nějakou dobu vyléčí, a nestalo se. Ted' očekáváme, kdy to zase přežene, a nic. Něco se ale stát musí. Máma si hledá práci, jenže moc jí to nejde. Nezpíjí se do němoty, ale je na ní vidět, že není úplně v pořádku. Naštěstí aspoň nechala Slávka. Ten za tu dobu, co ho znám, hrozně sešel. Špatně to nese, že nejsou spolu, i když se rozešli už několikrát a pokaždý to dali zase dohromady. Slávek má ted' šedivý vlasy, teda takový mastný prameny přes uši, nekoupil si už dlouho nic na sebe a vypadá jak houmlesák. Možná taky je, protože nám už párkrát přespal na rohožce.

Strašně se těším, až vypadnu z domu. Vlád'a mi nabídnul, že můžu bydlet s ním, ale já jsem se dohodla s babičkou, že nejdřív udělám maturitu. Mámy už se vůbec na nic neptám, bylo mi osmnáct a snažím se jí vyhejbat, jak můžu. Vždycky, když něco spolu řešíme, pohádáme se – a já už na to vážně nemám nervy. Nechci s sebou všude tahat ty věčný dohady. Když se třeba něco strhne ráno, řeším to nejdřív ve škole, pak s Vlád'ou a večer kvůli tomu nemůžu usnout. A máma se dávno tváří, jako by se nic nestalo.

Jo, ona teda opravdu nevypadá, že by tolik pila. Dokonce dovede bejt i roztomilá. Tuhle jsem si přivedla domů Vlád'u, vlastně jsem se jen stavovala pro bundu, protože jsme měli jít někam ven. Máma nás stáhla na kafe a předvedla perfektní ukázkou dokonalý matinky. Vlád'a byl u vytržení, dokonce mi od té doby říká, že máma není určitě tak hrozná, jak mu pořád líčím. Byla fakt dokonalá. Jen mi došlo, že nejspíš sama sebe paroduje. Nevím, třeba jí křivdím, ale řekla bych, že se při té předváděčce perfektně bavila. Zato já ne.

honza

Máma zase málem skončila v nemocnici. Už se to s ní nedalo vydržet. Přišla k babičce opilá a vyhrožovala jí, že si něco udělá, jestli jí okamžitě nepřinese flašku. A tak babička šla a koupila vodku. Máma se s ní totálně zlískala, a když byla v nejlepším, zavolala babička sanitku. Trochu zvláštní postup. Mysleli si to i sanitáci. Ale babička jim řekla, že se máma chtěla zabít, že to zkoušela už dřív a že ji musejí neprodleně odvézt. Tak mámu převezení do Bohnic a babička tam mezitím volala, aby tam už její doktorka čekala a zařídila, že ji zase vezmou na sedmičku. Doktoři jsou na mámu hrozně naštvaní, že utekla z léčení, takže se jim do toho vůbec nechtělo. Ale babička strašně brečela do telefonu, že je to její jediný dítě a že se určitě zabije.

Jakmile mámu přivezli na detox, prohlásila, že se léčit nechce, a odkráčela setmělým parkem kdovíkam. Máme teď všichni strach, co vyvede, protože musí bejt na babičku hrozně naštvaná. A jsou na ni naštvaní i doktoři, sanitáci a všichni lidi, co připravila o čas.

Problém je v tom, že babička nedokáže mámu normálně vyhodit z bytu. Kdyby u ní pokaždý neměla zázemí, jídlo a tak, nebyla by to pro ni taková legrace. Kdyby zůstala ležet opilá na ulici, aspoň jednu dvě noci, ono by ji to rychle přešlo a přestala by bejt sprostá na ty, co jí pomáhají.

jarka

Babička zase dostala infarkt. Byla jsem předtím u ní a máma volala ze záchytky, ať pro ni pošle taxíka a nachystá jí postel, že je jí příšerně špatně, že potřebuje zaplatit za přenocování a že jí ukradli všechny peníze a prstýnky.

Nevím přesně, jak se člověk dostane na záchytku, ale řekla bych, že nejspíš někde ležela na chodníku, někdo ji našel a zavolał policii nebo sanitku.

Babička poslala taxíka a začala hořekovat, jakej je chudák. Nevypadala dobře, ale mě hrozně vytočilo to její chování. Začala jsem na ni ječet, na co že si stěžuje, když máma stejně pije kvůli ní, protože ji v tom vždycky podporovala a bude ji podporovat dál. Za chvíli ji přivezou ožralou a zbitou, a co ty uděláš? Uvaříš jí polívku a strčíš jí peníze. Myslíš, že by tohle někdy udělala ona pro tebe, pro mě, pro jiný lidi? Zapomněla jsem říct, že jsem předtím mluvila s máminou doktorkou a ta mi doporučila, ať se s ní vůbec nevidáme, když pije. Že to tak bude lepší. Ale babička jako cvičená opice dělá ustavičně to, co chce máma, a nechápe, jak moc jí tím škodí.

A pak jsem práskla dveřma.

Když máma přijela, mohla tak akorát zavolat sanitku. Předtím si ale nechala od babičky udělat snídani.

evi

Do mě se jim dobře naváží, já jsem snadný cíl. Ale co mám podle nich dělat? Nechat vlastní dítě chcípnout na ulici? Přemýšlela jsem o tom celou dobu v nemocnici a přemýšlím o tom i teď. Já prostě taková nejsem. Já pomůžu, když to jde, dokud nepadnu. Ono už to stejně moc dlouho nepůjde. Moje zdraví není, co bývalo. Nevím, co bude s Věrou, až nebudu. Tahle srdeční příhoda nebyla tak vážná, jenže další můžou přijít, dokonce je to pravděpodobné.

V nemocnici se za mnou Věra jednou stavila, ale byla jako na trní a taky hodně nepříjemná. Jako by ji moje nemoc obtěžovala. Nehodlala ji komentovat. Vzala to tak, že jsem se nechala odvézt natruc, kvůli ní. Někteří lidé si zkrátka myslí, že se svět točí jen kvůli nim.

Děti naštěstí přišly několikrát, pokaždé s kytkou a chlebičky. Ostatní báby na pokoji koukaly, co to ke mně chodí za procesí. Radan přicházel takřka denně a bylo na něm vidět, že ho to hodně vzalo. Co naděláme? Hlavně že už je mi líp. Byl to žaludeční vřed, bodejť by ne, z takového stresu.

Když mě pustili domů, byla z toho úplná Itálie. Domluvila jsem se totiž se Slávkem, že si ke mně zajede pro nějaké jídlo. Radši jim nakupuju, než aby byli o hladu a věčně chlastali. Slávek dorazil a sebral nacpanou tašku, jak jsme se domluvili. Ale to jsem nevěděla, že se mezitím s Věrou pohádali a rozešli. Za hodinu byla u mě a řádila jak fúrie, jak si vůbec můžu dovolit dát její jídlo cizímu člověku. Nedala si vysvětlit, že jsem přece nemohla vědět, že se pohádali. Ječela a ječela, taky měla pořádně vypito.

Prosila jsem ji, ať přestane. Že jsem po infarktu a mám slabé srdce. Že rušíme ostatní partaje a že jí dám, co bude chtít. Nakonec jsem se taky naštvála, jsem jen člověk. Hodila jsem po ní pětistovku a řekla jí, ať táhne. Zařvala, že ji nebudu vyhazovat z bytu, který je jejího otce, a praštila mě do zubů, až jsem upadla. Chtěla se na mě vrhnout, ale vtom

z pokoje přiběhnul Radan, na kterého jsem dočista zapomněla. Vlepil Věře strašnou facku a vyhodil ji za dveře. Ani nevím, kde se v něm ta síla vzala. Věra pak ještě řvala na chodbě, že ji napadl a že zavolá policii. Nakonec odtáhla. Ze sousedů nikdo nevystřčil ani nos, už ji tady znají a nechtějí se do ničeho plést.

jarka

Nejhorší je ta bezmoc. Co dělat, abysme se toho všeho konečně zbavili? Zavřít ji do ústavu nadosmrti? Je to taková zvláštní představa, že budu pravidelně docházet někam do pavilonu X a posedávat u něj s mámou na lavičce. Ona by zůstala pořád krásná a celkem zachovalá, vždycky by se na návštěvu nalíčila. Nejdřív by určitě zkoumala, co jsem jí přinesla, a pak by si prohlížela fotky v časopisech. A představovala by si, jak si vyrazila do krámu s oblečením a zkouší si tu zelenkavou halenku, jenže by věděla, že se už v životě do žádnýho krámu nepodívá. Že se neprojde po městě, že už neuvaří nikomu večeři. Že se neprojede tramvají a nevidí žádnýjovej film.

Ten obrázek je pro mě tak dojemnej a vzdálenej, že si zkouším mámu představit radši s napuchlým červeným obličejem a rozbitým nosem, jak zase někde upadla. Nejspíš skončí na ulici, protože já se odstěhuju, Honza půjde k babičce a ona už nebude mít z čeho platit činži. Bude se povalovat v parku: kdysi krásná, teď vyžilá. Bude se hádat s ostatníma o místo ve frontě na polívku a bude se dožadovat největšího přídělu. Bude usínat v nádražní hale s flaškou v ruce a turisti si ji budou fotit na památku.

Anebo bude jako teď: pořád hezká, pořád chytrá, ale úplně neschopná pracovat a normálně fungovat. Zahořklá, hrdá, obviňující všechny kolem. Pomalu nás všechny vydeptá a pak se nám vysměje jako vítěz, jako výdobytek sociálního státu.

Jednou jsem ještě jako malá volala na Linku bezpečí. Popisovala jsem jim, co se děje, že jsme zdrhli k babičce a že máma je opilá a zuří. Že se za chvíli vrátí z hospody a já nevím, co mám dělat. Neporadili mi vůbec nic, snad že bych měla kontaktovat její doktorku, snad zavolat na policii, kdyby nás máma fyzicky napadla. Rady nad zlato, jenže nic z toho nefunguje, vážení.

Máma pak přišla pod parou a měla z nás hroznou legraci, jak tam na ni čekáme, jak odhadujeme, co asi udělá. Lehla si tehdy oblečená na postel, řehkala se na celý kolo a hulákala: „Snad mi aspoň sundáte ty boty, ne?“ Sundali jsme je, co nám zbejvalo. Policie by ji za to nezatkla, a aspoň brzy usnula.

Zjistila jsem zvláštní věc. V podstatě mi už ani nevadí, že máma chlastá, pokud ji zrovna nevidím nebo s ní nemusím mluvit. Nějak jsem se s tím vyrovnala a už jenom čekám, jak daleko to zajde. Ale pořád jsem hotová z toho, jak to ničí babičku. Když si to tak vezmu, za posledních pár let strašně zestárla a svým způsobem i zhloupkla. Dřív ji zajímalo divadlo, muzika, chodila s náma do kina. Teď je její jedinou starostí máma. Ani Radanovi se nedaří ji přesvědčit, aby na to přestala myslet.

A pak nastává to nejhorší – vždycky když se babička dozví něco nového o mámě, volá mi, brečí do telefonu a přesvědčuje mě, abych za ní šla. A já pak taky brečím. Bez ohledu na místo. Ve škole, na chodníku, v krámě, doma. Doma vydržím brečet strašně dlouho. Nejsem pak schopná nic dělat a na nic myslet. Cítím jen bezmoc. Ve chvílích, kdy brečím, si pořád dokola omílám, co bych měla udělat. Vždycky mi z toho vyjde, že bych měla utýct, odstěhovat se a nedat nikomu číslo ani adresu. Ale to nejde, je tu přece brácha a babička. A taky Vlád'a, i když nevím, jak dlouho ještě budeme spolu. Všechno ví, nic mu nezatajuju. Zatím to chápe.

evi

Objevilo se něco nového. Něco, co nikdo nečekal. Když se Věra naposledy ocitla na záchytce, bylo jí strašně zle. Obvykle se nevolnosti dostaví až při vystřízlivění. Tentokrát ji tam ale trápili tak, že mi celá zoufalá volala, ani jsem jí chuděrce pořádně nerozuměla. Rovnou jsem se tam rozjela a dohodla se s personálem (kupodivu byli milí), že ji necháme okamžitě převézt do Bohnic. Pochopitelně jsem jí musela zařídit záchranku, nikdo jiný by se o to nepostaral. Když jsem za ní přijela na detox, zrovna ji nakládali do další sanitky. Zahlédla jsem ji na nosítkách. Byl to příšerný pohled. Myslela jsem, že je mrtvá. Prodělala prý hned tři epileptické záchvaty za sebou. Museli mi dát něco na uklidnění, málem jsem jim tam omdlela. To přece nemůže žádné tělo snést, takovou zátěž!

Nechodím do kostela, ale den co den se modlím k Bohu, aby nás přestal takhle zkoušet. Viděla jsem jednou v nemocnici záchvat epilepsie, tehdy jsem sotva začínala. Člověk v tu chvíli nemá vládu nad tělem a nedá se to utiřit. Je to, jako když spustíte nějaký stroj, a nefunguje tlačítko Vypnout, takže čekáte, až dojde energie a samo to přejde. Když prodělá takový záchvat pes, skáče dokolečka a štěká samou radostí, že přežil. Ale člověk jen leží a je příšerně vyčerpaný. Moje беруška si tím prošla třikrát, a pak ještě v nemocnici přišlo delirium, takže mě k ní ani nepustili.

V noci jsem dlouho nemohla usnout, přestože mě ten den neskutečně vyčerpal. K ránu se mi zdálo, že musím umřít. Řekli mi, že když neumřu, tak se Věra neuzdraví, a dali mi čas na rozmyšlenou. Seděla jsem v nějaké tmavé místnosti a najednou ke mně přicupitala Věra jako holčička a odrecitovala mi básničku o zajíčkovi. Měla na sobě tmavé šatičky s bílým límečkem a nějakou mašličku ve vlasech. Začala jsem usedavě plakat a vzala jsem ji do náruče. Voněla jako miminko. Bylo v tom mýdlo a mléko a její tělíčko. Vzbudila jsem se a tekly mi slzy po tvářích. Tu vůni už nikdy neucítím.

věra

Myslela jsem, že umřu. Měla jsem delirium, už druhý – a na třetí se prej umírá. Ležela jsem v nemocnici a pronásledovaly mě strašný obrazy. Viděla jsem obrovský černý psy, jak chlemtají něco krvavýho a stahují se kolem mě. Cítila jsem, jak smrdí, jak jim táhne z tlam. Neviděla jsem žádný lidi, jen samý psy. Křičela jsem, ať je odeženou. Nevím, jak dlouho to trvalo, ale řekla bych, že celý hodiny. Možná dny. Nemohla jsem nic dělat. Čekala jsem, že mě sežerou.

Probrala jsem se asi po třech dnech. Seděla u mě matka. Tak vyděšenou jsem ji ještě neviděla. Bylo mi strašně špatně, tak zle, jak mi ještě nikdy nebylo. Měla jsem žízeň a hlad, ale nemohla jsem nic jíst a ani pít jsem v sobě neudržela. Chtěla jsem něco říct, jenže ani to nešlo. Měla jsem tělo jak z roztavenýho olova, vláčnýho a ukrutně těžkýho. Ani jsem ho necítila, jen žaludek a střeva a všechny zdi kolem. V první chvíli jsem si myslela, že mě ty čoklové snad roztrhali a já tam teď ležím s vyhrěznutejma vnitřnostma. K tomu ta hrůza v matčinejch očích. Ona je teda na leccos zvyklá, v nemocnici kdysi viděla umírat děti, ale takhle jsem ji ještě nezažila.

Dávali mi nějaký prášky, takže jsem pořád spala. Vybavuju si pár takovejch záblesků, kdy jsem byla při sobě, jinak jsem v jednom kuse spala a spala. Ani si nepamatuju, že by se mi něco zdálo.

To je konec, řekla jsem si, teď už opravdu nemůžu pít. Ted' toho nechám, mám důvod, pádnej důvod: buď abstinence, nebo konec. A myslela jsem to vážně. Tohle měl bejt ten impuls, tohle mělo bejt poslední varování. Never more.

Matka zařídila, aby mě převezli do Bohnic, jakmile jsem byla jen trošku při síle. Už mě tam nechtěli, ale když mě uviděli, nedokázali na mě bejt ani hnusný (až na pár výjimek). Vypadala jsem příšerně, řekly mi to i kamarádky, který jsem mívala na sedmičce. Byla jsem vděčná, že

mě vzali zpátky, a v duchu jsem děkovala matce, že to vyjednala. Musela se strašně ponížit. Sestry mi líčily, jak brečela primáři do telefonu.

Začala jsem si plánovat novej život. Je jasný, že normální práci nezvládnu a budu muset zůstat v invalidním, jinak budu bez koruny. Snad si občas najdu nějakou brigádu, v Annonci je toho dost. Vezmu cokoli, jen abych nemusela sedět doma. A budu se muset rozejít se Slávkem, on totiž strašně chlastá a já si pak dám pokaždý taky. Jemu to nevadí, nějak to rozchodí, a ještě mi to kupuje. Chtěla bych se přestěhovat někam, kde mě nikdo nezná a kde já neznám nikoho, kdo by mě tahal do hospody. Budu to muset vzít zgruntu, tohle už není sranda, když mi jde o život.

Vždycky nechávám všechno zajít až za poslední mez, vždycky jako kdybych zkoušela, co si ještě můžu dovolit. A víc už určitě nevydržím.

honza

Máma říkala, že se budu stěhovat. Musím říct, že se mi hrozně nechce, hlavně kvůli Tereze. Ostatní spolužáci jsou mi fuk. Ale mám hrůzu z toho, jaký by to bylo, ocitnout se najednou v jiný škole s jinejma lidma. Asi by se mi posmívali a snažili by se mi dělat naschvály. Jenže bych se tam mohl úplně jinak uvést, udělat ze sebe machra. Ostatní by mě potom třeba respektovali. Chtěl bych chodit na karate. Myslím si, že to by mohlo bejt to pravý. Ne kvůli tomu, abych do někoho mlátil, ale zajímala by mě ta filosofie.

Třeba by se ze mě stal buddhista. Řek bych, že k tomu mám blízko. Docela bych chtěl vyznávat nějaký náboženství, ale křesťanství mě odpuzuje nánosem, kterej si církev přidala k základnímu učení. Myslím si, že když má něco tolik pravidel a nutí tě dělat dobrý věci pod pohrůžkou, že se jinak dostaneš do pekla, moc to člověku neprospěje. Dobrej křesťan je zkrátka ta ovce, co se nechá v klidu ostříhat a nepřemejšlí nad tím, proč na ni jdou s kudlou. Taký máme jednu pobožnou přibuznou, v jednom kuse se modlí a chodí do kostela, přitom se nebojí lhát a okrádat lidi. A hlavně je na ně zlá. Myslím si, že nábožensky založenej jedinec by měl bejt především milující člověk a nikomu by neměl ubližovat. A právě takový jsou buddhisti.

Babička je zásadně proti tomu stěhování. Má pocit, že mámu stoprocentně někdo okrade. Ségra na to nemá žádněj názor. Odešla k Vlád'ovi a myslím, že si teď žije celkem spokojeně. Pořád mě k nim zve, ale mně to u nich moc neseď. Radši jsem zalezlejš doma, i když jsem tam většinou sám – teda já se vlastně snažím bejt tam sám. Hned mám lepší pocit. Nemusím se věčně ohlížet, jestli někdo nejde, když něco dělám. Mám rád soukromí. Mám rád zavřené dveře. Nesnáším společenskou konverzaci. Proto jsem byl u nich jenom dvakrát.

Navíc mám pocit, že se Jarka předvádí. Doma byla bordelářka, ale tam má najednou naklizeno. A vaří. Proč vaří Vlád'ovi? Měla by radši

uvařit babičce, tu bolí ustavičně nohy a všechno jí dělá potíže. Jarka se babičky straní, protože má pocit, že by jí zase něco vyčítala. I když je to nesmysl. Ale jen co se babička zmíní o mámě, Jarka vylítne. Když je mámě dobře, Jarka zuří, že ji to nezajímá, protože máma se taky nestará o to, jak se ségra má. Ale není to pravda. Máma se úplně změnila a má Jarku ráda. Napsala jí i nějaký dopisy, jenže ani jedna z nich mi nechce říct, co v nich je.

Já chápu, že se Jarka nechce bavit o mámě. Že se potřebuje taky bavit třeba o sobě, protože se poslední dobou úplně změnila, udělala příjmačky, začala bejt nezávislá a čeká, že ji budeme obdivovat, děkovat jí nebo vyzvídat, jaký to je. Ale nám v podstatě stačí, že vypadá dobře a nestěžuje si. Kdyby onemocněla, nejspíš bysme se začali vyptávat. Když je v pohodě, jsme spokojení i my, a není co řešit.

Zato o mámě se mluví v jednom kuse (teda babička o ní chce pořád mluvit, podle mě je to k ničemu). Tyhle hovory člověka dost drásají, protože babička to strašně prožívá a je vidět, jak ji to ničí. Stejně s tím nic nezmůže. A když jí něco poradíme, ona udělá přesnej opak. Ale já si myslím, že od nás žádný rady nechce, že se prostě potřebuje vypovídat. A taky možná touží po troše vděku, ale toho se nedočká, protože my v podstatě nesouhlasíme s tím, co dělá. A Jarka, ta zase bere každou zmínku jako výčitku. Babička třeba řekne, že mámě někam nesla věci, a sestra v tom slyší, že je tam měla odnést ona.

Jarka zásadně odmítá se s mámou stýkat, pokud není v pohodě. Ona nemusí, já jo. Babička mě často tahá s sebou do nemocnice, protože buď potřebuje pomoci s taškama, nebo se bojí, aby na ni máma nebyla sprostá. A tak musím přihlížet tomu, jak ničí sebe, babičku a možná i mě.

věra

Jsem úplná vzorňačka. Plním program, pomáhám ostatním, jsem milá na mámu a za všechno jí ustavičně děkuju. Honzíka se vyptávám na školu i na zvířátka a mám radost, když se mu něco povede. Nemůžu se dočkat, až budu venku. Třeba to teď bez Jarky půjde líp, ona je totiž pěkná hysterka a vždycky mě dokázala rozhodit. S ní si teď dopisuju takovým zvláštním způsobem. Já jí píšu dlouhý dopisy. Myslím, že citlivý. Ptám se jí, proč mi nezavolá nebo nepřijde, už jsem ji víc než čtvrt roku neviděla. Dokonce jí píšu, jak je mi líto, že to se mnou došlo tak daleko. Zato ona mi odpovídá studenejma krátkejma lístkama, ze kterých se nedovím, proč se mnou jinak nekomunikuje. Líčí v nich, jak se má a co zrovna dělá. Myslím, že je spokojená. Nikdy bych asi nevěděla tak dopodrobna, co s ní je. Vždycky jsme spolu probíraly spíš praktický záležitosti, nebo jsme se hádaly. Možná že když už je dospělá, pochopí mě a odpustí mi. Koneckonců jsem opravdu nemocná, asi se to hodně těžko chápe, ale jednou bude muset.

I na mámu jsem milá, ale leze mi strašně na nervy. Vždycky přijde a brečí, místo aby se mě snažila rozveselit. A přitom mám k pláči rozhodně víc důvodů. Kolem mě je takovýho neštěstí a všechno to donekonečna rozebíráme, nepotřebuju tady ještě rozebírat matku při návštěvách. Ale když ona na sebe musí vždycky strhnout pozornost.

Už si toho všimly i ostatní pacientky. Člověk je tady možná trochu přecitlivělejší, možná jen věci vnímáme o něco intenzivněji. Proto se tu často hádáme. Zažila jsem už i rvačky na pokoji. Na druhou stranu jsou tady holky, který řeknou natvrdo, co si o druhým myslí, a to mi hrozně pomáhá. Nemluví pořád jen o sobě. Zajímají je i ostatní. Zajímám je já.

jarka

Byla venku tejden a začala zase pít. A já jsem zrovna uvažovala o tom, že bych s ní zašla na kafe. Vlastně jsme na tom byly domluvený. Bylo to legrační (vím to od Honzíka). Šla z třídní schůzky a stavila se s kamarádkou na skleničku – původně to měl bejt džus. Pak se zase potácela mezi bytím, pitím a blitím, začala žehlit v nějakým sekáči a chvíli to vypadalo, že to ustojí. Jenže pak si k tomu žehlení začala brát flašku, jednou ji něco popadlo a polila ty hadry červeným vínem. Zřejmě osvobozující gesto.

Tak šla znova do Bohnic, pak zase domů. Potom měla úraz, takže do nemocnice a pak zpátky do Bohnic. Brácha začal brát prášky na nervy a babička měla náběh na další infarkt. Připadám si blbě, že jsem se taky nezapojila. Ale stačí, že mi zavolá babička, a hned se rozbřečím, i když konverzuje jen o počasí. Vlád'ovi radši říkám, že mám rýmu, aby si nemyslel, že jsem pošuk.

Nechtěla bych o něj přijít. Proto se s ní nestýkám, proto jí odmítám pomáhat. Abych neskončila jako ona, zničená a závislá. Závislá na závislém, je to prej dokonce diagnóza, jak mi psala máma. Dopisujeme si pořád, jako by se nechumelilo. Ale už to nikdy nebude jako dřív. Už si od ní nikdy nenechám nic líbit. Jsem asi sobec, to jo. Je to přece moje matka. Měla bych při ní stát, obzvlášť když je opravdu nemocná. Ale bylo by to o tolik jiný, kdyby měla jinou nemoc. Kdyby trpěla rakovinou, seděla bych u ní dennodenně a držela ji za ruku. Starala bych se o ni, udělala bych pro ni všechno na světě. Takhle je to jiný a nespravedlivý vůči ní i vůči mně. Máma pro mě není oběť týhle nemoci. Máma je pro mě člověk, kterej dělá oběti z nás.

Byla jsem se podívat doma a zjistila jsem, že brácha rozdal skoro všechny svoje zvířátka. Vůbec se mi to nelíbí. Nejdřív jsem si myslela, že mu je vyházela máma. Ale babička říkala, že s tím přišel sám, aby u ní mohl přespávat, když je máma v nemocnici. Nikdy by mě nenapa-

dlo, že něco takovýho udělá, zvířátka pro něj vždycky znamenaly hrozně moc. Ale když jsem s ním o tom mluvila, usmíval se a vykládal, že když teď má Terezku, nemusí bejt furt zalezlej doma v tom zvěřinci. Snad to tak bude. Koneckonců přišel do puberty a v tý době kluci obvykle mění zájmy.

A ještě jedný věci jsem si doma všimla. Skoro všechny obrazy, porcelán i broušený sklo byly fuč. Počítám, že to skončilo v zastavárně. Už dřív se Honza zmiňoval o tom, že máma občas odnese pár věcí. Ale nezapadlo by mě, že najdu byt takhle vybílenej. A navíc jsem zjistila, že máma pomocí těch zastavenejch věcí v podstatě vydírá babičku. Vesměs jde o rodinný památky a babička je radši vyplatí, než aby si je koupili cizí. A pak je vrátí mámě do bytu a kolotoč může začít znova.

honza

Sestra se o mě začala zajímat. Najednou. Má novej domov a nový zájmy, a hned si myslí, že může poučovat. Ted' se pro změnu chová ona tak, jako by mi chtěla nahradit mámu. Nabízela mi dokonce, jestli nechci bydlet s nima, aspoň na čas. Aby se o mě hnedka všichni nepoprali. Jenže já se o sebe postarám sám, jsem už na to dost starej. Přestěhuju se k babičce a budu se o ni starat, abych jí aspoň částečně splatil to, co pro nás udělala. Už mi to nabízela kolikrát, ale ted' už toho mám doma vážně plný zuby. Babička bude šťastná. Je ted' pořád sama. Radan má údajně nějaký zdravotní problémy, tak za ní moc nechodí. Postarám se o to, aby ji máma nechala na pokoji.

Ze zvířat si s sebou беру jen Kocourka. Je to koťátko, co jsem dostal od Jarky k narozeninám. Kocour totiž nakonec nevydržel a umřel, i když jsme se o něj starali ve dne v noci. Takže mi jako náhradu dali tohle klubíčko. Chtěl jsem jim ho nejdřív hodit na hlavu, ale je tak malinký a bezbranný, že jsem neměl to srdce.

Terezčiny rodiče se dozvěděli o mojí mámě a přestali mě k nim zvat. Kdyby byla jen blázen, nejspíš by jim to nevadilo. Ale ona už je známá po celým okolí, protože sebou vždycky někde plácne na ulici a zůstane tam ležet, lidi ji pak překračují a ukazují si: to je zase ta spitarka. Asi Terce úplně nezakázali, aby se se mnou vídala, ale něco jí museli říct, protože se spolu bavíme akorát ve škole a odpoledne už se mnou nikam nechodí.

věra

Zatím se mi nepodařilo vyměnit byt. Už jsem tu měla zájemce, „mladý nadějný pár“ procházel kvartýrem a plánoval: tak tuhle příčku zbou-
ráme, tadyhle bude kuchyňský kout a semhle postavíme postýlku se
svištěm, až se mi tě podaří oplodnit, miláčku. Ale když přišli podruhé,
našli mě malinko pod parou. Otevřela jsem jim a kejvala se ve dveřích
sem a tam, což jim ještě nevadilo. Jenže když jsem je pustila dál a oni
zjistili, že tady pařím asi tak tejden v kuse a špinavý nádobí i prázdný
flašky jsou rovnoměrně rozložené po nábytku a po podlaze ve všech
pokojích, v minutě vycouvali. Teď jdu na léčení a pak se do toho zase
pustím. Někdo se sem ještě rád nastěhuje. Není to tu tak špatný. Jen
kapánek označkováný od Kocoura, trochu zatuchlý a vlhký. Nesnáším
to tady.

evi

Většinu dní jsem teď sama. Radanovi naznačili lékaři nějaký vážný nález, takže běhá po vyšetřeních. Za žádnou cenu nechtěl, abych chodila s ním. Chce mě ušetřit nervů, ale nedochází mu, že takhle sama doma a v nejistotě jsem stokrát ustaranější, než kdybych ho doprovázela. Víím, že to tak nemyslel, ale cítím v tom určitý projev nedůvěry, když mi nechce říct, co mu je. Já bych ho přece nejlíp pochopila a poradila mu. Kdo jiný než já by ho měl podpořit? Dnes přijde na oběd a bude samá legrace, já se budu smát jeho vtípkům, ale budeme přitom myslet na totéž: jak dlouho budeme ještě spolu?

Ani já na tom nejsem dobře. Špatně se mi chodí a především mám hodně nemocné srdce. Nesmím se rozčilovat, ale copak to jde, když mám takovou dceru? A teď má k tomu Radan tu nemoc.

Člověk by řekl, že je na všechno připravený. Ale na smrt nikdy, té já se bojím. Viděla jsem ji už tolikrát, a stejně se pro mě nikdy nestala rutinou. Nikdy nepřestala bolet. Nejvíce se obávám pomalého a bolestivého umírání, které může potkat každého. Víím, že se blíží, a nemám na to odvalu. Nebo se bojím, že uvidím umírat někoho z mých blízkých. Bojím se spousty věcí. Čím víc jsem sama, tím víc důvodů ke strachu se objevuje.

Nepřemýšlím moc o tom, z čeho ten strach pramení. Řekla bych, že je to asi tím, kolik toho člověk zažil a o čem slyšel. Mladý člověk se nebojí, protože zatím nic netuší. Někdy se vedou řeči o „strachu z neznáma“. Já se ale bojím toho, co znám – právě proto, že to znám. Samoty, bolesti, utrpení. Je snadné se nebát, když člověk neví.

Stala jsem se tak trochu otrokem svého strachu. Snažím se nechodit moc ven z obavy, aby mě nepřepadli, aby mě něco nezajelo nebo abych se k něčemu nepřipletla. Abych byla na příjmu, kdyby se někomu něco stalo. Jenže když jsem doma, mám o to víc času o všem přemýšlet. Kdybych teď dostala nějaký záchvat, kdo mi pomůže? Za jak dlouho mě tu

někdo objeví? I proto tak často všem volám, aby věděli, že jsem ještě tady, že jsem v pořádku. Až se přestanu ozývat, musí jim dojít, že je zle.

Ráda vzpomínám, ale pokaždé mě to dožene k slzám. Vzpomínky bývají krásné, nicméně člověk si vždycky uvědomí, že už ho nic podobného nečeká. Všechno je pryč, člověk je nemocný, ošklivý. Málokdo vám dá najevo, že pro něj něco znamená. Stárí je každému na obtíž.

Musím říct, že ani já nemám staré lidi v lásce. Bývají zlí, závistiví a častokrát druhým ubližují. Jsou nešťastní a přenášejí to na ostatní. Jsou slabí a bezradní.

To já se aspoň snažím být ještě někomu užitečná. Hlavně vnoučatům, vždyť jsou moje všechno a žiju jenom pro ně. Třeba teď bych moc ráda pomohla Jarušce. Musí s tím Vlád'ou prožívat peklo. Ona by mi to takhle přímo neřekla, ale vidím to na ní. Je bledá a hubne a vůbec už není tak veselá, jak bývala. Svěřila se mi, že ji Vlád'a nechce pustit na vysokou, ale já už se postarám, aby tam nastoupila. Přece ten chlap nezkazí holce život! Za nějakou dobu ji třeba nechá, a co pak bude holka dělat sama a bez vzdělání? K nám do ordinace chodila spousta profesorů, takže protekci bude mít určitě slušnou. Zajdu za nimi ještě před zkouškami, dneska se bez toho neobejde nikdo, i když ona je zásadně proti tomu. Nemá z toho ještě rozum, ale jednou mi poděkuje.

jarka

Prožívám neskutečnou pohodu, jako ještě nikdy ne. Občas se sice s Vládou o něčem dohadujeme, ale většinou se shodneme a domluvíme se. Potíž nastala až ve chvíli, kdy jsem si podávala přihlášky na vysokou. Z Vládi najednou vypadlo, že nechce, abych šla studovat. Nejdřív tvrdil, že by byl rád, kdybych byla doma a starala se o něj, ale to mi přišlo dost uhozený, hlavně když je věčně v ordinaci. Pak zase nadhodil, že nás oba neuživí a že bych měla nastoupit do práce. Nakonec jsem na to asi přišla: zkrátka žárlí a nechce, abych se tam potkávala s mladejma chytřejma klukama. Byly z toho dlouhé a vyčerpávající debaty, a dokonce na mě tlačil, abysme měli dítě. Ale na to jsem ještě opravdu mladá, a taky se mi to zdá divný. Nejsme spolu tak dlouho, abysme do něčeho takovýho šli.

Tu vysokou jsem si vymluvit nedala. Řekla jsem, že to chci prostě zkusit a že na to mám. Že o nic nejde, budu při tom chodit na brigády a budu soběstačná, aby mě nemusel živit. Zkrátka jsem ho uklidňovala, jak se dalo, jenže stejně jsem to měla denně na talíři. Dokonce začal bejt i trochu agresivní a křičel na mě, ale proti tomu jsem se ohradila a dala mu ultimátum. Buď se zklidní, nebo jdeme od sebe.

Ve skutečnosti jsem to nemyslela vážně. I při těch hádkách mě Vláda přesvědčoval, že mě miluje. A já ho mám taky moc ráda. Nedokázala jsem si představit, že bych se musela vrátit do bytu k mámě. Necítila jsem se prostě na to, abych ji zase vídala s flaškou. Měla jsem strach, že už bych to nezvládla, že by ve mně něco ruplo a něco bych jí udělala. U babičky bych taky nemohla bejt, ty její věčné rady a nářky mě neskutečně vyťáčí. S Vládou mi je prostě dobře a jsem přesvědčená o tom, že tuhle krizi překonáme.

Byla jsem se podívat za Radanem v nemocnici. Bylo mi ho líto, že je tam tak dlouho. Taky jsem se s ním potřebovala poradit. On byl vždycky takovej nezávislej pozorovatel a dokázal si uchovat nadhled. Domlouval mi, ať se víc věnuju babičce. Já bych strašně ráda, klidně bych

ji nechala bydlet i u nás, protože pro mě doopravdy moc znamená. Ale nevím. Mám pocit, že je načase, abych byla trochu sobecká. Babička mě totiž pokaždý rozhodí. Bud' to mi začne něco vyčítat, nebo dělá narážky na mámu. Přicházím k ní dobře naladěná a otevřená, ale nekončívá to dobře, a přestože se nepohádáme a všechno proběhne v klidu, stejně pak doma brečím. Jedině když k ní zajdu s Vlád'ou, je všechno v pohodě. Babičku to přinutí, aby se hezky oblíkla a namalovala, a hostí nás jako opravdickou návštěvu. A musím uznat, že je dobrou hostitelkou: vypráví legrační historky z mládí a celá září. Chvilka připomíná tu veselou babičku, jakou bejvala, když jsme ještě byli malý.

Ale nejvíc mě mrzí, že si nerozumím s bráchou. Ten mi otevřeně řek, že jsem se na ně vykašlala. Dokud jsem prej neměla přítele, byla mi babička dobrá, ale teď jí ani nepomůžu. Přitom to není pravda, chodím k ní jednou za dva tejdny a taky si obden telefonujeme, ale není prostě v mejch silách dělat něco víc. Jemu se to mluví, nemá kromě školy žádný povinnosti. Ale kdyby měl přítelkyni, taky by s ní chtěl bejt. A mámě se vyhýbá stejně jako já. On jen vždycky babičce pomůže s taškama k pavilonu a stepuje venku. Asi by si měl nejdřív nějaký věci ujasnit.

Navíc k tomu možná nechtěně přispívá babička. Byla jsem jednou u ní, zrovna když Honza volal. Stejně jako mně se mu rozbřečela do telefonu, že je opuštěná jak ten pes. A já jsem přitom seděla naproti. Je to neskutečně hnusnej pocit. Zkoušela jsem jí vysvětlit, co takovým chováním způsobuje, co si pak o mně brácha pomyslí, ale ona na to, že přece nic takovýho neřekla a ať na ni nejsem zlá. Babička ještě není stará, ale je pěkně opotřebovaná. A já se často cejtím úplně stejně.

Občas si říkám, co mě ještě potká. S babičkou to půjde čím dál víc z kopce. S mámou taky. Dost často si způsobí nějaký úraz a primárka už jí vyhrožovala podáním návrhu na zbavení svéprávnosti. To bych se pak asi o ni musela starat, jenže to si vůbec nedokážu představit. Dlouho jsem ji neviděla, a kdybysme si nedopisovaly, tak o ní ani nevím. Musí teď vypadat strašně. Vždycky, když potkám nějakou opuchlou padesátnici, říkám si, že takhle nějak teď vypadá moje máma. A takhle na ni lidi koukají a litují ji. Nebo se jí radši klidí z cesty.

Dočetla jsem se, že alkoholismus je dědičnej. Taky se může nakrásně stát, že postihne i moje dítě. Nevím, jestli bych byla schopná snést tolik co babička. Asi bych se na takovýho potomka vykašlala. Proto chci mít víc dětí, abych nebyla závislá na jednom. Ale kdoví, jak to dopadne. Přece to nezáleží jen na mně.

Ale dokážu si to představit, vlastně už si tak trochu maluju budoucnost. Koupíme si vilku někde za Prahou. Muž (teda Vlád'a) půjde ráno do práce, já mu zamávám ze dveří a budu se věnovat dětem a zahradě. Mezitím budu hodně číst a taky sportovat, abych byla pořád hezká. Večer manžel přijede a bude mít hotovou večeři, a když se společně najíme (bude to podle zásad zdravý výživy, chutný a perfektně naservírovaný), sedneme si do béžové vymalovanýho obýváku ke krbu, u kterýho se budou rozvalovat dvě vyčesaný kolie. Nádhera okoukaná z reklam na prací prášky.

věra

Už se ani nemám kam vrátit. Můj byt je prázdný, špinavej, depresivní. Nechci tam bejt sama. Nechci ani zůstat v léčebně. S matkou vydržím v kuse maximálně dva dny. Když je u toho Honzík, zastává se jí proti mně. Ani si nevzpomínám, kdy se ke mně naposledy choval hezky. Na Den matek jí přinesl velkou kytici, zato na mě se vykašlal. Ale já jsem ho porodila, nikdo jinej. Stejně jako Jarku, který už nestojím ani za návštěvu. Nejspíš se jednou bude divit, až se bude třeba chtít vrátit. Jenže to už zase nebudu chtít já.

Prostě nevidím východisko. Žádný z dětí už se mnou nebude, a sama bejt taky nemůžu. Slávek není v žádným případě řešení. Věčně se hádáme kvůli maličkostem. Zdědil po sestře byt a prohlásil, že teď už si může dovolit mladou milenkou. A po dvou dnech mi ožralej brečel na rameni, protože si vzal na noc domů nějakou cikánku a ta ho okradla. Když za ní šel, div ho ještě nezmlátili. Tak co s ním? Nejradši bych ho z fleku vyhodila, ale když on si se mnou taky prožil svoje. Jsme spolu už moc dlouho na to, abysme si něco vyčítali.

Byla jsem v nové práci. Budu uklízet tři hodiny denně. Zjistila jsem, že už na to fyzicky nemám. Po dvou hodinách jsem byla v půlce, a úplně vyřízená. Sedla jsem si na jeden z těch hajzlů, co jsem měla ještě vypucovat, a rozbřečela jsem se. Za šichtu jsem zdaleka nestihla udělat všechno, ale nikdo to nekomentoval. Pak jsem byla v Bohnicích. Docházím tam teď na odpolední program. Všichni mě moc povzbuzovali, že příště to určitě zvládnou. Nakonec jsem si to líp rozplánovala, něco málo jsem ošulila a docela to ušlo. Potom mi to začalo lízt na nervy, a tak jsem se vždycky před uklízením něčeho napila. Pár tejdnu mi to procházelo, protože ráno v kancelářích nikdo nebyl a nenačapal mě. Jenže pak si mě zavolał šéf a ukázal mi záznam z kamer. Nezažila jsem snad nic potupnějšího. Dívala jsem se, jak se potácím po kanclu s hadrem a nic, ale opravdu nic neuklízím. A taky jak si přímo před kamerou vy-

táhnu flašku a zhluboka si loknu. A další věci. Měli z toho slušnej sestřih. Souhlasila jsem s hodinovou výpovědí a velkou srážkou z platu. Divím se, že mi vůbec něco dali.

Tak skončil jeden z mejch pokusů o převýchovu.

Potom jsem šla do parku a kopala do bezdomovce. Obvykle takový věci nedělám, ale vyčítala jsem mu, že mě vyhodili z práce. Na někoho jsem to svalit musela – matka to už poslední dobou špatně snáší. Bezdomovec, kterej ležel pod rododendronem a chrápal, nejdřív vypadal, že si ničeho nevšímá. Ale když jsem do něj kopala, strašně sprostě na mě ječel. A hodně nahlas.

Náhodou se k tomu přimotal nějakej policajt a okamžitě se do toho chlapa pustil. Asi proto, že oběť jsem v tomhle případě připomínala spíš já. A mně to zase přišlo nespravedlivý, takže jsem začala ječet na toho policajta. Nejdřív mě legitimoval, pak mě chtěl sebrat, nakonec se z toho snažil vyvlíknout a zbavit se mě. Ten trochu zvláštní den skončil na záchytce.

honza

Bydlím u babičky, ale není to tak, jak jsem si představoval. Ona určitě není takovej nemocnej chudák, jakýho ze sebe dělá. Myslel jsem si, že jí pomůžu s bytem, protože na to sama nestačí, ale babička klidně obden luxuje, ustavičně něco leští, někdy i dvakrát denně vaří, a nic z toho jí nedělá problémy. Teda trochu jo. Pořád říká, jak jí všechno bolí, ale to jí nebrání v tom, aby věčně něco kutila.

Jarka babičce vozí pravidelně nákupy, takže není taková bestie, jak jsem si myslel. Ale stejně se k ní nechová hezky. Pořád jí odsekává a pro sebemenší věc okamžitě vyletí. A přitom po ní babička nic nechce, jen trochu pozornosti a možná špetku vděku.

Babička pořád mluví o mámě. Když přijdu domů, ještě si nestačím zout boty, a už mám nejnovější zprávy. Myslel jsem si, že tady budu mít od mámy pokoj, ale je to přesně naopak. Babička jí volá několikrát denně, a když se jí nedovolá, hned po mně chce, abych tam zajel, nebo volá Slávkovi, ať ji zajde zkontrolovat. Všechny tím strašně otravuje, ale nikdo ji nemůžeme odmítnout přímo, takže se začneme na něco vymlouvat, a ona pak hledá způsob, jak přece jen dosáhnout svého. Třeba když odmítnu za mámou jet kvůli tomu, že mám další den písemku, říká, že tam teda vyrazí sama, ale že je jí strašně špatně a neví, jestli tu cestu vydrží. Tak jí slíbím, že tam zajedu a cestou si aspoň něco vyzvednu u spolužáka. A jak se obouvám, přitáhne babička najednou velkou tašku s nabaleným jídlem, který jí přinesla Jarka. To aby máma neumřela hladu. Ona si chudinka musí kupovat chlast, takže jí musíme vozit humanitární pomoc. Pro flašku si dojde třeba o půlnoci, ale jídlo od babičky jí musím dotáhnout já.

Taky teď nemám vůbec klid, protože babička si chce v jednom kuse povídat. Všechno se mnou musí konzultovat. Vlastně jsem tady kvůli tomu, aby nebyla sama, ale takhle nemám čas na nic jiného. Ale radši si nebudu stěžovat, protože je to vlastně jedinej člověk, kterýho teď mám.

A hodně jí dlužím, takhle obětavou babičku nemá nikdo, koho znám. Zkrátka to musím všechno vydržet už kvůli ní, dlouho tady s náma nebude, tak ať je chudák aspoň jednou v životě spokojená. Navíc si už začínám zvykat. Ona má ve spoustě věcí pravdu a je asi jediná, která to s náma myslí opravdu dobře.

jarka

Vlád'a mě vyhodil. Nebo jsem vlastně odešla sama. Dorazila jsem domů ze školy a on mi s ledovým klidem oznámil, že se mnou končí. Se mnou i s celou mojí povedenou rodinkou. Byl rozhodnutej, že už se mnou nepromluví. Stál v předsíni se složenéjma rukama, z pusy měl škvírku a koukal na mě tak zuřivým pohledem, až mě to rozesmálo. Nedokázala jsem si představit, co ho přimělo k takovému rozhořčení, a říkala jsem si, že si třeba dělá legraci. Samozřejmě ho to vytočilo, když jsem se mu smála. Ale aspoň jsem zjistila, co se vlastně stalo. Někdo Vlád'ovi volal. Bylo mi okamžitě jasné, kdo to byl. Stroze mu oznámila, že mezi ním a mnou to nemá cenu. Že jsem s ním nešťastná a že je barbar, když mi zakazuje jít na vysokou. A ještě další věci, něco z toho byly vyložené nesmysly.

Upozornila jsem ho, že je to aktivita babičky, o který jsem neměla nejmenší tušení. Snažila jsem se mu vysvětlit, že si babička vymejší a všechno zveličuje. Ale on mě nemínil poslouchat, a ještě mi začal vyčítat to s mojí mámou. Tak to jsem se pro změnu naštvala já a zařvala jsem, že když mi nevěří a myslí si, že ho pomlouvám, nemá vůbec smysl, abysme spolu byli.

Přišlo mi to všechno směšný a malicherný: akce babičky, jeho výstup i moje reakce. Nepřiměřený, nehodný dospělejch lidí. Ale neměla jsem chuť to sama urovnávat.

Zavolala jsem z budky babičce, teprve když jsem se trochu uklidnila. Říkala jsem si, že nemá smysl na ni křičet, protože si beztak myslí, že to udělala pro moje dobro. Přesto jsem se rozbřečela už v okamžiku, kdy mi zvedla telefon. Brečela jsem vzteky, ale ona to nepochopila a začala mě utěšovat. Dobrota z ní ukapávala, zatímco já byla zoufalá, protože jsem se rozčilovala úplně zbytečně. Ona si vůbec nepřipustila, že by provedla něco špatného. Přesvědčovala mě, ať se uklidním, že to přebolí a ať se k ní nastěhuju, že už mi stěle postel. Nevydržela jsem to

a začala na ni ječet, až se lidi na ulici otáčeli. Prohlásila, že si takový chování ode mě nezaslouží, když pro mě tolik udělala. Pak jsem jí práskla telefonem.

Když jsem zůstala stát s kufrem na ulici, byla představa babiččiny čistě povlečený postele docela lákavá. Prostě bych k ní dojela, ona by mi naservírovala výbornou večeři, uložila by mě do voňavejch peřin a pak by u mě seděla, sálalo by z ní teplo a já bych cítila, že mě má někdo moc rád.

Jednou mi brácha vyprávěl, že mývali získali jméno podle toho, že ustavičně všechno mejou. Jídlo, hračky, dokonce i potomky. Jenže mláďata někdy jejich péči nepřežijou a během očisty se utopí.

honza

Byl to divnej pocit. Jako když se do promítačky špatně založí film. Vynádávali jsme zmuchlaný věci ze skříní a vraceli je tam složený. Rozhodli jsme se totiž s Jarkou udělat už poněkolkátý pořádek v mámině bytě, než absolvuje další léčení. Na dně skříní jsme nacházeli prázdný láhve a všechno jsme museli nechat větrat, aby to od nich nesmrdělo. Bylo to jako dřív, když jsme číhali, až bude mít máma vycházky. Říkali jsme si, že se určitě znenadání přihrne a vynadá nám, že se jí hrabeme ve věcech. Úplně jsme ji cítili v zádech.

Zjistili jsme, že máma poslední dobou hromadila spoustu zbytečnejch věcí, jako třeba igelitky, sklenice od okurek a hlavně další a další prázdný flašky. V kuchyni byla spousta prošlejších potravin, třeba pytlíkový polívky, co jí babička pravidelně posílala. Taky mouka plná červů, plesnivý rozinky, tři roky prošlá sójová omáčka. Jak jsme brali ty věci do ruky, museli jsme se chvíli smát – a pak zase potichu a úplně vážně přemejšlet o tom, na co jsme si zrovna vzpomněli.

Byl to dočasnej comeback naší sourozenecký dvojice. Ale pak začala Jarka pomlouvat babičku a stěžovat si na ni, a to jsme se rafii, protože tohle já prostě poslouchat nemůžu. Potom se ségra ptala, kde беру peníze, což už mě teda vážně dožralo, jako by měla strach, abych někde nekradl. Já jsem zase nadhodil, že dělá zbytečný scény, když viní babičku z rozchodu s Vlád'ou. Ta chvilka harmonie byla rázem v tahu a rozházeli jsme se rozladění, i když jsme si slíbili, že zůstaneme v kontaktu.

evi

Když jsem byla naposledy na hřbitově, usnula jsem na lavičce. Bylo to u kapličky, kterou obklopují hroby bezejmenných padlých z druhé světové války. Někde mezi nimi možná leží i můj tatínek. Když se tenkrát nevrátil po náletu domů a my jsme našli domy v ulici, kde pracoval, rozbombardované, prohledali jsme skrz naskrz všechna místa, kde shromažďovali mrtvé. Ale nikde jsme ho nenašli, ani jeho věci. Ani když odklidili všechny sutiny z jeho kanceláře.

A jak jsem seděla na té lavičce, najednou si ke mně přisednul takový starý pán, já na něj kouknu a poznávám v něm tatínka, ale o hodně staršího, než jak jsem si ho pamatovala. A on si se mnou začal povídat a já jsem si mu stěžovala, jak jsem strašně sama a že na mě všichni kašlou. A on jen tak pokyvoval hlavou, šlo z něj takové teplo a takový klid, že jsem za chvíli úplně zmlkla a jen jsem se na něj dívala a bylo mi moc dobře. Ještě když jsem se vzbudila, cítila jsem v sobě ten klid a trochu stesku po tom krásném snu. Všechno se v dobré obrátí.

radan

V Praze, 8. května 1997

Milá Evičko,

v poslední době se moc nevidáme. Zdá se, že máme oba dosti svých starostí na to, abychom se vzájemně vnímali a podporovali tak jako dřív. Víím, proč se na mne zlobíš, i když Ty tvrdíš, že ne. Vyčítáš mi tajnůstkářství v souvislosti s mou nemocí. Bereš to z mé strany jako známku nedůvěry, že jsem Ti o tom nic neřekl. Ale nechtěl jsem, aby se naše schůzky změnily v besedy o mé chorobě (která ostatně není ani tak vážná). Přesto cítím, že to tu s námi neustále je, a hodlám to téma při nejbližší příležitosti s Tebou probrat, abychom se zbavili duchů a mohli být zase veselí.

Jenže to bude vyžadovat i Tvoji spolupráci, protože Ty si s sebou také vodiš ducha. Jde o Tvou dceru. Je to téma už dosti ohrané a ničí nás oba. Mluvili jsme o tom už mnohokrát, a přesto (nebo právě proto) Tě musím znovu požádat, Evičko, nech ji příště opravdu doma. Jsi zničená, unavená a tím, že budeme o tom všem znovu a znovu mluvit, v sobě opět všechno rozvíříš.

Můj názor na tu věc znáš a podle všeho se shoduje i s názorem odborníků. Je třeba se od toho odříznout, alespoň na čas, a ponechat věcem volný průběh. Totéž by bylo žádoucí i v případě vnoučat, která přece mají svoji matku a svůj život, do kterého nemůžeš ustavičně zasahovat. Věra je na Tobě závislá a Ty na ní jakbysmet, ale nesnaž se stejně poutat i její děti. Ty se ještě mohou z toho všeho vymanit a začít vést normální život, ale do toho by jim neměl nikdo neustále zasahovat, ani se sebelepšími úmysly, jako máš Ty. Mohlo by se to obrátit proti vám všem.

*Věřím, že moje doporučení pochopíš jako dobře míněný názor
od starého zkušeného člověka, který už má také leccos za sebou.
Není míněno ani jako kritika, ani jako ultimátum.*

Doufám, že se brzy uvidíme.

Líbá Tě Radan

věra

Začala za mnou zase chodit Jarka. Nejdřív mě to překvapilo, ale díky tomu, že jsme si celou tu dobu psaly, jsme se začaly bavit úplně přirozeně. Chovala se, jako bych byla úplně cizí člověk, ale i tak mě to dojalo. Skončila její první delší známost. Nebyla z toho tak zdrcená, jak by člověk čekal. Bohužel se asi v životě se mnou naučila brát věci tak, jak jsou, a neřešit zklamání. Původně říkala, že šlo o nedorozumění a že se určitě zase dají dohromady, jakmile se Vlád'a ozve. Ale on se neozval a ani Jarka už necítí potřebu se vracet.

Nabízela jsem jí, ať bydlí se mnou. Budu teď už určitě v pohodě. Mám vážné zdravotní problémy, a pokud budu pít, hrozí mi smrt. To je myslím dostatečný důvod k tomu, abych se na skleničku ani nepodívala. Jenže Jarka nechce. Bydlí teď u Míly a společně se rozhodly, že o prázdninách vyrazí do Ameriky. Já jsem jí to bez výhrad schválila. Můžu jí jen závidět. Kdybych mohla, letěla bych bez rozmyšlení s ní. Kdyby byly tyhle možnosti tehdy, když jsem byla mladá, neváhala bych ani vteřinu.

Jen matka je z toho úplně na mrtvici. Tvrdí, že Míla je prostitutka a že tam s ní bude Jarka vyvádět kdovíco. Mám z toho trochu škodolibou radost. Jarka pojede, a ona s tím vůbec nic nenadělá. Ledaže by zavolala na Ruzyni, že je v letadle bomba. Ale to radši nebudu ani vyslovovat, je toho určitě schopná.

Už za mnou ani nechodí, jen posílá Honzíka s taškama. Tahá chudák spoustu hloupostí, já si je nevymejším, ale ona má utkvělou představu, že mi tu něco schází. Vymluvila nejspíš Honzovi díru do hlavy, protože kluk se mnou ani nepromluví. Chová se divně, divně se obléká. Nechce ode mě nic slyšet. Kouká, jako by čekal, že na něj někdo vybafne za rohem. Nejspíš vůbec nikam nechodí a je celý den zavřenej s matkou. Vede úplně stejný řeči.

jarka

Tak jsme se dohodly a zařídily si všechno potřebný k odletu. Maturity dopadly dobře a Míla za mě dostala peníze na letenku. Mně je půjčila agentura, který je splatím po návratu z Ameriky. Účtují si sice hodně vysoké úrok, ale pořád lepší než nic. Nemůžu uvěřit, že na to Míla kejvla. Bude to moje první delší cesta, a hned za oceán a minimálně na půl roku. A hlavně ta volnost! Babička mi nakonec docela posloužila, když nás s Vládou rozeštvala. S ním bych už nadosmrtně seděla doma na zadku, ale takhle se přede mnou otevírá spousta možností.

Mimochodem, babičce jsem musela přestat brát telefony. Má utkvělou představu, že se mi něco stane. Letadlo spadne, agentura mě prodá do otroctví, Míla mě nechá pasákům napospas. Nejdřív jsem se jí to pokoušela vymluvit, ukazovala jsem jí všechny ty papíry a prospekty, ale je jak zabetonovaná. Strašně mě to nervuje. Několikrát denně volá a vždycky si najde záminku, abych musela přijet. A pak spustí, že určitě umře, než se vrátím. Že ji můj odlet přivede do hrobu. Zkouší všechno možný. Nebejt toho, že mě Míla vždycky nějak vrátí na zem, dávno bych tu akci zrušila. Přece jen to nechci za každou cenu, pokud by to mělo babičce ublížit. Horší je, že naočkovala i Honzíka. Ten za mnou několikrát byl, abych si to ještě rozmyslela. Líčil, jak kvůli mně babička trpí a co všechno jí dlužím, že bych jí to neměla dělat. A proč jí? Babička přece neumře jen proto, že nasednu do letadla. Bude tu mít Honzu a mámu. Ta mi svatosvatě slíbila, že nebude pít. Ale brácha je přesvědčenější, že jsem zloduch. Mě ten nátlak jen utvrzuje v tom, že bych odtud měla co nejdřív zmizet.

Probírala jsem to s Radanem a ten mě ujistil, že babička všechno zvládne, a slíbil, že se jí to pokusí vysvětlit. Teda pokud za ním přijde do nemocnice, babička prej totiž už vůbec nevychází. Nečekala bych, že zrovna on bude pro, abych odletěla. Vždycky přece chtěl, abych ji ne-

opouštěla. Ale je to vzdělanej člověk, kterej taky hodně cestoval, proto mi to přeje.

Máma mě taky moc podporuje. Bude mít po léčení ještě před termínem odletu, a tak se přijde rozloučit. Doufám, že než se vrátím, stane se zázrak a máma přestane nadobro. Vlastně už v to nedoufám, ale mám v sobě schovanou ještě takovou malilinkatou jiskřičku naděje a celou dobu ve mně bude doutnat. Každopádně už tohle je dobrý znamení.

honza

Chtěl jsem se jít s Jarkou normálně rozloučit, pomoci jí s taškama a tak. Říkal jsem si, že už ji stejně nepřesvědčím, aby zůstala doma. Navíc tam nebude tak dlouho, a kdyby se něco dělo, může zase rychle přiletět. Ale před odchodem začala babička strašně brečet a nemohla popadnout dech. Bolelo ji na prsou. Měl jsem o ni strach, ale ona říkala, jen ať jedu za Jarkou a popřeju jí od babičky hodně štěstí.

Takže jsem přijel k Míle už dost otrávenej. Byl ještě čas, tak jsem ségre připomněl, jak je babičce zle, ale nijak na to nereagovala. Do toho přišla máma a bylo vidět, že má upito. Jarka se s ní nechtěla vůbec bavit, ale byli tam i příbuzní Míly, takže jsme před nima nechtěli dělat scény. Snažil jsem se mámu přimět k tomu, aby si dala odchod. Chtěl jsem ji vzít na vzduch. Míla mi chtěla pomoci, ale máma na ni byla sprostá. Nevydržel jsem a asi poprvé jsem na ni začal křičet. Aby se podívala na Jarku, jak kvůli ní brečí. Aby si uvědomila, co nám dělá. Aby si uvědomila, co dělá babičce. Jenže máma tvrdila, že nic nepila a že je v pořádku. A pak začala urážet babičku. Že je to obyčejná stará hysterka a že jí ve skutečnosti nic není. Že je to vlastně všechno kvůli ní.

Řvali jsme na sebe uprostřed cizího bytu. Rodiče Míly se nás snažili uklidnit. Jarka zapadla do kuchyně. Šel jsem za ní, zavřeli jsme se tam a drželi dveře. Máma se k nám snažila dostat. Řvala, že tam má dítě a že zavolá policajty. Mílin táta se ji pokusil vyhodit, ale začala mu vyhrožovat. Řvala na nás přes dveře nadávky, vytáčela mě čím dál víc – ona vždycky věděla, jak na to, vždycky si uměla najít nejslabší místo a v tom se pak rejpa, aby druhému co nejvíc ublížila. Mílin tatínek v předsíni volal policajty. Jarka prohlásila, že ji vyhodí sama, ať pustím dveře – my ji prostě vyhodíme, spolu to zvládnem, musíme vyrazit na letiště. Máma vtrhla do kuchyně a řvala dál. Křičela mi do ksichtu a začala do mě strkat, vtom k ní zezadu přiskočila Jarka a táhla ji ke dveřím. Máma upadla, Jarka ji dál táhla po podlaze, bledá jako stěna a vydešená. Má-

ma kolem sebe kopala a nadávala, chytala se všeho, co bylo po ruce, házela po nás vázy a boty a všichni nám museli přiskočit na pomoc. Na chodbě už stáli další lidi a křičeli, ať tu paní necháme, že jsme pěkný chuligáni, a ona ječela, ať jí někdo proboha pomůže. Někdo mě vzal zezadu za rameno. Ohnal jsem se a asi jsem ho praštil, protože se na mě v tu chvíli vrhlo dalších pár lidí a strhli mě k zemi. Jenže já za to nemoh. „To je její vina!“ křičel jsem a ukazoval na mámu, jenže ta se smála, normálně se mi vysmívala. To mě rozzuřilo, a i když nejsem žádnéj silák, podařilo se mi ty lidi setřást. „Ty za to můžeš!“ křičel jsem, jenže ona se pořád hlasitě smála, tak jsem k ní skočil, abych ji umlčel, a někdo se mě zase pokoušel zadržet, ale já jsem se mu vysmek. A ona se najednou vyděsila a začala upalovat po schodech, já za ní a někdo zase za mnou, slyšel jsem za zádama Jarku a Mílu, ale už jsem se nedokázal zastavit. Běžel jsem za mámou a ta pořád utíkala a já za ní, a někdo na mě skočil zezadu a podrazil mi nohy a já po ní ještě ve vzduchu hrábnul a pak už jen tma.

závěr pro čtenáře-začátečníky

Toto byl příběh o démonu jménem alkohol. Kdybychom v něm pokračovali, stala by se z Věry bezdomovkyně, Evi by po mozkové mrtvici po zbytek života nevydala ani hlásku, z Honzy by se stal záchranář a tragicky by zahynul při akci (je mu to souzeno), zatímco Jarka by si vzala právníka a stala se úspěšnou ženou v domácnosti, což by ji intelektuálně nenaplněovalo a začala by pít (má k tomu genetické předpoklady).

Když potkáte někoho, kdo pije, vezměte nohy na ramena.

závěr pro průměrného čtenáře

Příběh o alkoholu nemůže nikdy skončit dobře. Alkoholismus lidi mění a postižení jsou jím všichni: alkoholik, rodina, přátelé. Všichni jsou na jednu zodpovědní, a přitom nemůžou vůbec nic dělat. Pokud se o něco pokusí, obrátí se to proti nim. Když neudělají nic, budou špatní jakbysmet. Začne je pronásledovat věčná nedůvěra a podezíravost, budou si vymýšlet lži pro své okolí a chovat se tak, jako by to byla jejich vina.

Jarka odletí do Ameriky a bude se pokoušet zapomenout. Ale minulost se povleče s ní a ani oceán ji neoddělí od zpráv o tom, co se doma děje. Bude chodit k psychoterapeutovi a nedokáže navázat žádný normální vztah bez pocitu vlastní nedostatečnosti. Evi se vzchopí a až do konce svého dlouhého života bude Honzovi pomáhat a ve všem za něj ustavičně rozhodovat. Věra se po dalším pokusu o sebevraždu, který na ní zanechá trvalé následky, ocitne v pavilonu pro dlouhodobě nemocné. Odtud už nevyjde.

závěr pro erudovaného čtenáře

Neočekávaně se vrátí otec, slavný odborník na tropické choroby, a odveze obě děti s sebou do Afriky. Věře zaplatí drahé léčení na alpské klinice. Bude to houby platné. Nebo zkuste vymyslet něco lepšího.

(srpen 2007)

poděkování

Děkuji Pavlu Kosatíkovi za laskavou pomoc i povzbuzení při práci na mém prvním delším textu, svému manželovi za trpělivost a pochopení a kocourovi Cassiovi za to, že mi při psaní předl na klíně.

Petra Batók

A pak už jen tma

Edice Současná česká próza
Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 ze 7. 2. 2018

ISBN 978-80-7587-649-2 (epub)
ISBN 978-80-7587-650-8 (pdf)
ISBN 978-80-7587-651-5 (prc)
ISBN 978-80-7587-652-2 (html)